Monitor Staat van de Haagse economie 2025

Hoofdrapport

Dr. Walter J.J. Manshanden (NEO Observatory)
Prof. Dr. Martijn Burger (Erasmus Universiteit Rotterdam)
Prof. Dr. Henri L.F. de Groot (Vrije Universiteit Amsterdam)
Prof. Dr. Frank van Oort (Erasmus Universiteit Rotterdam)

Illustraties: Rob Krijgsman (Wat Ontwerpers)

NEO Observatory
Rotterdam, 24 november 2026

Monitor Staat van de Haagse economie 2025

Onderzoek in opdracht van de gemeente Den Haag

Begeleiding:
Martijn van den Berge (Dienst Stedelijke Ontwikkeling, gemeente Den Haag)

November 2026

NEO Observatory, Rotterdam
Erasmus Universiteit Rotterdam
Vrije Universiteit Amsterdam

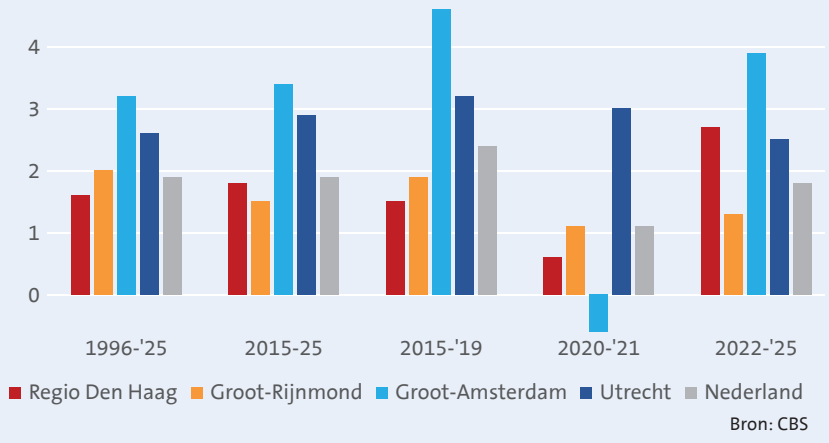
© NEO Observatory
Gebruik van informatie uit deze publicatie is op voorwaarde van bronvermelding toegestaan.

Factsheet
De staat van de Haagse economie 2025

De economie van Den Haag groeit na corona snel

De economie van de regio Den Haag ontwikkelde zich tijdens het herstel vanaf 2022 relatief gunstig. Het bruto regionaal product laat in de regio Den Haag over de jaren 2022-2025 een economische groei zien die hoger is dan de periodes voor 2022 en relatief hoog is ten opzichte van Nederland en de G4.

Figuur 1:
Bruto regionaal product, vier grote stadsregio´s (COROP's), 1995-2025 naar deelperiodes.
Verticale as: gemiddelde jaarlijkse procentuele groei van het brp

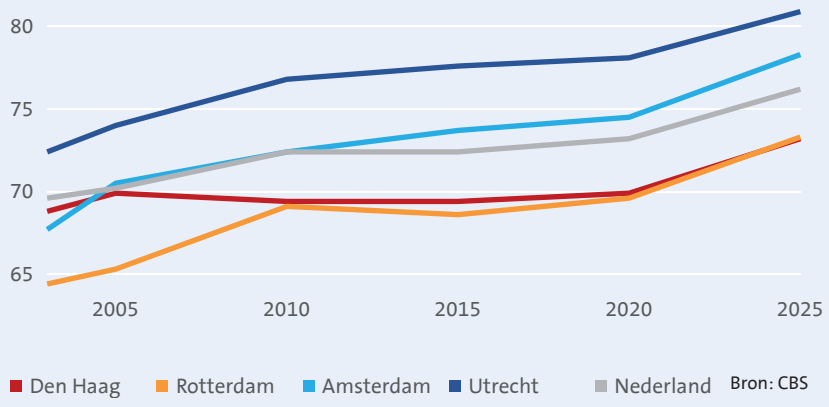

Bron: CBS

De participatie op de arbeidsmarkt neemt toe, maar blijft achter

De participatie neemt vanaf 2022 weer toe, maar blijft achter bij de andere grote steden en Nederland. In 2003 was de participatie van Den Haag nog vergelijkbaar met het landelijk gemiddelde, maar er is nu een structureel verschil. De bruto participatie is in Den Haag het laagst van de G4 geworden. Dat verschil zit in alle groepen, maar in het bijzonder in de groep 15-24 jaar.

Figuur 2:
Bruto participatie, werkende + werkloze beroepsbevolking als percentage van de bevolking 15-74 jaar), G4 en Nederland, 2003-2025

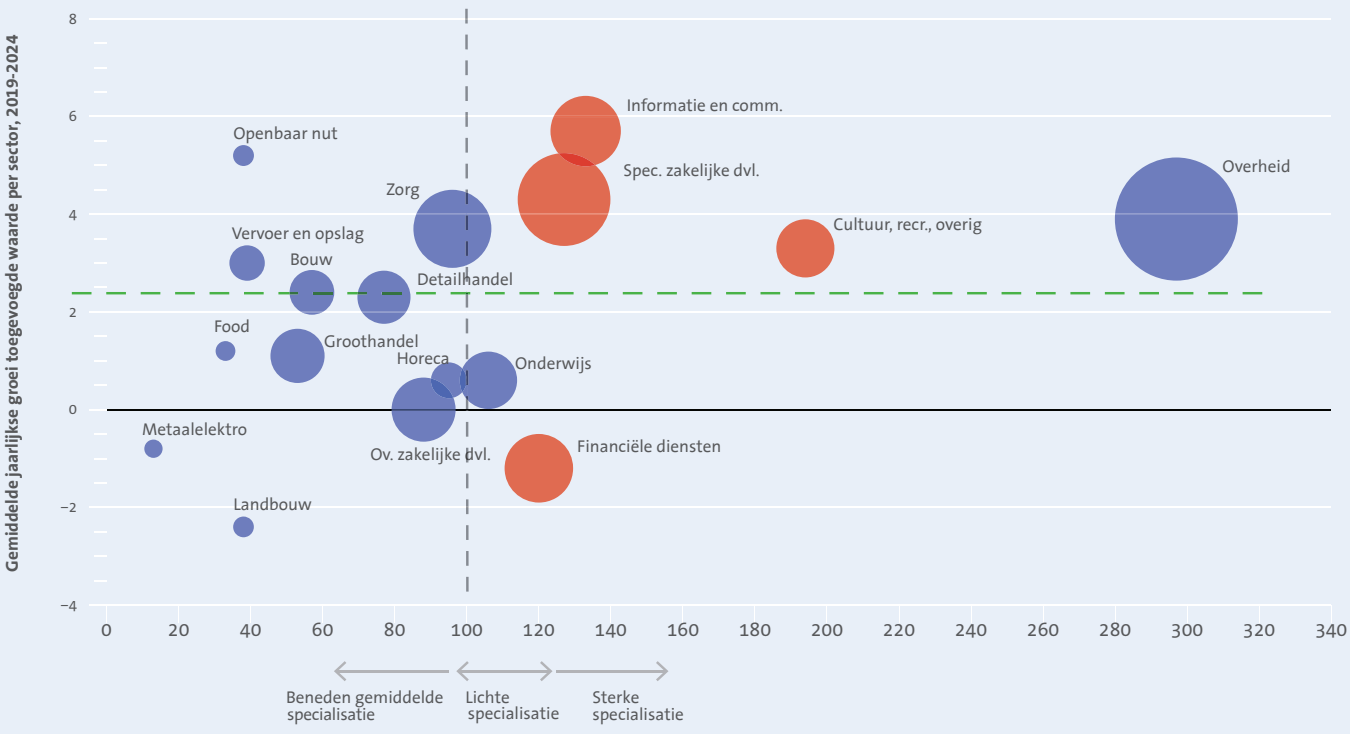

Bron: CBS

Ontwikkeling kernindicatoren economie regio Den Haag (2022-2025)

BRP	Werkzame personen	BRP / hoofd van de bevolking	Arbeids-productiviteit	Werk-loosheid
+2,7%	+2,1%	+1,8%	+0,8%	5%

Figuur 3:
Sectoren in de regio Den Haag naar:
Omvang toegevoegde waarde (grootte bollen, 2024)
Groei toegevoegde waarde (verticale as, 2019-2024)
Specialisatie (horizontale as, 2024)
Rood: marktgedreven sectoren met een bovengemiddelde vertegenwoordiging in de regio Den Haag

Bron: CBS

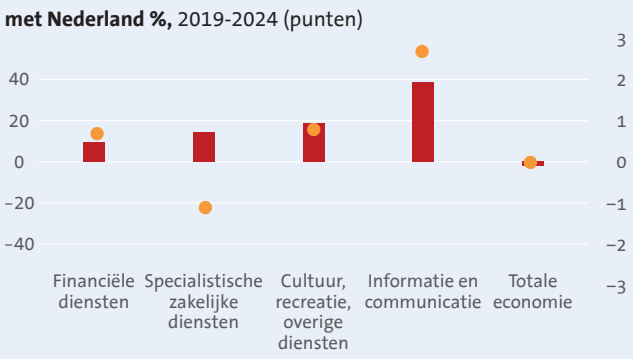
Informatie & communicatie, specialistische zakelijke diensten en cultuur, recreatie en overige diensten trekken naast de zorg en de overheid de groei

Buiten de zorgsector en de overheid zijn er in de regio Den Haag drie marktgedreven sectoren die de groei over de periode 2019-2024 trekken: informatie & communicatie, specialistische zakelijke diensten en cultuur, recreatie & overige diensten. De sector financiële diensten heeft ook een overconcentratie, maar de groei ervan blijft achter.
Uit data over buitenlandse investeringen van de Financial Times blijkt dat met name voor Informatie & Communicatie en zakelijke diensten de regio Den Haag aantrekkelijk is.

De arbeidsproductiviteit van de vier grote marktgedreven dienstensectoren is in Den Haag hoger dan in Nederland en groeit overwegend sneller

De arbeidsproductiviteit van specialistische zakelijke diensten, financiële diensten, informatica & communicatie en cultuur, recreatie & overige diensten in de regio Den Haag is in 2024 gunstig ten opzichte van diezelfde sectoren in Nederland. Per voltijdjaar is de arbeidsproductiviteit in de regio Den Haag ongeveer 10.000 tot 40.000 euro hoger dan in Nederland. Dat geldt ook voor de groei van de arbeidsproductiviteit van deze bedrijfstakken in de regio Den Haag over de periode 2019-2024. Deze groeit in de regio Den Haag ongeveer 0,7% tot 2,7% sneller dan in Nederland, maar dit geldt niet voor de specialistische zakelijke diensten. De arbeidsproductiviteit dan deze sector groeide in de regio Den Haag 1,1 procent trager dan in Nederland.

Figuur 4, **Linker verticale as: Verschil arbeidsproductiviteit in de regio Den Haag met Nederland,** in 1000 euro per voltijdsjaar, 2024 (kolom)
Rechter verticale as: Verschil groei arbeidsproductivteit in de regio Den Haag met Nederland %, 2019-2024 (punten)

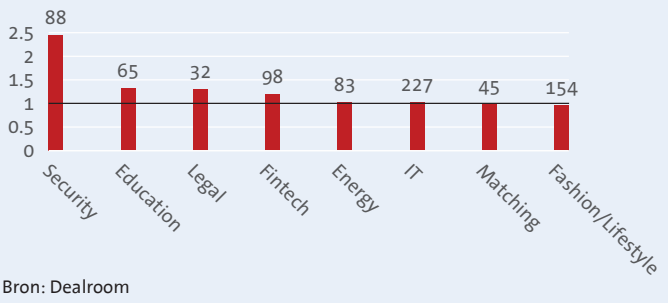

Bron: CBS

Den Haag heeft een gunstig vestigingsmilieu voor start- en scaleups in security

Den Haag heeft ten opzichte van Nederland een gunstig vestigingsmilieu voor start- en scaleups die zich richten op security. Daarnaast heeft Den Haag een gunstig vestigingsmilieu voor education, legal en fintech.

Figuur 5:
Start- en scaleups naar markt in Den Haag, 2025 Start- en scaleups met een oververtegenwoordiging in Den Haag t.o.v. Nederland (Nederland = 1). Getal boven de kolom: absoluut aantal. Locatiequotiënt >1 (verticale as) is relatief gespecialiseerd.

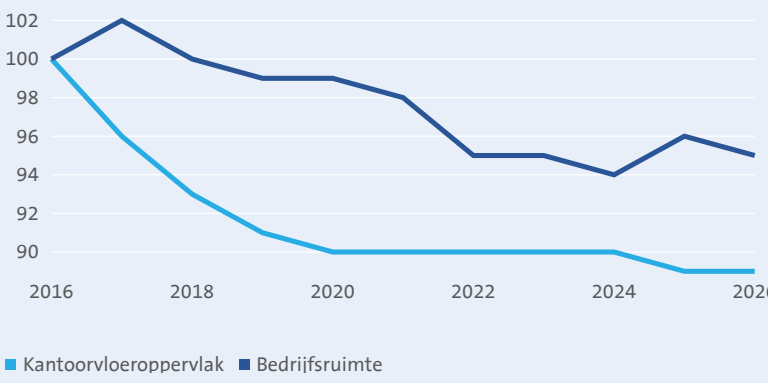

Bron: Dealroom

De hoeveelheid kantoor- en bedrijfsruimte in Den Haag wordt stabiel. De leegstand is laag

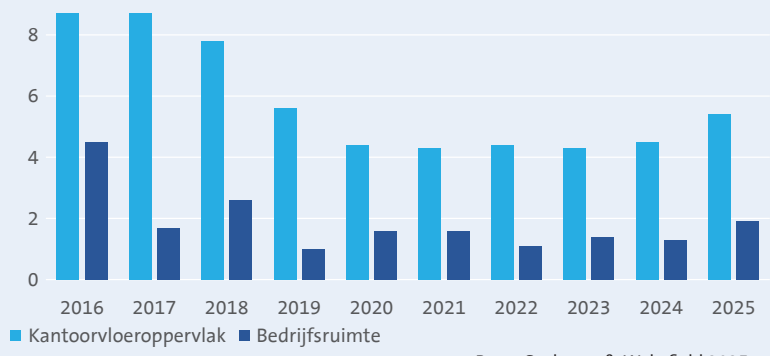
De hoeveelheid kantoor- en bedrijfsruimte in Den Haag neemt niet meer snel af door bijvoorbeeld onttrekking en ombouw naar woningen, maar wordt stabiel. Het neemt echter niet toe. Omdat de leegstand ook laag is, is er weinig ruimte voor nieuwe grote vestigingen. De leegstand is laag (5,4% in 2025), maar de huurprijs voor een toplocatie in Den Haag is ook laag (255 Euro per m2) in vergelijking met de G4.

Figuur 6: **Kantoor- en bedrijfsruimte** in Den Haag, ontwikkeling 2016-2025

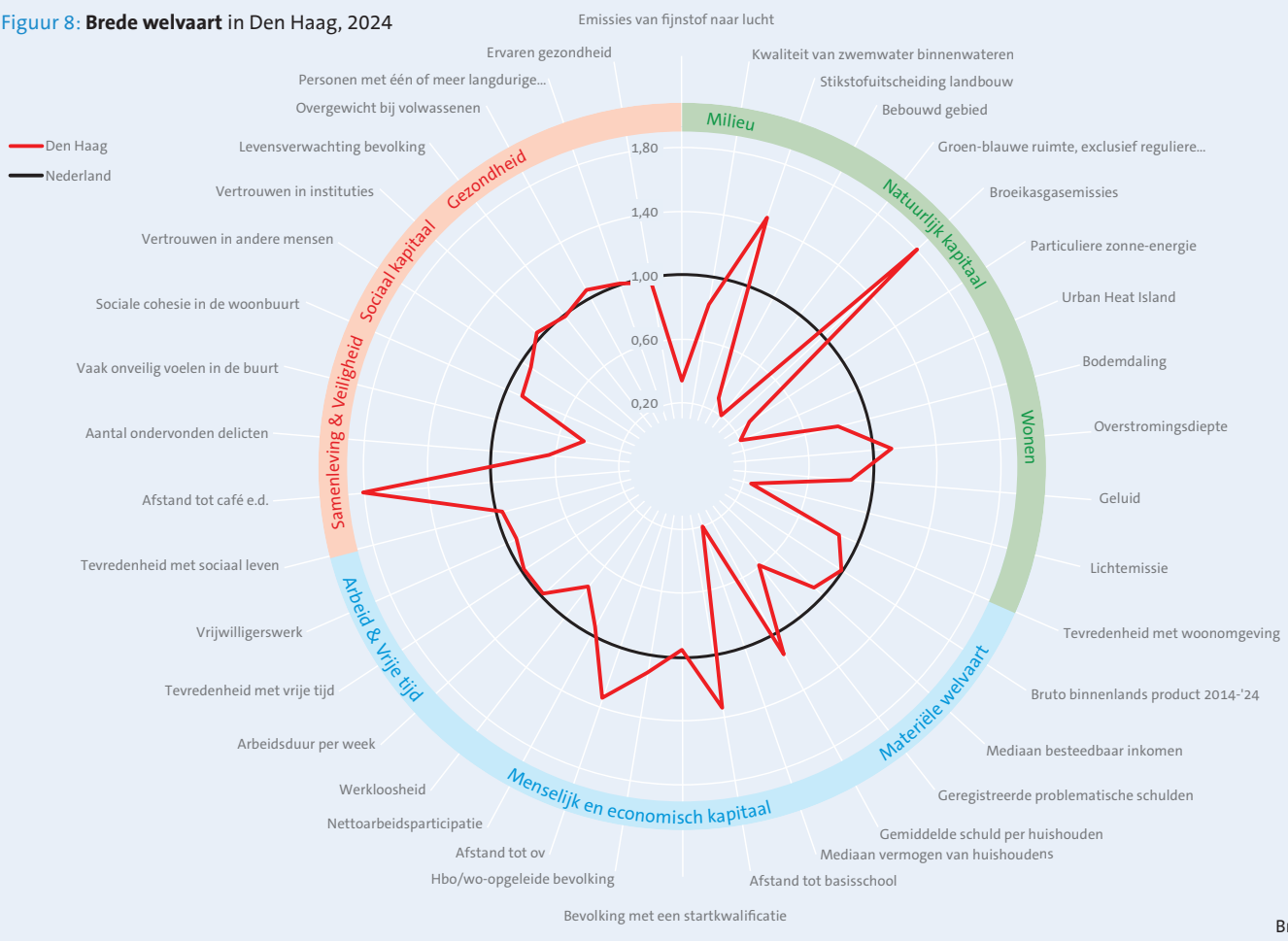
De leegstand van kantoorruimte en bedrijfsruimte heeft een stijgende trend, maar is absoluut laag. Met de huidige leegstand is Den Haag de krapste vastgoedmarkt voor kantoren en andere bedrijven en instellingen. Ruimte voor uitbreiding en grote nieuwe bedrijven is schaars, hetgeen nadelig is voor het ondernemingsklimaat.

Figuur 7: **Leegstand** Kantoor- en bedrijfsruimte in Den Haag, ontwikkeling 2016-2025

Bron: Cushman & Wakefield 2025

Figuur 8: **Brede welvaart** in Den Haag, 2024

Bron: CBS

Op de lange termijn is de groei van het brp in de regio Den Haag even hoog als in Nederland, maar op veel indicatoren is er minder brede welvaart in de gemeente Den Haag dan gemiddeld in Nederland.

De brede welvaart in de gemeente Den Haag wisselt op de indicatoren over milieu, natuurlijk kapitaal en wonen. De uitstoot van stikstof, broeikasgasemissies en overstromingsrisico is gunstig, maar op de indicatoren emissie van fijnstof, kwaliteit van zoet zwemwater, beschikbaarheid van ruimte voor stedelijke functies en groen-blauwe functies, bodemdaling, het stedelijk hitte-eiland effect (Urban Heat Island) en lichtemissie blijft de brede welvaart in Den Haag sterk achter bij Nederland. Op de economische indicatoren is de brede welvaart in Den Haag meer in lijn met het Nederlandse gemiddelde, maar dat geldt niet voor mediaan vermogen en de schuldpositie van huishoudens. Op deze twee onderdelen heeft de gemeente Den Haag een sterk achterblijvende brede welvaart. Op sociale indicatoren komt de brede welvaart in Den Haag ongeveer overeen met die van het gemiddelde in Nederland, maar de achterblijvende sociale veiligheid en het hoge aantal ondervonden delicten gaan in Den Haag ten koste van brede welvaart. We merken hierbij op dat de indicatoren van brede welvaart vooral de nadelen van grote steden meten; de voordelen van grote steden blijven onderbelicht. Dat geldt voor alle grote steden; dus ook Den Haag.
Kortom, de ontwikkeling van het brp in de regio Den Haag is op de lange termijn gelijk aan die van Nederland. Over de recente periode 2022-'25 groeide het brp van Den Haag sneller. Desondanks blijft in de gemeente Den Haag de brede welvaart achter met milieufactoren, ruimte, het vermogen en de schuldpositie van huishoudens en de sociale veiligheid.

Colofon:
De Staat van de Haagse Economie 2025 is in opdracht van de gemeente Den Haag opgesteld door:

Prof. Dr. M. Burger (Erasmus Universiteit Rotterdam)
Prof. Dr. Henri L.F. de Groot (Vrije Universiteit Amsterdam)
Dr. Walter J.J. Manshanden (NEO Observatory)
Prof. Dr. Frank van Oort (Erasmus Universiteit Rotterdam)

Er wordt gebruik gemaakt van openbare databronnen. De meest actuele cijfers worden daarbij gehanteerd.
Redactie: Walter Manshanden
Ontwerp: Rob Krijgsman (WAT ontwerpers, Utrecht)
Rotterdam, NEO Observatory, 16 november 2025

Inhoud

1 Inleiding en samenvatting 4
1.1 Inleiding 4
1.2 Samenvatting 6
2 Brede economische bloei 12
2.1 Inleiding 12
2.2 Samenvatting 13
2.3 Figuren en tabellen 17
3 Attractieve stad 41
3.1 Inleiding 41
3.2 Samenvatting 42
3.3 Figuren en tabellen 45
4 Veerkrachtige economie 59
4.1 Inleiding 59
4.2 Samenvatting 60
4.3 Figuren en tabellen 62
5 Excellent ondernemersklimaat 78
5.1 Inleiding 78
5.2 Samenvatting 79
5.3 Figuren en tabellen 82
6 Ruimte voor bedrijvigheid 92
6.1 Inleiding 92
6.2 Samenvatting 93
6.3 Figuren en tabellen 96
Begrippen en afkortingen 104
Literatuur 105

1 Inleiding en samenvatting

1.1 Inleiding

De Monitor Staat van de Haagse economie wordt sinds 2020 jaarlijks uitgebracht. De monitor is naar aanleiding van de Economische visie Den Haag+ 2030 ontwikkeld. De algemene doelstelling van deze visie, in 2019 in de Haagse gemeenteraad vastgesteld, is brede economische bloei. Daarmee is uitvoering gegeven aan de eerdere aanbeveling van de Haagse rekenkamer om een duidelijke structuur aan te brengen tussen strategische doelen om tot brede economische bloei te komen, de beleidsinstrumenten en benodigde middelen.

De Economische Visie Den Haag+ 2030 heeft aandacht voor brede maatschappelijke opgaven onder de noemer van brede economische bloei. Niet alleen in het hier en nu, maar ook met het oog op toekomstige generaties en rekening houdend met de ruimtelijke context. Brede economische bloei is gericht op:

- iedereen doet mee;
- het verder ontwikkelen van het woon- en leefklimaat;
- de economie moet kunnen inspelen op wereldwijde opgaven en sterker worden;
- Den Haag weerbaar maken tegen economische schommelingen, nu en in de voorzienbare toekomst.

Deze maatschappelijke opgaven zijn in de economische visie vertaald in vier verschillende doelen: (1) Attractieve stad, (2) Veerkrachtige structuur, (3) Excellent ondernemersklimaat en (4) Ruimte voor bedrijvigheid. In de Economische Visie Den Haag+ 2030 is vastgelegd dat de visie jaarlijks gemonitord wordt. Daarin worden trends en ontwikkelingen in de Haagse economie op basis van een groot aantal indicatoren in kaart gebracht. Zo wordt zichtbaar of de Haagse economie op koers ligt om de doelstellingen te bereiken en of er knelpunten zijn.

De monitor vergelijkt cijfers voor Den Haag zoveel mogelijk met de G4 en Nederland. Naast de monitor zelf is er ook dit jaar een verdiepend essay. Het essay bespreekt ten eerste het matchingsvraagstuk tussen innovatie en bedrijfstakken, gevraagde functies en het beroep van mensen, waarin de vaardigheden besloten liggen en ten tweede een beschouwing op inclusiviteit met aandacht voor een nadere analyse van de lage participatie van 15 tot en met 24 jarigen. De uitgangspunten van de monitor en de verdiepende analyse zijn:

- feiten presenteren en duiden vanuit relevante en (recente) wetenschappelijke inzichten;
- trends en ontwikkelingen in kaart brengen;
- beschouwend reflecteren en afruilen laten zien.

Het is aan de politiek om doelen te stellen, te (laten) beoordelen, te wegen en te kiezen. We beoordelen de mate waarin aan doelstellingen wordt voldaan niet op een normatieve wijze, maar alleen via bovenstaande uitgangspunten, met een duidelijke boodschap die de basis kan vormen voor het vervolggesprek in de politiek van de gemeente met velerlei organisaties die gezamenlijk de gemeente Den Haag zijn.

Leeswijzer

Het rapport begint met een samenvatting van de uitkomsten van alle hoofdstukken. Daarna volgen het hoofdstuk brede economische bloei, gevolgd door de afzonderlijke hoofdstukken over de vier pijlers van het beleid: attractiviteit, veerkrachtige economie, excellent ondernemersklimaat en ruimte voor bedrijvigheid. Per hoofdstuk worden de conclusies samengevat.

1.2 Samenvatting

Brede economische bloei

De regio Den Haag maakte na de corona-jaren een betrekkelijk gunstige ontwikkeling van het bruto regionaal product door. In 2025 is de groei weliswaar 0,9% – lager dan in Nederland (1,6%) – maar in de jaren na 'corona' was deze hoger dan het landelijk gemiddelde. De verwachting is dat het bruto regionaal product[1] van de regio Den Haag in 2026 met 1,25% hoger is dan in 2025, maar in 2027 lager met een verwachte groei van 0,75%. Dat is evenwel lager dan het landelijk gemiddelde met respectievelijk 1,4% en 1,2% groei van het bbp.

De brede welvaart in de gemeente Den Haag wisselt op de indicatoren over milieu. De uitstoot van stikstof, de broeikasgasemissies en het overstromingsrisico zijn gunstig, maar op de indicatoren emissie van fijnstof, kwaliteit van zoet zwemwater, beschikbaarheid van ruimte voor stedelijke functies en groenblauwe functies, bodemdaling, het stedelijk hitte-eilandeffect (Urban Heat Island) en lichtemissie blijft de brede welvaart in Den Haag sterk achter bij Nederland. Op de economische indicatoren is de brede welvaart in Den Haag meer in lijn met het Nederlandse gemiddelde, maar dat geldt niet voor het mediane vermogen en de schuldpositie van huishoudens. Op deze twee onderdelen heeft de gemeente Den Haag een sterk achterblijvende brede welvaart. Op sociale indicatoren komt de brede welvaart in Den Haag ongeveer overeen met die van het gemiddelde in Nederland, maar de achterblijvende sociale veiligheid en het hoge aantal ondervonden delicten gaan in Den Haag ten koste van brede welvaart. [2]

De ontwikkeling van de arbeidsproductiviteit in de regio Den Haag is laag. De groei van de arbeidsproductiviteit (toegevoegde waarde per gewerkt uur[3]) is een sleutelindicator voor de economische kracht zou hoger moeten zijn. In absolute zin is de arbeidsproductiviteit in Nederland, en ook in de regio Den Haag, hoog. Per gewerkt uur wordt er gemiddeld 70-75 euro toegevoegde waarde gerealiseerd. Echter, toename van de productie vraagt in de regio Den Haag verhoudingsgewijs veel extra inzet van arbeid in plaats van meer machines of slimmer werken.

De toename van de werkgelegenheid is dan ook hoog. De werkgelegenheid[4] in de regio Den Haag ontwikkelt zich met een groei van 1,3% in 2025 en naar schatting 0,7% in zowel 2026 als 2027 gunstig.

[1] Het bruto regionaal product is de som van alle geproduceerde goederen en diensten door bedrijven en instellingen minus de kosten voor ingekochte halffabrikaten en diensten, plus het saldo van productgebonden subsidies en accijnzen.

[2] We merken hierbij op dat de indicatoren van brede welvaart vooral de nadelen van grote steden meten; de voordelen van grote steden blijven onderbelicht.

[3] Op basis van CBS-definitie: de arbeidsproductiviteit is een maat voor de efficiëntie waarmee wordt gewerkt. Dit wordt gemeten door de economische toegevoegde waarde (constante prijzen) uit te drukken per gewerkt uur. De arbeidsproductiviteit is een belangrijke economische indicator: een groeiende arbeidsproductiviteit verhoogt de welvaart van een land en de winst van ondernemingen.

[4] De werkgelegenheid betreft alle werkzame personen met een baan van 1 uur of meer per week.

De groei van de werkgelegenheid gaat vloeit, zoals gezegd, voort uit een lage groei van de arbeidsproductiviteit (toegevoegde waarde per gewerkt uur of per voltijdjaar)[5].

De arbeidsparticipatie[6] in de regio Den Haag stijgt vlot mee met deze toename van de werkgelegenheid. Deze is vanaf 2019, toen deze op 71,6% lag, gestegen naar 74,1% in 2025. Deze toename met 2,5 procentpunt is substantieel en komt naar verwachting op 74,6% uit in 2027. In deze zin bloeit de economie van Den Haag ('iedereen doet mee'). De werkloosheid[7] laat vanaf 2024 (4,5%) een zeer beperkte stijging zien naar 5% in 2025 na een historisch lage 4,3% in 2022 en 2023. In 2027 zal het naar verwachting op 5,1% uitkomen. Dat is evenwel laag; de arbeidsmarkt is krap en wordt een beperkende factor in de economische dynamiek en groei.

De arbeidsparticipatie in de gemeente Den Haag neemt weliswaar toe, maar is structureel lager dan in de andere drie grote steden. Het verschil komt mede door de leeftijdsgroep 15-24 jarigen – in andere groepen is de participatie in Den Haag weliswaar ook lager (op HBO/WO opgeleiden na) dan het Nederlandse gemiddelde, maar de inactiviteit op de arbeidsmarkt onder 15-24 jarigen in Den Haag valt op. Tenslotte blijft het aantal personen dat van de bijstand afhankelijk is rond de 25 duizend liggen. Als aandeel van de bevolking 15-74 komt dat neer op 3,5%.

Het aantal personen dat gebruik maakt van de WW is tot en met 2023 aanhoudend gedaald. Daarna stijgt dit aantal licht, namelijk van 1,6% naar 2% van de beroepsbevolking. In vergelijking met 2018 (3,5%) is dat laag. De spanning op de arbeidsmarkt bereikte in 2022 een hoogtepunt; de verhouding vacatures/banen kwam in de arbeidsmarktregio Haaglanden op 4,7. Daarna daalde deze naar 4 in 2025, maar is nog altijd hoog.

De bevolkingsgroei is in de regio Den Haag gedaald na de piek in 2022 (1,26%} naar 0,54% in 2025. De verwachting is dat in de regio Den Haag de bevolkingsgroei voor 2026 en 2027 uitkomt op respectievelijk 0,79% en 1,07%.

Het brp per hoofd van de bevolking is tot 2022 trager toegenomen dan in Nederland het geval was, maar na 2022 juist sneller. Dit past bij het herstel van de economie na corona. Het mediane inkomen is in Den Haag de G4 lager dan in Nederland. In Den Haag en Utrecht is het hoger dan in Rotterdam en Amsterdam. Den Haag heeft in de inkomensverdeling een enigszins groter aandeel middeninkomens, terwijl het aantal lage dan wel hoge inkomens er wat lager is in de vergelijking met de G4. Binnen de regio Den Haag zijn de lage inkomens in de gemeente Den Haag geconcentreerd.

[5] Op basis van CBS-definitie: de arbeidsproductiviteit is een maat voor de efficiëntie waarmee wordt gewerkt. Dit wordt gemeten door de economische toegevoegde waarde (constante prijzen) uit te drukken per gewerkt uur. De arbeidsproductiviteit is een belangrijke economische indicator: een groeiende arbeidsproductiviteit verhoogt de welvaart van een land en de winst van ondernemingen. De arbeidsproductiviteit kan bijvoorbeeld verhoogd worden door meer of beter gebruik te maken van machines. Op basis van www.cbs.nl/nl-nl/onze-diensten/methoden/begrippen/arbeidsproductiviteit, geraadpleegd 11 november 2026.

[6] De bruto arbeidsparticipatie betreft alle werkzame en werkloze personen als percentage van de bevolking van 15 tot en met 74 jaar.

[7] De werkloosheid betreft alle werkloze personen als percentage van de beroepsbevolking (het totaal van de werkzame en werkloze beroepsbevolking).

Attractiviteit: woningbouw, toerisme en podiumkunsten

Hoewel de bevolking blijft doorgroeien in Den Haag, was er in 2025 een daling van de bevolkingstoename, die in alle grootstedelijke regio's en Nederland in gelijke mate plaatsvond. De teruglopende ontwikkeling van de economie en het stabiliseren van internationale politieke en militaire conflicten leidden ertoe dat er geen nieuwe vluchtelingenstromen optraden. De gemeente Den Haag maakte in 2025 een betrekkelijk lage groei van de bevolking door, zowel ten opzichte van de andere drie grote gemeenten als ten opzichte van de periode 2014-2020. In de gemeente Den Haag was de bevolkingsgroei 0,81% per jaar tussen 2020 en 2022 en 0,9% van 2023 tot en met 2025. Indien de bevolkingsgroei van de gemeente Den Haag in componenten wordt ontleed, blijkt dat het natuurlijk verloop en de buitenlandse immigratie minder bijdragen aan de ontwikkeling van de bevolking. De binnenlandse emigratie, van Den Haag naar andere gemeenten, blijft op peil.

De woningbouw in Den Haag is in 2025 teruggevallen, hetgeen kan verklaren dat de bevolkingsgroei in 2025 zeer beperkt was. De woningbezetting is in de loop van de jaren opgelopen. De woonaantrekkelijkheid heeft een aantal jaar een dalende lijn laten zien, maar was in 2025 gelijk aan 2024 - een negende plaats op de ranglijst voor gemeenten qua woonaantrekkelijkheid.

Den Haag heeft in de ´European City Value index´ (een internationale vergelijking van steden op kosten voor levensonderhoud enerzijds en kwaliteit van leven anderzijds) een van de gunstigste posities. Gegeven de hoge, maar niet allerhoogste, kosten voor levensonderhoud heeft Den Haag wel min of meer de hoogste kwaliteit van leven.

Bezoek aan podiumkunsten heeft in Den Haag een gunstig beeld laten zien, met name in 2024. Dat is mogelijk een vertraagd effect van de opening van Amare. Amare opende in 2021, maar kon de mogelijkheden vanwege de coronamaatregelen niet volledig benutten. Pas bij het herstel in 2023-2024 worden de mogelijkheden van Amare benut met een stevige toename van het bezoek aan podiumkunsten. Het blijkt dat in de ranglijsten van Nederlandse gemeenten naar bezoek aan podiumkunsten Amsterdam leidend is, maar Den Haag een goede tweede is (zoals bij klassieke muziek en toneel), behalve qua popmuziek.

Den Haag is in een internationale vergelijking een van de steden met de hoogste kwaliteit van leven. Echter, de algemene conclusie is dat internationaal, nationaal en regionaal de aantrekkelijkheid van Den Haag tegen de grenzen aan loopt. De trek van bevolking van stad naar omgeving blijft in stand, maar de natuurlijke aanwas daalt. De woningvoorraad neemt niet toe. Het lijkt erop dat de krappe woningmarkt ertoe leidt dat minder mensen de weg naar Den Haag als woonstad vinden.

Het bezoek aan podiumkunsten is in Den Haag toegenomen, hetgeen toegeschreven kan worden aan de opening van Amare.

Het toerisme laat op de lange termijn krimp zien in Den Haag. Het beeld is dat een kleiner aantal bezoekers vaker Den Haag bezoekt en er ook meer overnacht. Voor corona (2020) lag het aantal bezoeken en bezoekers hoger dan in 2025 en de raming voor 2026. Bij overnachtingen is evenwel een toename zichtbaar, die bij buitenlanders hoger is dan bij Nederlanders. Bij het aantal zakelijke overnachtingen is, evenals bij het toerisme, een daling zichtbaar. Het aantal congressen in Den Haag is, ondanks het herstel na corona, vooralsnog lager dan het aantal in 2019. Omdat het aantal deelnemers danwel deelnemerdagen sterk is afgenomen in vergelijking met 2019, veroorzaakt dit – zeer waarschijnlijk – de afname van het aantal zakelijke overnachtingen.

Veerkrachtige economie

De werkgelegenheid in Den Haag groeit, bezien vanuit de sectorindeling van de Economische Visie, in ICT & Creatief, Toerisme/vrijetijd en zakelijke dienstverlening. Daarin heeft Den Haag een substantieel aantal banen en een hoger dan gemiddelde groei. Met andere woorden, dit zijn de trekkers van de stedelijke economie. Dit komt overeen met de indeling van het CBS: Informatie & Communicatie en specialistische zakelijke diensten. Verder heeft de sector cultuur/recreatie/overige diensten en financiële diensten een relatief sterke positie in Den Haag qua werkgelegenheid.

Over alle sectoren heen heeft de regio Den Haag een arbeidsproductiviteit (2024) die gelijk is aan die van geheel Nederland. Datzelfde geldt voor de groei van de arbeidsproductiviteit over de periode 2019-2024. Per sector zijn er grote verschillen. In absolute zin heeft de regio Den Haag een hogere arbeidsproductiviteit in de informatie & communicatie, specialistische zakelijke diensten, financiële diensten en cultuur, recreatie & overige diensten. De groei ervan ligt ook hoger dan het Nederlandse cijfer voor deze sectoren, maar dat geldt niet voor specialistische zakelijke diensten. In deze sector kende een negatieve ontwikkeling van de productiviteit per gewerkt uur van 2019 tot en met 2024. De lage arbeidsproductiviteitsgroei van de gehele economie van regio Den Haag heeft gevolgen voor de arbeidsmarkt, namelijk een hoge vraag naar arbeid. Omdat de arbeidsmarkt schaars is, beperkt dit de groei van het brp. Een hogere groei van de arbeidsproductiviteit is maatschappelijk gewenst, maar gekoppeld aan een hoger investeringsniveau en opleiding. Dat is niet noodzakelijkerwijs hoger, maar het beschikbare potentieel effectief opleiden, geholpen door meer vaste arbeidscontracten (meer zekerheid). Een factor die bij zou dragen aan een hogere productiviteit is een focus op andere sectoren, die minder gebruik maken van flexibele, laagbetaald werk.

De bestedingen in de regio Den Haag aan private R&D zijn beperkt in vergelijking met andere grote steden. R&D in de regio Den Haag is publiek, maar niet onbelangrijk. Dan gaat het om bijvoorbeeld TNO en Defensie en aanverwante instellingen en bedrijfstakken.

Wat betreft het vestigingsmilieu voor start- en scaleups (onder andere in security, education, legal en fintech) is de positie van Den Haag relatief gunstig, zeker met het naastgelegen Delft & Westland, waar het gunstigste vestigingsmilieu voor innovatieve bedrijven in Nederland geboden wordt. Qua impactstartups (een bedrijfsvoering die rekening houdt met SDG's) heeft Den Haag een relatief hoog aandeel van zulke bedrijven in alle oprichtingen van bedrijven.

Er is over het algemeen druk op het ecosysteem (lees: vestigingsklimaat) voor innovatieve bedrijven in Den Haag. In Den Haag loopt de indexwaarde daarvoor terug ten opzichte van 2024, maar dat geldt voor alle regio's in de Zuidvleugel, inclusief Delft en Westland, dat nog wel een comfortabele eerste positie inneemt. In de regio Den Haag trad de grootste afname met -0,6 punt in 2025 op ten opzichte van het voorgaande jaar, terwijl deze in Groot-Amsterdam flink toegenomen is met plus van 0,9 punt. De druk op het vestigingsmilieu voor innovatieve bedrijven geldt niet specifiek voor Den Haag, maar voor de gehele Zuidvleugel van de Randstad.

Excellent ondernemersklimaat

De groei van het aantal vestigingen van bedrijven en instellingen in Den Haag is in de periode 2023-2025 geconcentreerd bij eenmanszaken (+6,9% gemiddeld per jaar) en de groep 5-9 werkzame personen (+5,7% gemiddeld per jaar) en enigermate bij het grootbedrijf (een groei van 1,4% gemiddeld per jaar). In 2025 trad er nulgroei dan wel krimp op van het aantal vestigingen. De groei van het aantal zzp-ers is tot stilstand te zijn gekomen.

Op de lange termijn (de periode 2015-2025) is de werkgelegenheid in de Haagse economie voor het grootste deel tot stand gekomen bij eenmanszaken (36,3 duizend werkzame personen) enerzijds en grootbedrijf anderzijds (26,5 duizend werkzame personen). Bij de overige grootteklassen is de toename marginaal geweest.

Het aantal nieuwe bedrijven neemt af, terwijl het aantal faillissementen toeneemt. Per saldo zijn er in Den Haag zeer weinig bedrijven bijgekomen in 2025. Hoewel dit verschijnsel zich ook in andere grote steden voordoet, is dit in Den Haag sterker gaande. Het aantal nieuwe bedrijven neemt af, terwijl het aantal faillissementen toeneemt. Hoewel dit verschijnsel zich ook in andere grote steden voordoet, is dit in Den Haag sterker gaande. De toename van het aantal zzp-ers is juist in Den Haag sterker afgeremd vanwege de aanwezigheid van de Rijksoverheid als opdrachtgever, die de regelgeving rond zzp-ers uitvoert.

De samenstelling van de bevolking 15-74 naar het hoogst behaalde opleidingsniveau in de gemeente Den Haag is in 2025 uitgekomen op een aandeel van 43% personen met een HBO/WO opleiding. Dit aandeel is op lange termijn licht stijgend. Het aandeel personen met een middelbare opleiding kwam op 29% en neemt licht af. Het aandeel personen met een basisopleiding kwam op 27%. Dit aandeel vertoont op de lange termijn een kleine variatie tussen 25% (2020) en 29% (2015, 2024), maar laat geen duidelijke dalende op stijgende ontwikkeling zien.

Het aantal studenten in het HBO/WO onderwijs in Den Haag is dalende, maar dit vindt in alle grote steden plaats. Dat aantal heeft in Den Haag na 2014/’15 een relatief snelle stijging laten zien tussen 2019 en 2021.

Het energieverbruik in Den Haag is gestaag afgenomen in Den Haag, evenals de CO_2-uitstoot. De uitstoot is vooral afgenomen bij commerciële diensten. Bij verkeer & vervoer is de afname het geringst.

Het patroon van buitenlandse investeringen (bron: Financial Times) laat zien dat Den Haag ten opzichte van andere grote steden relatief veel investeringen uit het buitenland aantrekt in de IT-diensten en business services, juist de diensten die een relatief sterke positie hebben in Den Haag.

Ruimte voor bedrijvigheid

Kantoren en bedrijfsruimte

Na Amsterdam (met 7,2 miljoen m^2) is Den Haag met 3,3 miljoen m^2 qua volume de tweede stad van de G4. Rotterdam en Utrecht komen daarna met 2,8 en 2,5 miljoen m^2 in 2025. De huurpijzen voor toplocaties zijn in Den Haag met 255 euro per het laagst van de G4 in 2025 (in Amsterdam is dat 600 euro per m^2). Opvallend is dat de huurprijzen voor toplocaties in Den Haag niet gestegen zijn over de jaren 2021-2025, anders dan in de andere grote steden. Van de G4 heeft Den Haag zowel de laagste huurprijs voor toplocaties als de laagste leegstand. Deze situatie wijst op een stabiele, evenwichtige markt met weinig concurrentie, waarbij risico wordt vermeden en op rendement wordt gestuurd. Het wijst tevens op achterblijvende vraag naar kantoorruimte in Den Haag. Amsterdam en Rotterdam hebben vastgoedmarkten met hogere prijzen, maar ook een grotere leegstand, hetgeen betekent dat er liquiditeit is. Potentiële grote gebruikers van kantoorvloeroppervlakte die zich daar willen vestigen kunnen op korte termijn geaccommodeerd worden.

Gecombineerd met de lage leegstand in Den Haag houdt dat in dat er geen vraag is in Den Haag, en dat er weinig risico wordt gelopen. Er zijn geen beleggers of vastgoedpartijen die kantoren op risico ontwikkelen in Den Haag. Het effect is dat er in Den Haag sprake is van een stabiele kantorenmarkt. Wel is de voorraad kantoor- en bedrijfsruimte in Den Haag over de afgelopen jaren afgenomen, maar deze afname is geleidelijk min of meer tot stilstand gekomen. De jaarlijkse opname van kantoorvloeroppervlak is stabiel.

Bezien naar deelgebied, is de hoeveelheid kantoorvloeroppervlak per saldo min of meer constant gebleven in Den Haag (een afname van 39 duizend m^2), maar onder deze stabiele oppervlakte gaan grote verschuivingen tussen locaties in Den Haag schuil. In het CID is de voorraad echter niet toegenomen, maar licht gedaald. Op de Binckhorst en in Den Haag Zuidwest is de voorraad kantoorvloeroppervlak fors toegenomen; in de Internationale zone juist afgenomen.

Winkels

Er zijn verschillende factoren die de ontwikkeling van het winkelaanbod in Den Haag sturen. Dat zijn onder andere de bevolkingsgroei, afvlakkende toename internetaankopen en gewijzigde consumentenvoorkeuren. Beleving en onderscheidend vermogen steeds belangrijker als tegenhanger van online winkelen.

Het winkelaanbod in de hoofdwinkelstructuur is tussen 2017 en 2024 met netto 16.000 m^2 afgenomen. De krimp deed zich met name voor bij de recreatieve winkels, terwijl het aanbod van winkels voor dagelijkse boodschappen, doelgerichte en overige detailhandel ongeveer gelijk bleef. Door veranderende consumentenvoorkeuren is het aanbod van recreatieve en doelgerichte winkels in de binnenstad afgenomen tussen 2017 en 2024. Het aanbod van winkels in de segmenten overige detailhandel, horeca, cultuur en ontspanning is in de binnenstad juist toegenomen. Een soortgelijke toename treedt niet op in de stedelijke winkelstraten en wijkwinkelcentra.

2 Brede economische bloei

2.1 Inleiding

Het overkoepelende doel van de economische visie[8] van de gemeente Den Haag is **brede economische bloei**. Er zijn vier strategische doelen gekozen:

- een onderscheidend woon- en leefklimaat;
- toekomstgericht en missiegedreven;
- een stad waar iedereen mee kan doen;
- weerbaar in mindere tijden.

De brede economische bloei is de basis van bredere opgaven van de stad. De gemeente Den Haag streeft daarbij naar een betere verdeling van die groei. Daarnaast streeft de gemeente Den Haag naar een mooie, duurzame en leefbare stad. Hierbij hoort ook onze ambitie om in 2030 klimaatneutraal te zijn. De bloei is toekomstgericht en missiegedreven. Dit betekent dat de Haagse economie inspeelt op de wereldwijde maatschappelijke opgaven zoals digitalisering, technologische vernieuwing, internationalisering en de zorg om het milieu en leefklimaat. De stad wordt weerbaarder en berust op een bredere economische basis, waardoor Den Haag beter bestand is tegen een economische neergang. Dit is onderzocht aan de hand van de volgende indicatoren:

Overzicht indicatoren voor Brede economische bloei

BBP volumemutatie	CBS
BBP per inwoner	CBS
Banengroei per gemeenten	WGRH
Banen per 1.000 personen van 15-74 jarigen	WGRH
Werkloosheidspercentage	CBS
Werkloosheidspercentage naar achtergrond	CBS
Uitstroom uit WW naar werk	UWV
Doorstroom WW naar bijstand	UWV
Bruto arbeidsparticipatie	CBS
Bruto arbeidsparticipatie naar achtergrond	CBS
Arbeidsmarktbalans	WGRH
Uitstroom arbeidsmarkt door vergrijzing	UWV
Benutting arbeidspotentieel	UWV
Pendel van en naar Den Haag	CBS
Percentage huishoudens met langdurig laag inkomen	CBS
Langdurig laag inkomen naar achtergrond	CBS
Omvang bijstand	CBS
Brede welvaart	CBS
Ontwikkeling openstaande vacatures	UWV
Spanningsindicator arbeidsmarkt Haaglanden	UWV
Lopende WW-uitkeringen	UWV

[8] Uit: Gemeente Den Haag (2019), Economische visie Den Haag+ 2030. Brede economische bloei in een stad zonder grenzen. Kadernota economisch beleid.

2.2 Samenvatting

Ontwikkeling bruto regionaal product

De regio Den Haag heeft in de periode 2022 tot en met 2024 in vergelijking met Nederland een hoge economische groei laten zien. Op de lange termijn groeide de economie van de regio Den Haag doorgaans lager, of vergelijkbaar met die van geheel Nederland. In 2025 komt de ontwikkeling van het brp van de regio Den Haag met 0,9% lager uit. De Nederlandse economie groeide in 2025 namelijk met 1,6%. In de kortetermijnprognose van het CPB (september 2026) in de Macro-economische Verkenning 2027 ontwikkelt het bruto binnenlands product (bbp) zich gunstiger dan in het afgelopen voorjaar werd voorzien naar aanleiding van het Amerikaans-Iraanse militaire conflict. Ondanks aanhoudend hogere olieprijzen komt de CPB-raming voor 2026 uit op een toename van het bbp van 1,4% in 2026 en 1,2% voor 2027. Uitgaande van deze verwachting van het CPB voor Nederland komt de groei van het brp in de regio Den Haag uit op 1,25% in 2026 en 0,75% in 2027. Voor 2026 en 2027 wordt derhalve een groei van het brp verwacht dat onder het Nederlandse cijfer ligt, in lijn met de groei op de lange termijn in het verleden.

Brede welvaart

De brede welvaart in de gemeente Den Haag wisselt op de indicatoren over milieu, natuurlijk kapitaal en wonen. De uitstoot van stikstof, de broeikasgasemissies en het overstromingsrisico zijn gunstig, maar op de indicatoren emissie van fijnstof, kwaliteit van zoet zwemwater, beschikbaarheid van ruimte voor stedelijke functies en groenblauwe functies, bodemdaling, het stedelijk hitte-eilandeffect (Urban Heat Island) en lichtemissie blijft de brede welvaart in Den Haag (sterk) achter bij Nederland. Op de economische indicatoren is de brede welvaart in Den Haag meer in lijn met het Nederlandse gemiddelde, maar dat geldt niet voor het mediane vermogen en de schuldpositie van huishoudens. Op deze twee onderdelen heeft de gemeente Den Haag een sterk achterblijvende brede welvaart. Op sociale indicatoren komt de brede welvaart in Den Haag ongeveer overeen met die van het gemiddelde in Nederland, maar de achterblijvende sociale veiligheid en het hoge aantal ondervonden delicten gaan in Den Haag ten koste van brede welvaart. We merken hierbij op dat de indicatoren van brede welvaart vooral de nadelen van grote steden meten; de voordelen van grote steden blijven onderbelicht. Dat geldt voor alle grote steden; dus ook voor Den Haag.

Kortom, de ontwikkeling van het brp in de regio Den Haag was in het verleden op de lange termijn gelijk aan die van Nederland. Over de recente periode 2022-’25 groeide het brp van Den Haag evenwel sneller. Niettemin blijft de brede welvaart in Den Haag achter bij Nederland op de factoren milieu, ruimte, financieel vermogen dan wel de schuldpositie van huishoudens en de sociale veiligheid.

Arbeidsproductiviteit

De ontwikkeling van de arbeidsproductiviteit (toegevoegde waarde per gewerkt uur[9]) , met het brp per hoofd van de bevolking een sleutelindicator voor de economische kracht van een regio, is laag en zou hoger moeten zijn. In absolute zin is de arbeidsproductiviteit in Nederland, en ook in de regio Den Haag, hoog. Per gewerkt uur wordt er gemiddeld 70-75 euro toegevoegde waarde gerealiseerd. Echter, de groei van de arbeidsproductiviteit zou de helft van die van het brp moeten zijn. Dat betekent dat als de omzet met 1 euro toeneemt, 50 cent wordt gerealiseerd door extra gewerkte uren, en de andere 50 cent door efficiënter te werken (of betere machines, of slimmer werken) per uur. In de regio Den Haag wordt dat bij lange na niet gehaald. Gemiddeld over de periode 2019-2024 groeit het brp in de regio Den Haag met gemiddeld 1,8%, maar de productiviteit per gewerkt uur neemt jaarlijks met gemiddeld 0,1% toe in de regio Den Haag. Dat betekent dat bij een toename van de omzet, er voor het overgrote deel extra mensen worden ingezet om die extra omzet te produceren. Dat leidt tot een groot beroep op de arbeidsmarkt.

De ontwikkeling van de arbeidsproductiviteit is in de regio Den Haag echter de laagste van de vier grote steden en vooral na 2015 gedaald. Dit is geen uitsluitend Haags vraagstuk, maar speelt in de gehele economie van Nederland[10] en ook in die van Zuid-Holland[11].

Werkgelegenheid

De werkgelegenheid neemt dan ook snel toe in de regio Den Haag. In plaats van extra efficiëntie per gewerkt uur, wordt er relatief veel nieuw personeel aangenomen. Gemeten in werkzame personen neemt de werkgelegenheid toe met 1,3% in 2025. Voor 2026 en 2027 wordt voor beide jaren een toename van de werkgelegenheid van 0,7% verwacht. In verhouding tot de groei van de regionale economie neemt de werkgelegenheid betrekkelijk snel toe.

De toename van de werkgelegenheid wordt ingevuld door extra aanbod uit de al aanwezige bevolking en nieuwe inwoners uit binnen- en buitenland. De concentratie van werkgelegenheid in de regio Den Haag neemt dan ook voortdurend toe. In 2019 waren er 707 duizend werkzame personen in de regio Den Haag. In 2025 is dat aantal op naar schatting 764 duizend gekomen. Afgerond is dat een toename van 50.000 werkzame personen. De verwachting is dat dat aantal in 2027 op 774 duizend werkzame personen komt.

[9] Op basis van CBS-definitie: de arbeidsproductiviteit is een maat voor de efficiëntie waarmee wordt gewerkt. Dit wordt gemeten door de economische toegevoegde waarde (constante prijzen) uit te drukken per gewerkt uur. De arbeidsproductiviteit is een belangrijke economische indicator: een groeiende arbeidsproductiviteit verhoogt de welvaart van een land en de winst van ondernemingen.
[10] P. Wennink (2025), De route naar toekomstige welvaart. Een sterk Nederland in een relevant Europa.
[11] Manshanden, W. en F. van Oort (2025), Monitor economie Zuid-Holland; de economie van Zuid-Holland in regionaal en internationaal perspectief. Rotterdam: NEO Observatory/Erasmus School of Economics

Bevolking

Voor de bevolking van de regio Den Haag geldt iets dergelijks. In 2019 lag het aantal inwoners van de regio Den Haag op 878 duizend mensen. Dat is in 2025 toegenomen naar 925 duizend; een toename van afgerond 75 duizend mensen.

BRP per hoofd van de bevolking en inkomen

Het brp per hoofd van de bevolking is tot 2022 trager toegenomen dan in Nederland het geval was, maar na 2022 juist sneller. Dit past bij het herstel van de economie na corona. Het mediane inkomen[12] in Den Haag, is net als in de andere drie grote steden, lager dan in Nederland. Binnen de regio Den Haag zijn de lage inkomens in Den Haag sterk oververtegenwoordigd.

Het mediane inkomen is in de G4 lager dan in Nederland. Echter, in Den Haag en Utrecht is het hoger dan in Rotterdam en Amsterdam. In de inkomensverdeling is het aandeel lage inkomens in Den Haag lager dan in Amsterdam en Utrecht. Daarentegen is het aandeel hoge inkomens in Den Haag en Rotterdam ook lager. Den Haag en Rotterdam hebben, hoewel de verschillen klein zijn, meer middeninkomens dan Amsterdam en Utrecht binnen de gemeentegrenzen. Binnen de regio Den Haag zijn de lage inkomens in Den Haag sterk oververtegenwoordigd.

Arbeidsdeelname, werkloosheid en bijstand

Gegeven de groei van de regionale economie, neemt de werkgelegenheid betrekkelijk snel toe. De participatiegraad loopt dan ook verder op. Deze is vanaf 2019, toen deze op 71,6% lag, gestegen naar 74,1% in 2025. Deze toename met 2,5 procentpunt is substantieel. In deze zin bloeit de economie van Den Haag (‘iedereen doet mee’). De werkloosheid is na 2019/2020 gedaald naar 4,3% van de beroepsbevolking, maar loopt daarna op naar 5% in 2025. De werkloosheid loopt naar verwachting (minimaal) op naar 5,1% in 2027. De bijstand is na 2019 geleidelijk afgenomen van 4,3% van de bevolking 15-74 jaar naar 3,6% in 2025. De verwachting is dat deze afname in de komende jaren tot stilstand komt op een niveau van 3,5%.

De werkloosheid in Den Haag is, met die van Rotterdam, vooral zorgwekkend hoog bij de 15-24-jarigen. In de gemeente Den Haag kwam deze in 2025 op 13,2%. Hoewel dit een kenmerk is van grote steden (aansluiting van opleiding en werk is imperfect), is de werkloosheid onder de jeugd juist in Den Haag hoog in vergelijking met de G4 en Nederland.

In de gemeente Den Haag is de arbeidsparticipatie van de bevolking van 15-74 jaar met 73% met die van Rotterdam (ook 73%) het laagst van de vier grote steden. In Amsterdam (78%) en Utrecht (81%) is de arbeidsparticipatie beduidend hoger dan in Den Haag. De arbeidsparticipatie van geheel Nederland is 76%. Indien naar groepen wordt gekeken, is alleen de arbeidsparticipatie onder hbo/wo opgeleiden in Den Haag even hoog als in Nederland. In praktisch alle andere groepen is de participatie in Den Haag lager dan in Nederland. Het valt op dat in Den Haag de arbeidsparticipatie

[12] Het mediane inkomen is het middelste inkomen als alle inkomens naar hoogte worden gerangschikt.

onder de 15-24-jarigen opvallend laag is, namelijk 73%, terwijl die in Nederland 10% hoger is, namelijk 83%. Het is ook lager dan in de andere drie grote steden.

De lage arbeidsparticipatie onder de 15-24 jarigen laat zich op het eerste gezicht niet eenvoudig verklaren. In het verdiepende essay bij deze monitor wordt hier nader op ingegaan.

WW, vacatures, spanning op de arbeidsmarkt woon-werkbalans

Het aantal personen in de arbeidsmarktregio Haaglanden dat gebruik maakt van de WW is tot en met 2023 aanhoudend gedaald. Daarna stijgt dit aantal licht, namelijk van 1,6% naar 2% van de beroepsbevolking. In vergelijking met 2018 (3,5%) is dat laag. De spanning op de arbeidsmarkt bereikte in 2022 een hoogtepunt; de verhouding vacatures/banen kwam in de arbeidsmarktregio Haaglanden op 4,7. Daarna daalde deze naar 4 in 2025, maar is nog altijd hoog. De spanning op de arbeidsmarkt was in het eerste kwartaal van 2026 3,12. Dat is vergelijkbaar met Nederland en Groot-Amsterdam. In Rijnmond is de spanning lager, maar in Midden-Utrecht is deze significant hoger met 4,33.

Zowel in de regio Den Haag als in de gemeente Den Haag neemt de werkgelegenheid snel toe ten opzichte van de beroepsbevolking, zodat de inkomende pendel toeneemt. Per saldo neemt de werkfunctie toe ten opzichte van de woonfunctie. Bevolking en werkgelegenheid nemen in Den Haag allebei toe, maar de werkgelegenheid enigszins sneller.

Beeld op de lange termijn

Op de lange termijn bezien is Den Haag vanaf 2019 uit een periode van stagnatie vanaf 2012 gekomen. In dat jaar lag het totale brp van de regio Den Haag weer even hoog als voor de grote recessie van 2009. De andere grote steden maakten dat ook door, maar in Den Haag hield vanaf 2012 de achterblijvende economische groei aan. Mogelijk hield dat verband met de bezuinigingen die werden doorgevoerd. Dit werkte lang door in de Haagse economie, omdat Rijksambtenaren, met mogelijk baanverlies voor ogen, geld vasthouden in plaats van uitgeven. Dat is achter de rug met het herstel dat na corona op gang kwam. De economie van de regio Den Haag groeit echter, hoewel de cijfers in absolute zin gematigd zijn, op maximale capaciteit. De beschikbare arbeid laat, anders dan voor 2020, niet meer toe, tenzij de arbeidsproductiviteit substantieel toeneemt.

De conclusie is dat de spanning op de arbeidsmarkt van de regio Den Haag op een hoog niveau ligt. Gegeven de lage groei van de arbeidsproductiviteit, is de groei van het brp begrensd. Focus op innovatie, betere opleiding (niet: hoger) en productieve sectoren hebben een verruimend effect op de arbeidsmarkt. Verbreding van de regionale economie is een antwoord op de afhankelijkheid van de Rijksoverheid. De arbeidsparticipatie is in Den Haag het laagst van de G4. Vooral de lage arbeidsparticipatie van de groep 15-24 jarigen is een punt van zorg. Daar ligt potentieel op de arbeidsmarkt.

2.3 Figuren en tabellen

Prognose regionale economie en brede welvaart in Den Haag

Tabel 2.1 Centrale projectie: prognose economie regio Den Haag

Regio Den Haag	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025*	2026**	2027**
Nederland (CPB)									
Bbp in mld. euro (prijzen 2024)	1.041,3	1.000,7	1.063,8	1.116,9	1.110,2	1.122,5	1.140,4	1.156,4	1.170,3
Reële bbp groei in %	2,3	-3,9	6,3	5,0	-0,6	1,1	1,6	1,4	1,2
Agglomeratie Den Haag									
Brp in mld. euro (prijzen, 2024)	49,8	49,1	50,4	54,0	54,1	55,7	56,2	56,9	57,3
Reële groei in %	1,8	-1,5	2,7	7,2	0,2	2,8	0,9	1,25	0,75
Arbeidsproductiviteit (euro/uur)	72,4	72,5	70,9	72,3	71,7	72,7	72,6	72,8	72,8
Groei in %	-1,0	0,2	-2,2	1,9	-0,8	1,3	-0,2	0,3	0,0
Werkzame personen (x 1.000)	475	483	484	508	514	516	522	526	530
Groei in %	2,2	1,6	0,3	5,0	1,2	0,3	1,3	0,7	0,7
Bevolking (x 1.000)	878	886	892	903	914	921	925	933	943
Groei in %	1,13	0,89	0,72	1,26	1,17	0,72	0,54	0,79	1,07
Bevolking 15-74 jaar (x 1.000)	649	657	671	680	687	692	696	701	709
als % van de bevolking	73,9	74,2	75,2	75,3	75,2	75,2	75,2	75,2	75,2
Beroepsbevolking (x 1.000)	465	467	475	489	506	510	516	521	529
Participatiegraad	71,6	71,1	70,8	71,9	73,7	73,7	74,1	74,3	74,6
Werkloosheid (x 1000)	26	27	26	21	22	23	26	26	27
als % van de beroepsbevolking	5,6	5,8	5,5	4,3	4,3	4,5	5,0	5,0	5,1
Bijstand (personen, x 1000)	27,8	27,7	27,2	25,7	25,1	25,0	24,8	24,7	25,0
als % van bevolking 15-74 jaar	4,3	4,2	4,1	3,8	3,7	3,6	3,6	3,5	3,5

*BRP 2025 voorlopig/Bevolking, beroepsbevolking en werkloosheid 2025 definitief

**prognose

*** Bijstand tot AOW-gerechtigde leeftijd excl. IOAW/IOAZ, CBS

Bronnen: CBS (realisatie)

Macro Economische Verkenning, CPB september 2026

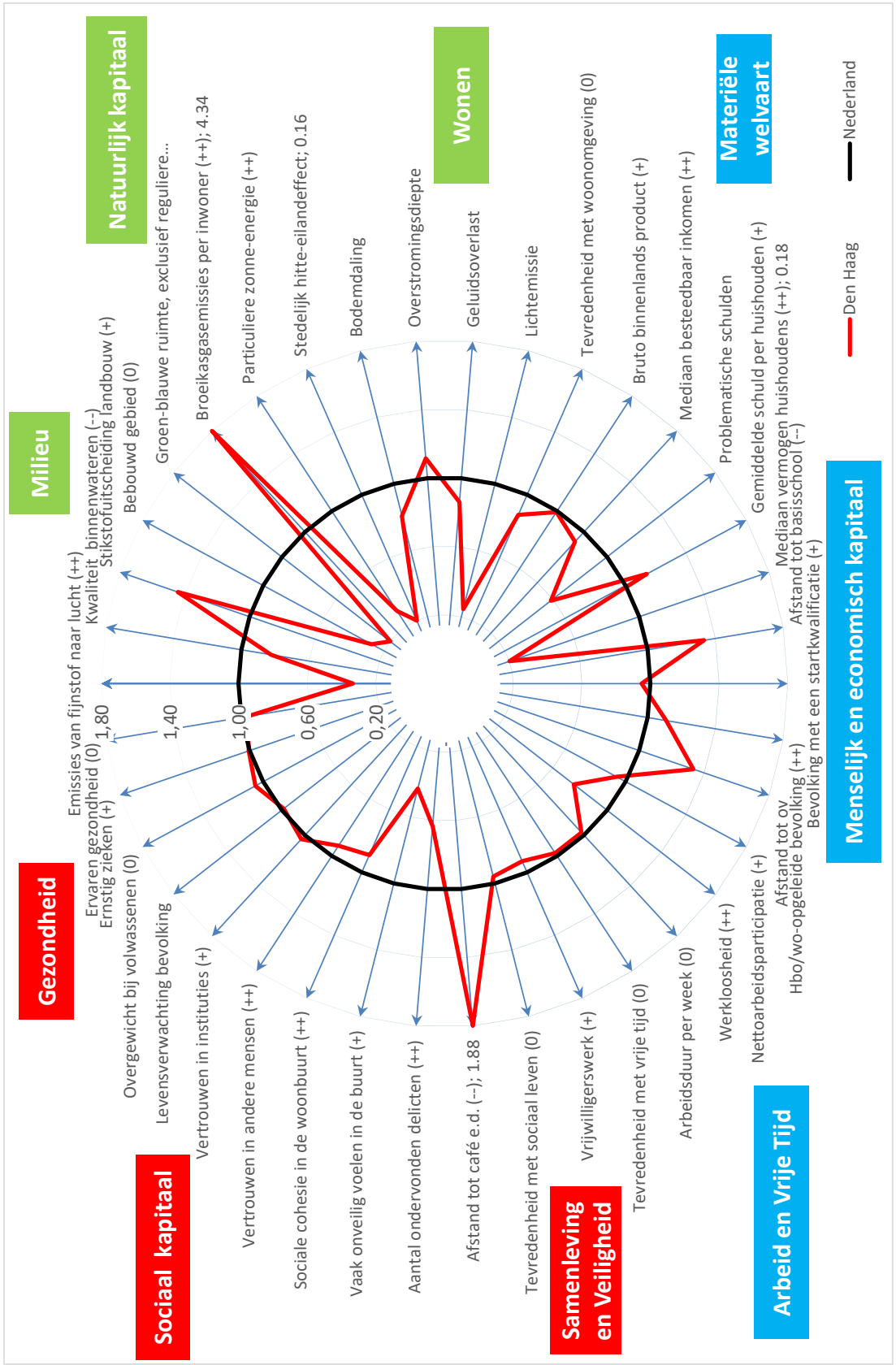
World Economic Outlook IMF, 2026 April

European Commission, Spring 2026, Economic Forecast

Prognose Rijnmond: NEO Observatory/NEO International

Figuur 2.1 Brede welvaart in de gemeente Den Haag (rode lijn) ten opzichte van Nederland (=1)

*(hoge scores op negatieve factoren (zoals werkloosheid) zijn met -1 vermenigvuldigd)**

*De zeer gunstige waarde van de gemeente Den Haag voor de indicator broeikasgasemissies (4,64) valt buiten de schaal.

Bron: CBS, bewerking Vrije Universiteit Amsterdam

Brp, gewerkte uren, werkgelegenheid en productiviteit

Tabel 2.2 Ontwikkeling bruto binnenlands/regionaal product Nederland en de vier grote stadsgewesten, 1995-2025 naar periode

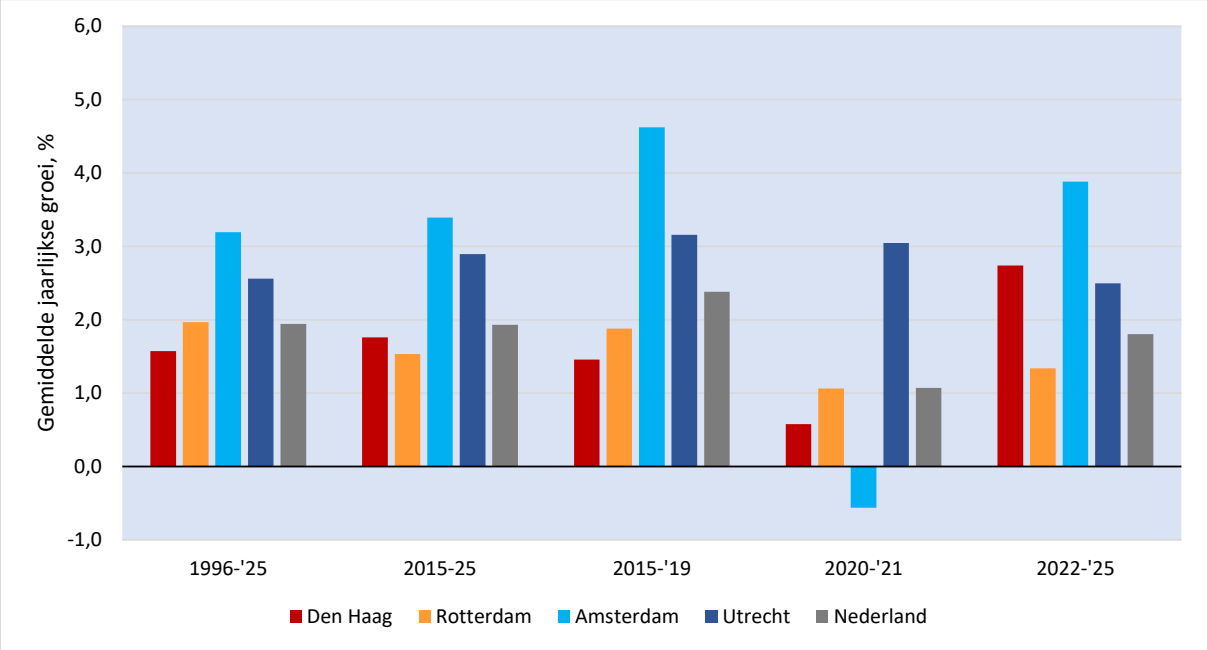
Bbp/brp 2024, prijzen 2024, miljard, gemiddelde jaarlijkse groei per periode in procenten

	2025	1995-'25	2015-25	2015-'19	2020-'21	2022-'25
	x1000	*%*	*%*	*%*	*%*	*%*
Agglomeratie 's-Gravenhage (CR)	56,2	1,6	1,8	1,5	0,6	2,7
Groot-Rijnmond (CR)	99,4	2,0	1,5	1,9	1,1	1,3
Groot-Amsterdam (CR)	178,4	3,2	3,4	4,6	-0,6	3,9
Utrecht (CR)	108,4	2,6	2,9	3,2	3,0	2,5
Nederland	**1142,7**	**1,9**	**1,9**	**2,4**	**1,1**	**1,8**

Bron: CBS (bewerking NEO Observatory)

Figuur 2.2 Ontwikkeling bruto binnenlands/regionaal product Nederland en de vier grote stadsgewesten, 1995-2025 naar periode

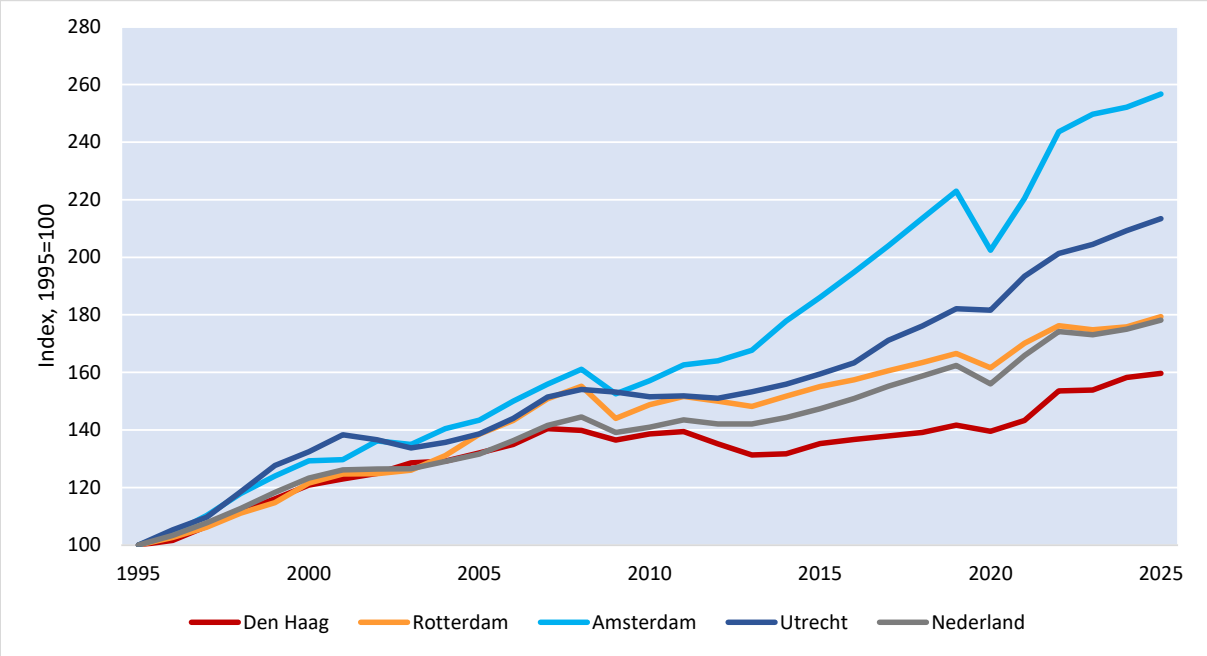
Bbp/brp 2024, prijzen 2024, gemiddelde jaarlijkse groei per periode in procenten

Bron: CBS (bewerking NEO Observatory)

Figuur 2.3 Ontwikkeling bruto binnenlands/regionaal product Nederland en de vier grote stadsgewesten, 1995-2025

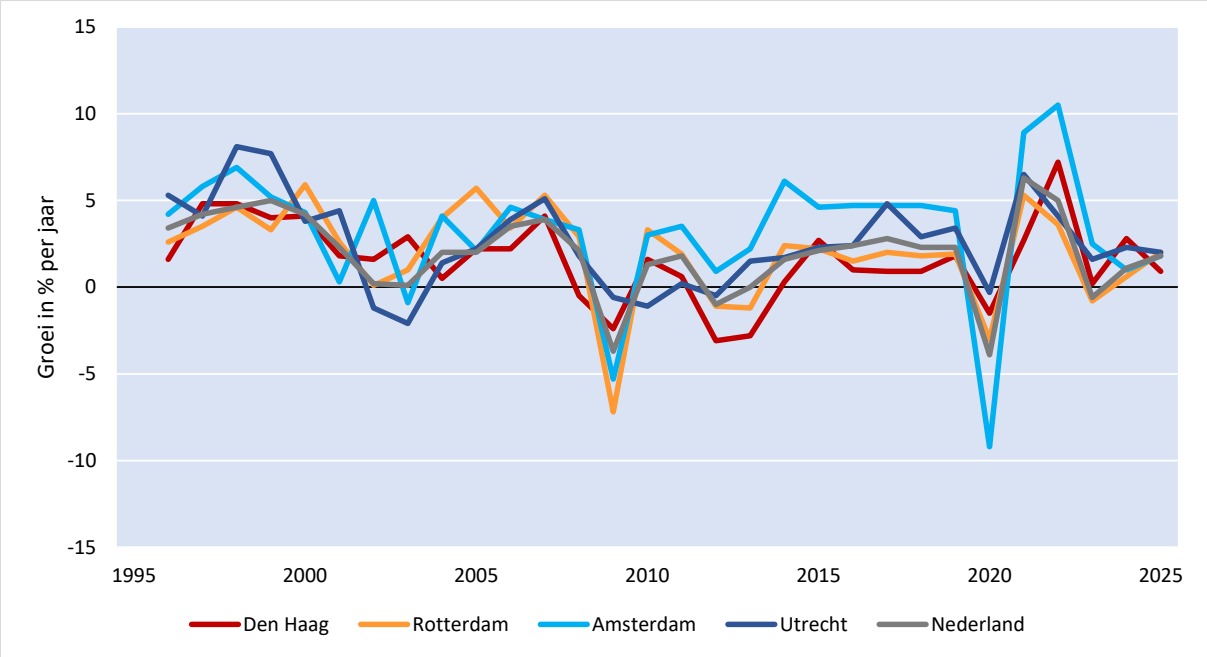
Index, 1995 = 100

Bron: CBS (bewerking NEO Observatory)

Figuur 2.4 Ontwikkeling bruto binnenlands/regionaal product Nederland en de vier grote stadsgewesten, 1995-2025

Groei per jaar in procenten

Bron: CBS (bewerking NEO Observatory)

Tabel 2.3 Ontwikkeling FTE, Nederland en de vier grote stadsgewesten, 1995-2024 naar periode
FTE 2024, gemiddelde jaarlijkse groei per periode in procenten

	2024	1996-'24	2015-24	2015-'19	2020-'21	2022-'24
	x dzd	*%*	*%*	*%*	*%*	*%*
Agglomeratie 's-Gravenhage (CR)	435,7	1,2	2,3	2,2	2,1	2,5
Groot-Rijnmond (CR)	687,0	1,2	1,7	1,9	1,1	1,9
Groot-Amsterdam (CR)	1018,3	1,9	2,8	3,5	-0,5	3,8
Utrecht (CR)	762,0	1,7	2,6	2,8	1,8	2,9
Nederland	**8386,0**	**1,2**	**1,9**	**2,2**	**0,9**	**2,1**

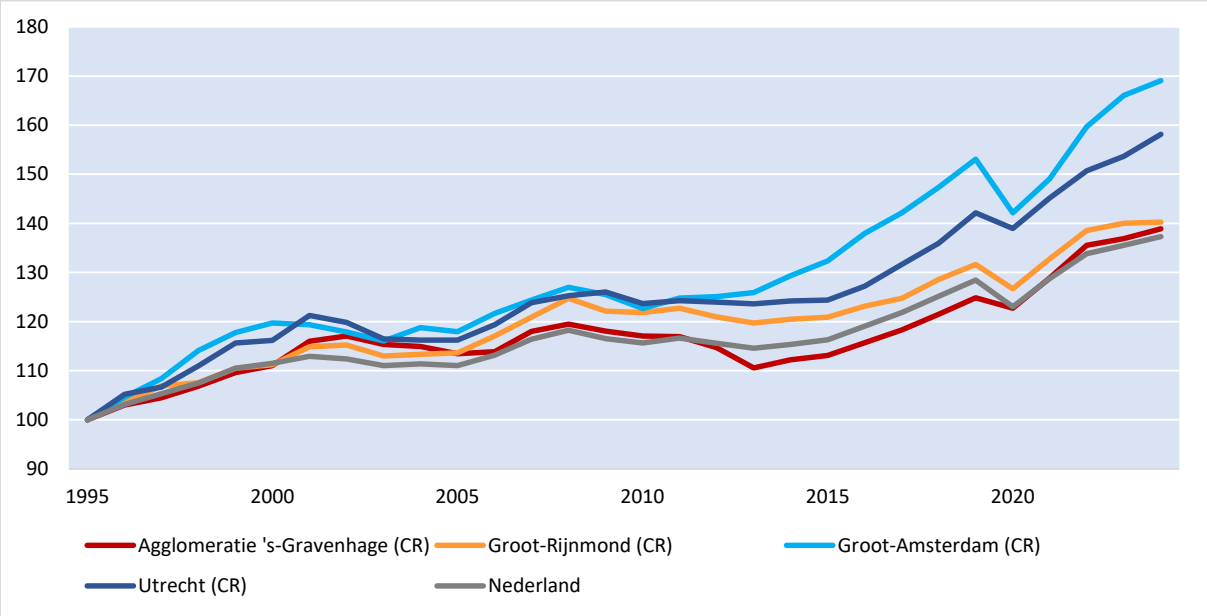
Bron: CBS (bewerking NEO Observatory)

Tabel 2.4 Ontwikkeling gewerkte uren, Nederland en de vier grote stadsgewesten, 1995-2024 naar periode
Gewerkte uren 2024, gemiddelde jaarlijkse groei per periode in procenten

	2024	1996-'24	2015-24	2015-'19	2020-'21	2022-'24
	x miljoen	*%*	*%*	*%*	*%*	*%*
Agglomeratie 's-Gravenhage (CR)	765,8	1,1	2,2	2,2	1,6	2,5
Groot-Rijnmond (CR)	1.220,4	1,2	1,5	1,8	0,4	1,8
Groot-Amsterdam (CR)	1.802,7	1,8	2,7	3,4	-1,3	4,3
Utrecht (CR)	1.339,8	1,6	2,4	2,7	1,1	2,9
Nederland	**14.906,0**	**1,1**	**1,8**	**2,2**	**0,1**	**2,2**

Bron: CBS (bewerking NEO Observatory)

Figuur 2.5 Ontwikkeling gewerkte uren Nederland en de vier grote stadsgewesten, 1995-2024
Index, 1995 = 100

Bron: CBS (bewerking NEO Observatory)

Tabel 2.5 Ontwikkeling arbeidsproductiviteit, Nederland en de vier grote stadsgewesten, 1995-2024 naar periode

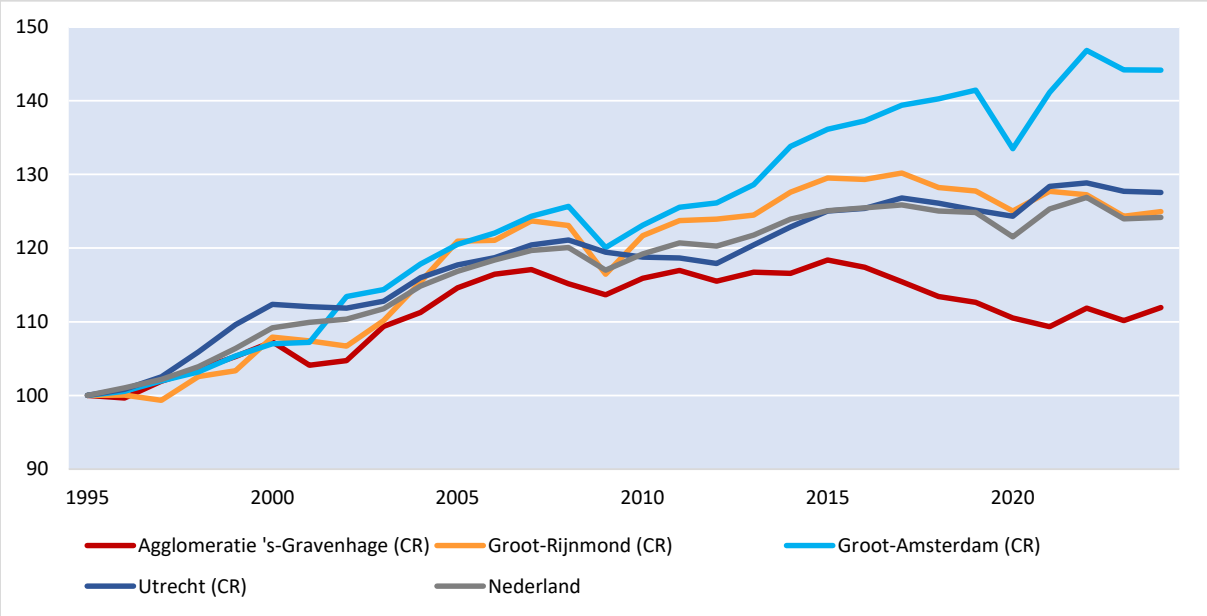
BRP/FTE, duizend euro per FTE, 2024, gemiddelde jaarlijkse groei per periode in procenten

	2024	1996-'24	2015-24	2015-'19	2020-'21	2022-'24
	x dzd	*%*	*%*	*%*	*%*	*%*
Agglomeratie 's-Gravenhage (CR)	127,7	0,4	-0,4	-0,7	-1,5	0,8
Groot-Rijnmond (CR)	141,8	0,8	-0,2	0,0	0,0	-0,7
Groot-Amsterdam (CR)	172,1	1,3	0,7	1,1	-0,1	0,7
Utrecht (CR)	139,4	0,8	0,4	0,4	1,3	-0,2
Nederland	**133,8**	**0,7**	**0,0**	**0,1**	**0,2**	**-0,3**

Bron: CBS (bewerking NEO Observatory)

Figuur 2.6 Ontwikkeling arbeidsproductiviteit, Nederland en de vier grote stadsgewesten, 1995-2024

Index, 1995 = 100

Bron: CBS (bewerking NEO Observatory)

Tabel 2.6 Ontwikkeling werkzame personen Nederland, de vier grote stadsgewesten, vier grote steden en gemeenten Regio Den Haag, 1995-2024, naar periode

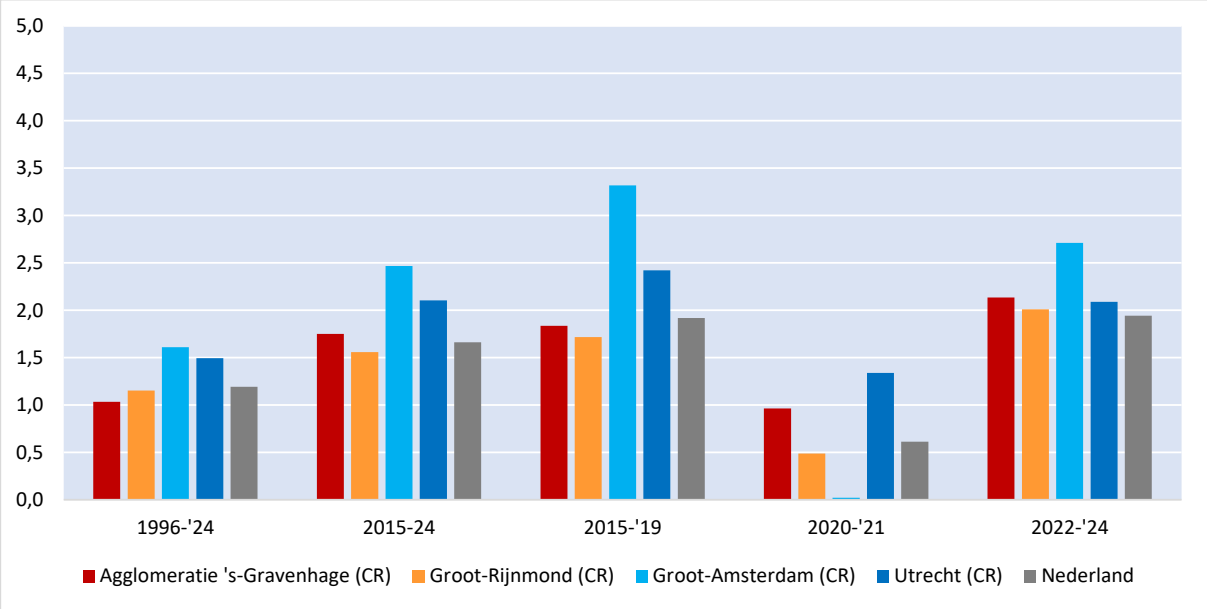
Gemiddelde jaarlijkse groei per periode in procenten

	2024	1995-'24	2015-24	2015-'19	2020-'21	2022-'24
Grootstedelijke regio's						
	x1000	***%***	***%***	***%***	***%***	***%***
Regio Den Haag	516	1,0	1,8	1,8	1,0	2,1
Groot-Rijnmond	840	1,2	1,6	1,7	0,5	2,0
Groot-Amsterdam	1156	1,6	2,5	3,3	0,0	2,7
Utrecht	903	1,5	2,1	2,4	1,3	2,1
Nederland	10266	1,2	1,7	1,9	0,6	1,9

Bron: CBS (bewerking NEO Observatory)

Figuur 2.7 Ontwikkeling werkzame personen Nederland en de vier grote stadsgewesten, 2010-2024 naar periode

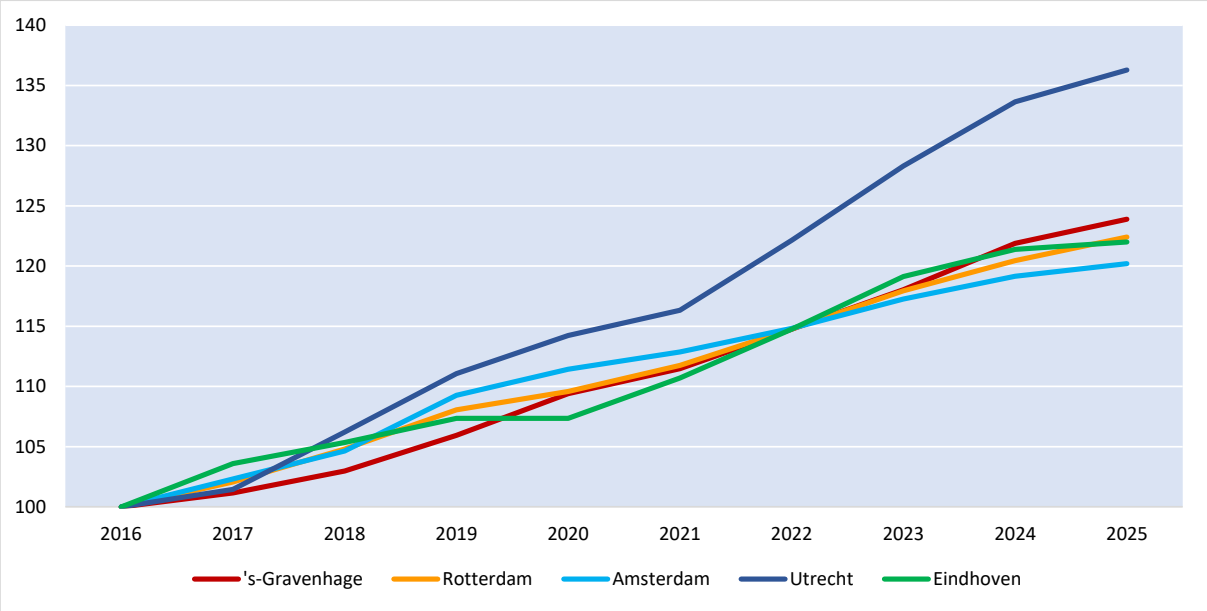
Gemiddelde jaarlijkse groei per periode in procenten

Bron: CBS (bewerking NEO Observatory)

Figuur 2.8 Ontwikkeling banen (definitie WGRH/LISA) werkzame personen in de vijf grote steden, 2016-2025

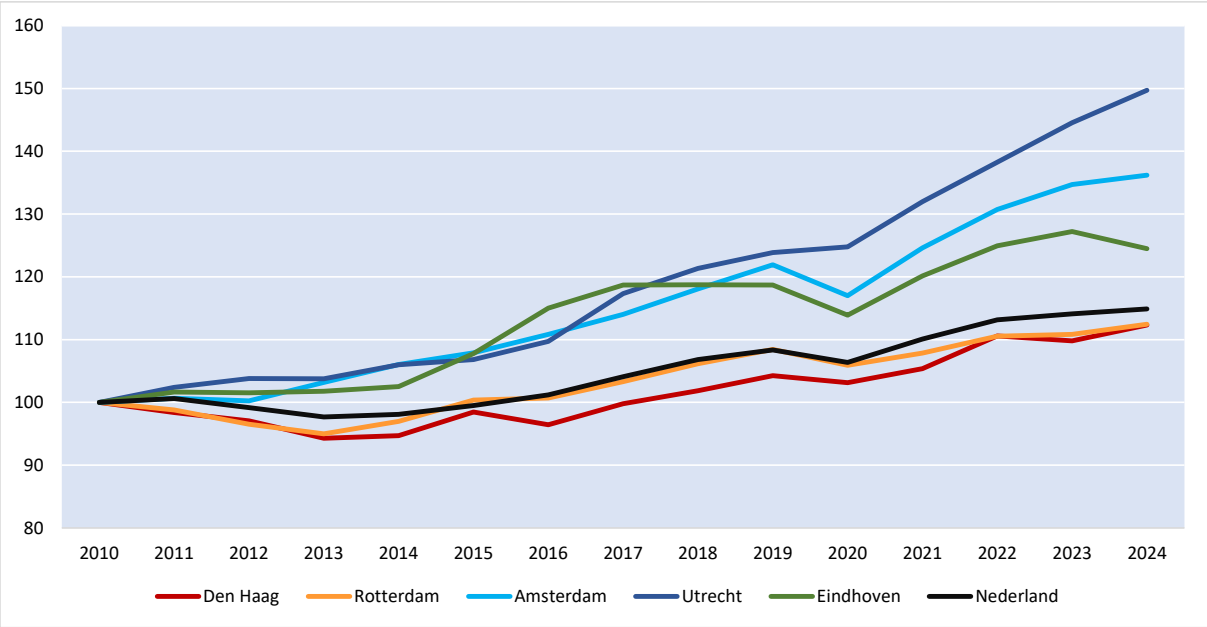
Index, 2016 = 100

Bron: WGRH/definitie LISA (bewerking NEO Observatory)

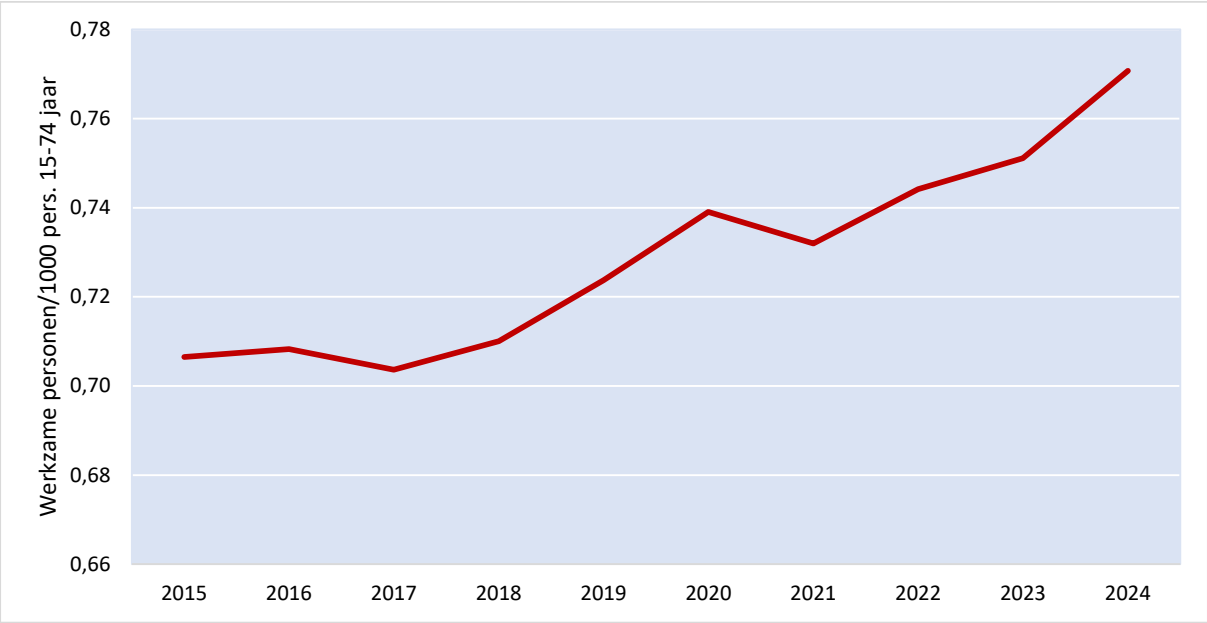
Figuur 2.9 Ontwikkeling banen (definitie CBS) werknemers in de vijf grote steden, 2016-2024

Index, 2016 = 100

Bron: CBS (bewerking NEO Observatory)

Figuur 2.10 Ontwikkeling aantal werkzame personen per 1000 inwoners 15-74 jaar, Den Haag, 2015-2024

Bron: CBS (bewerking NEO Observatory)

BRP per hoofd van de bevolking en inkomensverdeling

Tabel 2.7 Ontwikkeling brp per hoofd van de bevolking Nederland en de vier grote stadsgewesten (COROP-regio's), 1995-2025 naar periode

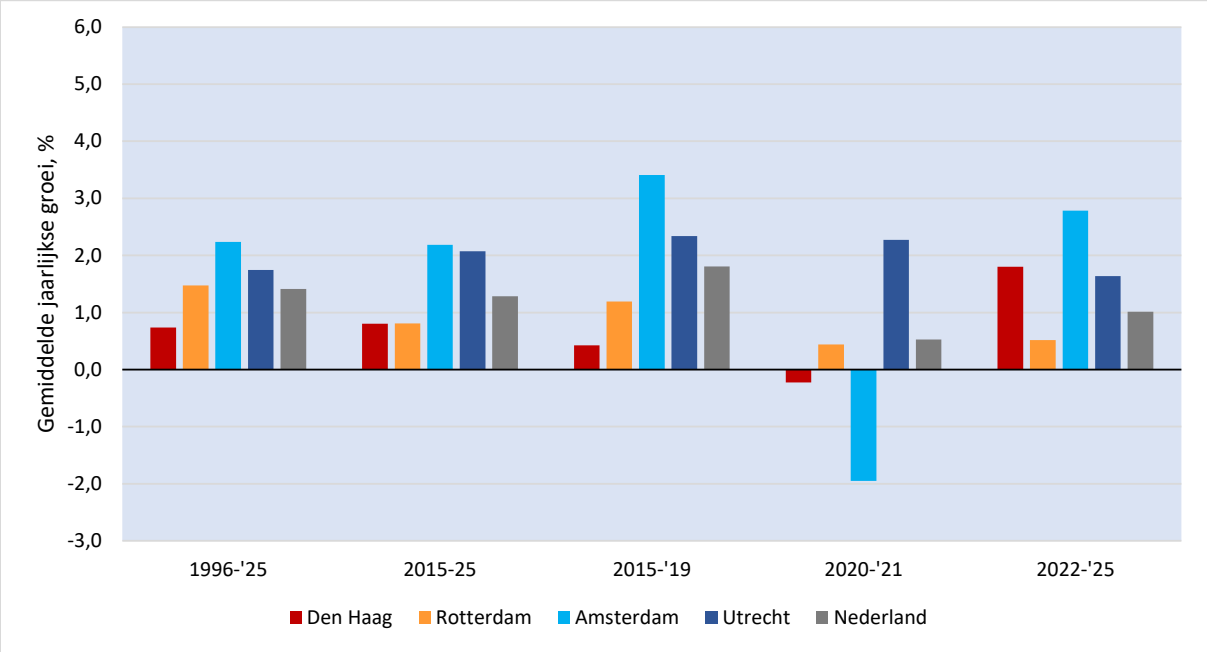
Brp per capita in duizend euro 2024, prijzen 2023, gemiddelde jaarlijkse groei per periode in procenten

	2025	1995-'25	2014-25	2014-'19	2020-'21	2022-'25
	x1000	*%*	*%*	*%*	*%*	*%*
Agglomeratie 's-Gravenhage (CR)	60,7	0,7	0,8	0,4	-0,2	1,8
Groot-Rijnmond (CR)	65,6	1,5	0,8	1,2	0,4	0,5
Groot-Amsterdam (CR)	120,1	2,2	2,2	3,4	-1,9	2,8
Utrecht (CR)	76,7	1,7	2,1	2,3	2,3	1,6
Nederland	**63,2**	**1,4**	**1,3**	**1,8**	**0,5**	**1,0**

Bron: CBS (bewerking NEO Observatory)

Figuur 2.11 Ontwikkeling brp per hoofd van de bevolking Nederland en de vier grote stadsgewesten, 1995-2025 naar periode

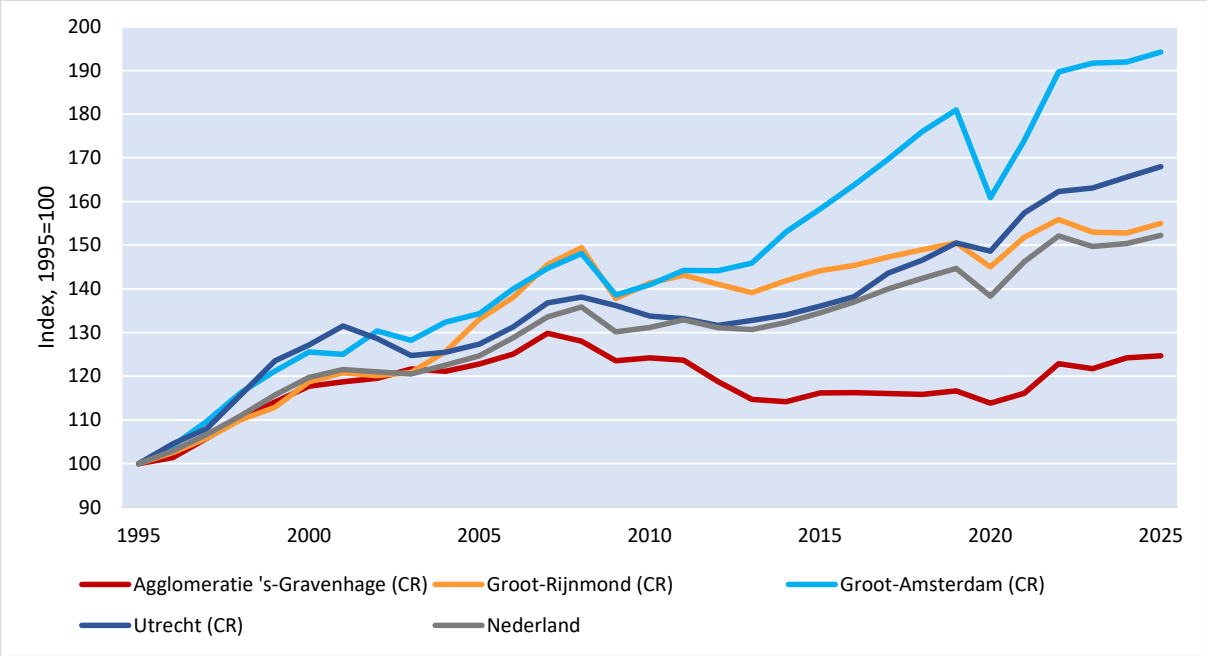
Prijzen 2023, gemiddelde jaarlijkse groei per periode in procenten

Bron: CBS (bewerking NEO Observatory)

Figuur 2.12 Ontwikkeling bruto regionaal product per hoofd van de bevolking Nederland en de vier grote stadsgewesten, 1995-2025

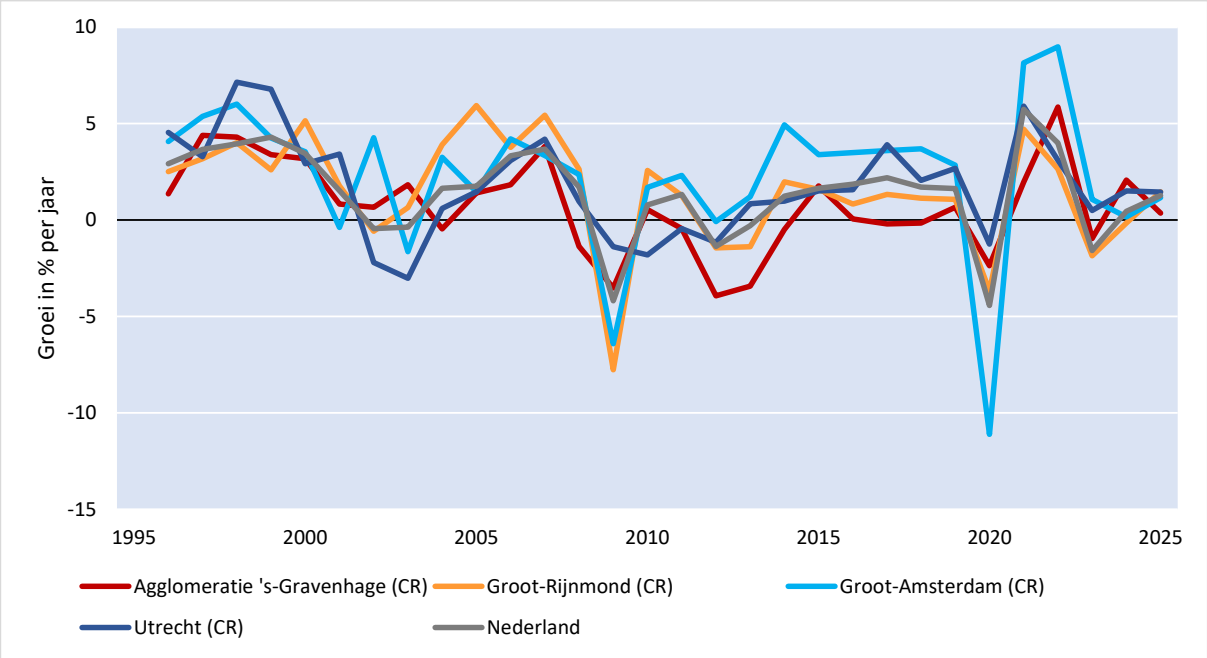
Index, 1995 = 100

Bron: CBS (bewerking NEO Observatory)

Figuur 2.13 Ontwikkeling bruto regionaal product per hoofd van de bevolking Nederland en de vier grote stadsgewesten, 1995-2025

Groei per jaar in procenten

Bron: CBS (bewerking NEO Observatory)

Tabel 2.8 Inkomensdecielen van alle huishoudens en mediaan inkomen, vier grote steden en Nederland, 2025

	Den Haag	Rotterdam	Amsterdam	Utrecht	Nederland
	x1000				
Huishoudens (aantal)	275,8	334,5	499,7	190,1	8318,6
Mediaan besteedbaar inkomen (euro)	43,1	41	41,9	44,8	49,5
	%				
1e 10%-groep	16	16	17	18	10
2e 10%-groep	13	14	13	9	10
3e 10%-groep	9	10	9	8	10
4e 10%-groep	9	10	8	8	10
5e 10%-groep	9	9	8	8	10
6e 10%-groep	9	8	7	8	10
7e 10%-groep	8	8	7	8	10
8e 10%-groep	8	8	8	9	10
9e 10%-groep	9	8	9	11	10
10e 10%-groep	10	8	13	13	10
	100	**100**	**100**	**100**	**100**

Bron: CBS (bewerking NEO Observatory)

Tabel 2.9 Inkomensdecielen van alle huishoudens in de regio Den Haag en naar gemeente van de Regio Den Haag, 2025

	Regio Den Haag	Den Haag	Leidschendam-Voorburg	Pijnacker-Nootdorp	Rijswijk	Wassenaar	Zoetermeer
1e 10%-groep	13	16	8	5	9	9	7
2e 10%-groep	11	13	9	5	11	8	9
3e 10%-groep	9	9	9	7	10	8	9
4e 10%-groep	9	9	8	7	10	8	10
5e 10%-groep	9	9	9	8	10	7	10
6e 10%-groep	9	9	9	9	9	8	11
7e 10%-groep	9	8	10	11	10	8	12
8e 10%-groep	9	8	10	13	11	8	12
9e 10%-groep	10	9	12	16	10	10	11
10e 10%-groep	11	10	16	18	10	26	9
	100	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**

Bron: CBS (bewerking NEO Observatory)

Bruto arbeidsmarktparticipatie en werkloosheid

Tabel 2.10 Opbouw arbeidsaanbod naar opleidingsniveau in de gemeente Den Haag, 2025

Aantal personen x 1.000
Bruto participatie: beroepsbevolking als percentage van de bevolking 15-74 jaar
Netto participatie: werkzame beroepsbevolking als percentage van de bevolking 15-74 jaar
Werkloosheid: werklozen als percentage van de beroepsbevolking

	Totaal	Laag	Middelbaar	Hoog
	x 1.000			
Potentiële beroepsbevolking	**437**	**119**	**126**	**189**
Beroepsbevolking	320	65	94	161
Werkzame beroepsbevolking	302	59	88	155
Werkloze beroepsbevolking	18,0	6,0	6,0	6,0
Niet-actieven	117	54	32	28
	%			
Potentiële beroepsbevolking	**100**	**100**	**100**	**100**
Bruto participatie	73,2	54,6	74,6	85,2
Netto participatie	69,1	49,6	69,8	82,0
Werkloosheid	5,6	9,2	6,4	3,7
Niet-activiteit	26,8	45,4	25,4	14,8

Bron: CBS (bewerking NEO Observatory)

Tabel 2.11 Bruto participatie naar opleiding, geslacht en leeftijd, Nederland en de vier grote steden (gemeenten), 2025

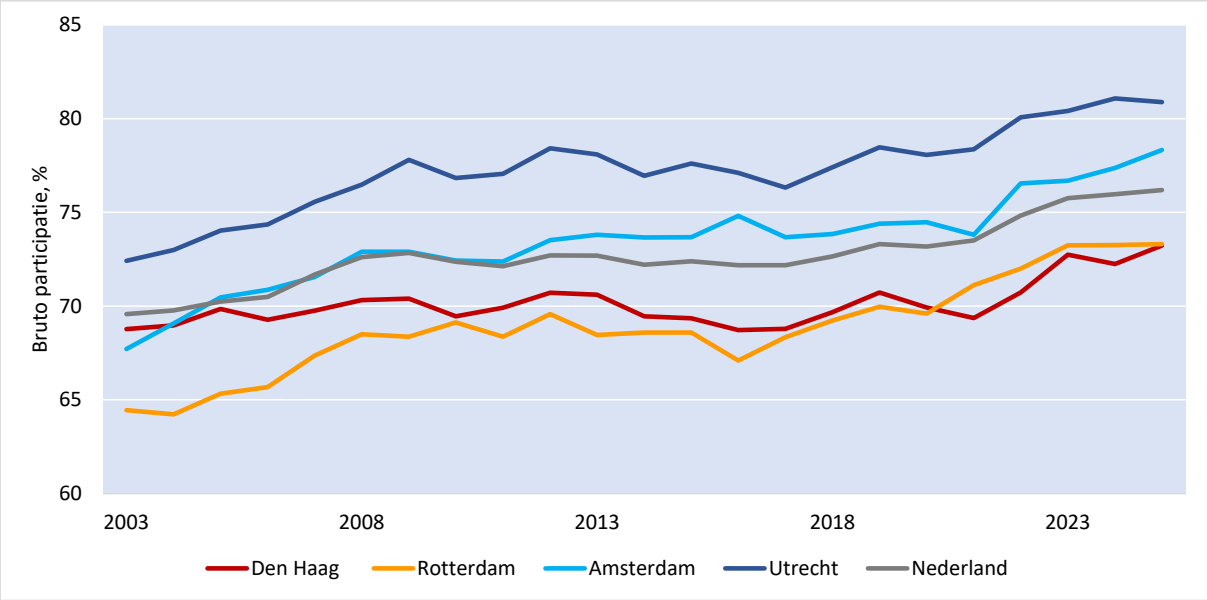
Bruto participatie: beroepsbevolking als percentage van de bevolking 15-74 in de G4

	Den Haag	Rotterdam	Amsterdam	Utrecht	Nederland
	%	%	%	%	%
Totaal	**73,2**	**73,3**	**78,3**	**80,9**	**76,2**
Basisopgeleiden	55	53	57	58	61
Mbo-opgeleiden	75	76	77	75	78
Hbo/wo-opgeleiden	85	87	89	90	85
Mannen	77	78	82	84	80
Vrouwen	69	69	75	78	72
15- tot 25-jarigen	73	77	78	82	83
25- tot 45-jarigen	86	87	91	91	90
45- tot 75-jarigen	61	58	63	68	64

Bron: CBS (bewerking NEO Observatory)

Figuur 2.14 Ontwikkeling bruto participatiegraad Nederland en de vier grote steden, 2003-2025

Bruto participatiegraad als percentage van de bevolking 15-74 jaar

Bron: CBS (bewerking NEO Observatory)

Tabel 2.12 Werkloosheid Nederland en de vier grote steden naar onderwijsniveau, geslacht en leeftijd

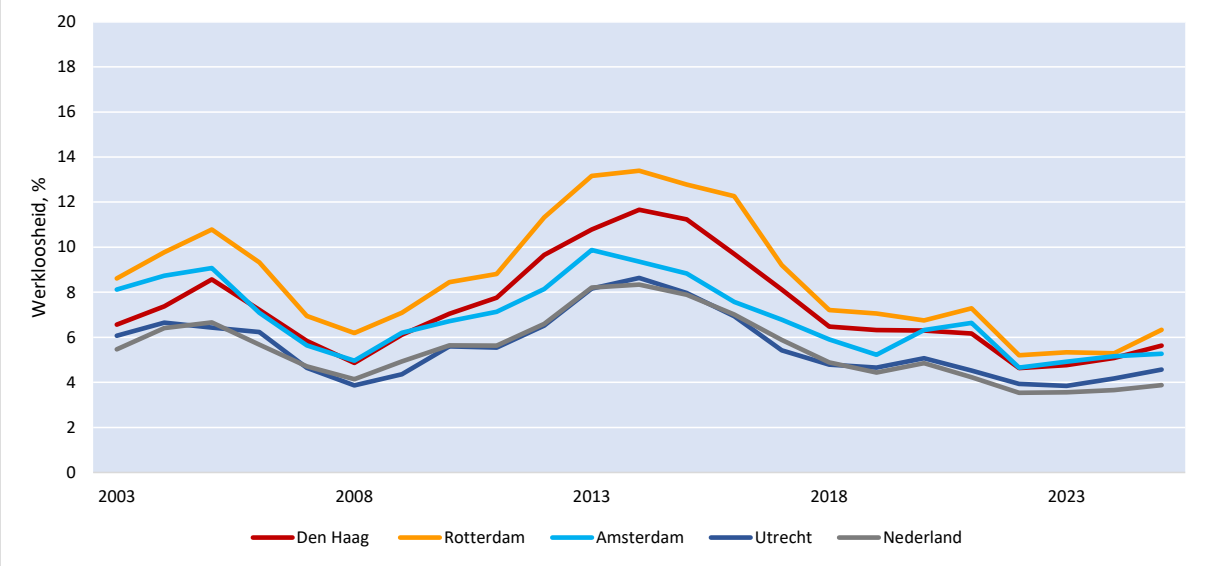
Werkloosheid in procenten als percentage van de beroepsbevolking, 2025

	Den Haag	Rotterdam	Amsterdam	Utrecht	Nederland
	%	*%*	*%*	*%*	*%*
Totaal	**5,6**	**6,3**	**5,3**	**4,6**	**3,9**
Basisopgeleiden	8,8	8,5	8,1	9,7	6,0
Mbo-opgeleiden	6,4	6,4	5,7	6,1	3,6
Hbo/wo-opgeleiden	3,7	4,0	4,2	3,1	3,1
Mannen	5,4	6,0	5,3	4,9	3,8
Vrouwen	5,9	6,7	5,6	4,2	4,0
15- tot 25-jarigen	13,2	14,5	12,8	10,9	8,9
25- tot 45-jarigen	4,8	4,9	4,2	3,2	3,2
45- tot 75-jarigen	3,3	3,2	3,3	2,9	2,4

Bron: CBS (bewerking NEO Observatory)

Figuur 2.15 Ontwikkeling werkloosheid Nederland en de vier grote steden, 2003-2025

Werkloosheid als percentage van de bevolking 15-74 jaar

Bron: CBS (bewerking NEO Observatory)

Tabel 2.13 Inactieven naar opleiding, geslacht en leeftijd, Nederland en de vier grote steden, 2025

Overige bevolking[13] 15-74 jaar als percentage van de bevolking 15-74, naar opleiding, geslacht en leeftijd

	Den Haag	Rotterdam	Amsterdam	Utrecht	Nederland
	%	*%*	*%*	*%*	*%*
Totaal	**26,8**	**26,7**	**21,7**	**19,1**	**23,8**
Basisopgeleiden	45	47	43	42	39
Mbo opgeleiden	25	24	23	25	22
Hbo/wo-opgeleiden	15	13	11	10	15
Mannen	23	22	18	16	20
Vrouwen	31	31	25	22	28
15- tot 25-jarigen	27	23	22	18	17
25- tot 45-jarigen	14	13	9	9	10
45- tot 75-jarigen	39	42	37	32	36

Bron: CBS (bewerking NEO Observatory)

[13] De bevolking 15-74 jaar is verdeeld in drie groepen: de werkzame beroepsbevolking, de werkloze beroepsbevolking en de inactieven (of overige bevolking). De werkzame en werkloze beroepsbevolking samen is de beroepsbevolking. De bevolking 15-74 jaar minus de beroepsbevolking betreft de overige bevolking 15-74 jaar.

WW, vacatures en spanning op de arbeidsmarkt

Lopende WW-uitkeringen (gemeente)

Tabel 2.14 Lopende uitkeringen WW, beroepsbevolking 15-74, uitkeringen WW als percentage van de beroepsbevolking, vier grote steden (arbeidsmarktregios's) en Nederland, 2018-2025

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Uitkeringen WW (UWV)									
	aantal								
Den Haag	9.666	8.108	9.373	7.780	5.422	5.167	5.587	6247	7079
Rotterdam	12.390	10.778	13.438	11.076	7.758	7.595	8.126	8710	9279
Amsterdam	16.072	14.415	19.622	16.919	10.705	10.781	12.439	13977	15025
Utrecht	5.566	4.895	5.771	4.654	3.364	3.317	3.669	4252	4661
Nederland	**288.300**	**243.155**	**275.294**	**234.028**	**162.231**	**153.536**	**169.442**	**186015**	**200394**

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Beroepsbevolking (EBB)									
	aantal x1000								
Den Haag	278	285	286	292	302	315	315	320	
Rotterdam	333	340	341	357	365	375	378	379	
Amsterdam	508	517	522	527	558	569	581	589	
Utrecht	209	215	217	221	229	234	240	241	
Nederland	**9.398**	**9.540**	**9.581**	**9.663**	**9.898**	**10.096**	**10.170**	**10.229**	**10.243**

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Werkloosheid (WW)									
	%								
Den Haag	3,5	2,8	3,3	2,7	1,8	1,6	1,8	2,0	
Rotterdam	3,7	3,2	3,9	3,1	2,1	2,0	2,1	2,3	
Amsterdam	3,2	2,8	3,8	3,2	1,9	1,9	2,1	2,4	
Utrecht	2,7	2,3	2,7	2,1	1,5	1,4	1,5	1,8	
Nederland	**3,1**	**2,5**	**2,9**	**2,4**	**1,6**	**1,5**	**1,7**	**1,8**	**2,0**

Bron: CBS, UWV/bewerking NEO Observatory

Vacatures en spanning op de arbeidsmarkt (Arbeidsmarktregio)

Tabel 2.15 Lopende vacatures (UWV), banen werknemers (CBS), lopende vacatures als percentage van werkgelegenheid (werknemers), vier grote arbeidsmarktregio's en Nederland, 2017-2025

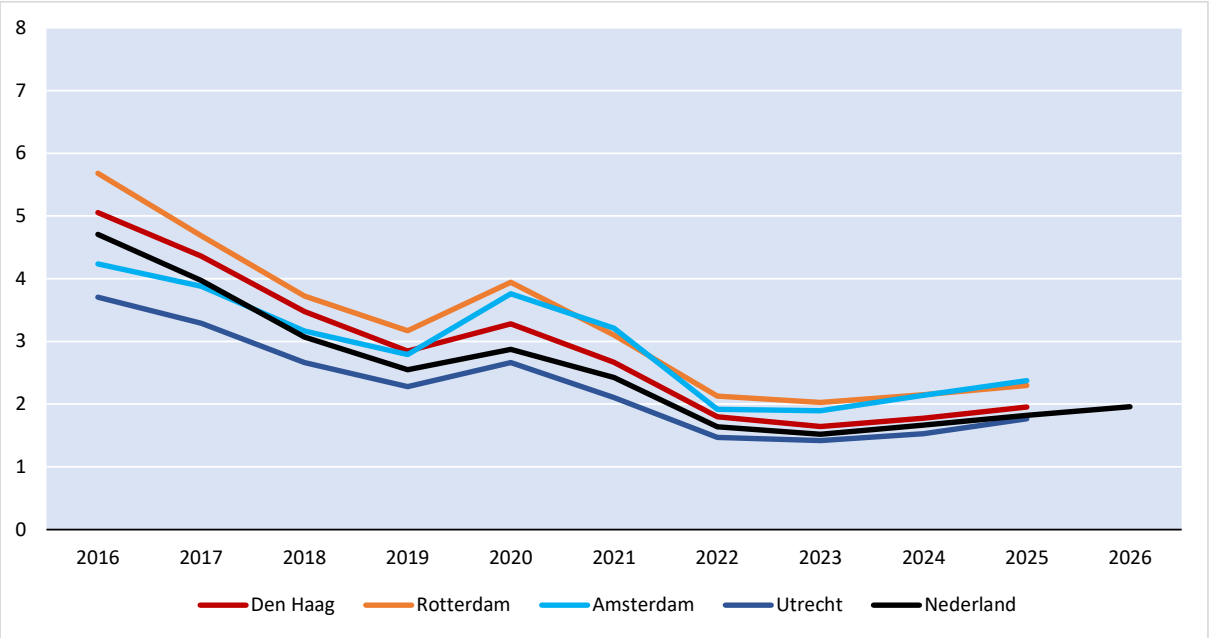
	2017	2018	2019	2020	2.021	2022	2023	2024	2025	2026
Openstaande vacaturen (UWV)										
	aantal, x1000									
Nederland	**206,7**	**251,0**	**281,4**	**210,5**	**331,2**	**446,9**	**419,9**	**403,1**	**388,1**	**380,3**
Haaglanden	11,7	14,1	14,6	11,0	16,3	22,3	21,4	19,9	19,8	
Rijnmond	14,7	17,5	19,9	15,3	25,3	33,3	30,6	29,2	31,1	
Groot Amsterdam	28,8	31,6	34,8	23,1	37,6	54,8	46,8	42,7	41,2	
Midden Utrecht	16,0	19,8	22,9	17,7	26,2	34,6	28,4	26,0	25,9	

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Banen Werknemers (CBS)										
	aantal, x1000									
Nederland	**8094**	**8315**	**8483**	**8464**	**8532**	**8801**	**8960**	**9028**	**9154**	**9228**
Haaglanden	432	444	453	456	460	473	482	488	495	
Rijnmond	642	657	671	668	672	690	700	707	714	
Groot Amsterdam	886	918	950	937	936	992	1027	1040	1054	
Midden Utrecht	498	517	521	521	533	553	572	589	593	

	2017	2018	2019	2020	2.021	2022	2023	2024	2025	2026
Vacatures/banen										
	%									
Nederland	**2,6**	**3,0**	**3,3**	**2,5**	**3,9**	**5,1**	**4,7**	**4,5**	**4,2**	***4,1***
Haaglanden	2,7	3,2	3,2	2,4	3,5	4,7	4,4	4,1	*4,0*	
Rijnmond	2,3	2,7	3,0	2,3	3,8	4,8	4,4	4,1	*4,3*	
Groot Amsterdam	3,2	3,4	3,7	2,5	4,0	5,5	4,6	4,1	*3,9*	
Midden Utrecht	3,2	3,8	4,4	3,4	4,9	6,3	5,0	4,4	*4,4*	

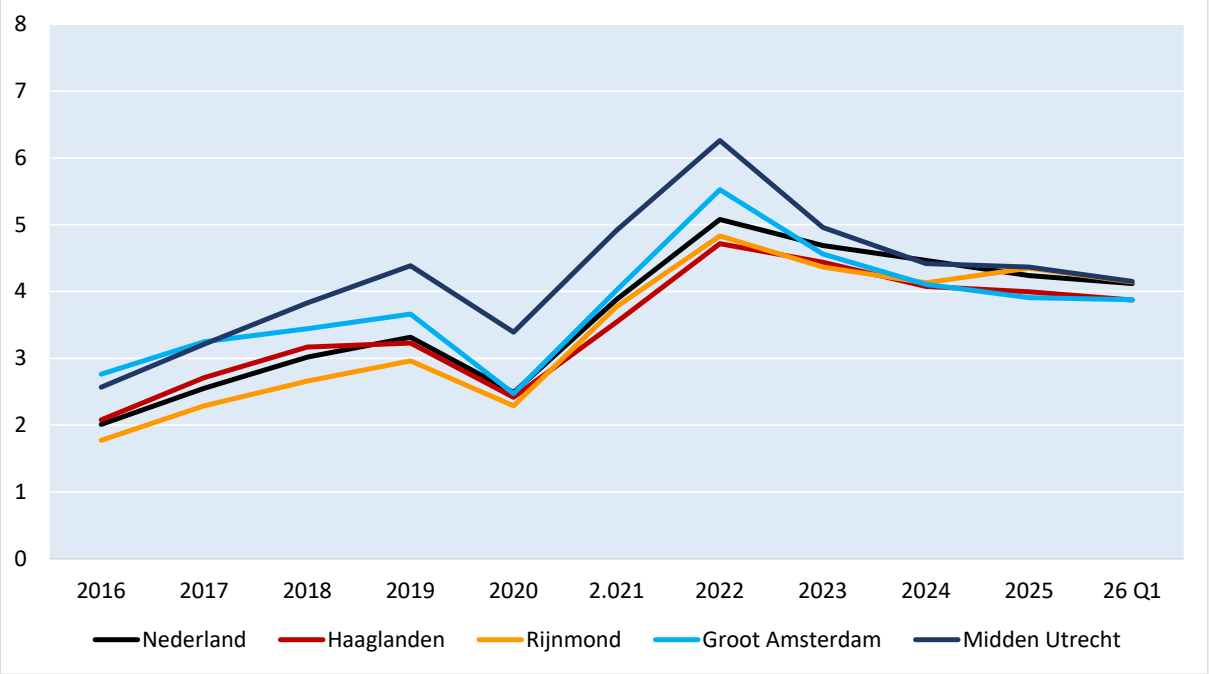
Bron: CBS, UWV/bewerking NEO Observatory

Figuur 2.16 Ontwikkeling lopende uitkeringen WW als percentage van de beroepsbevolking, vier grote gemeenten en Nederland, 2016-2025

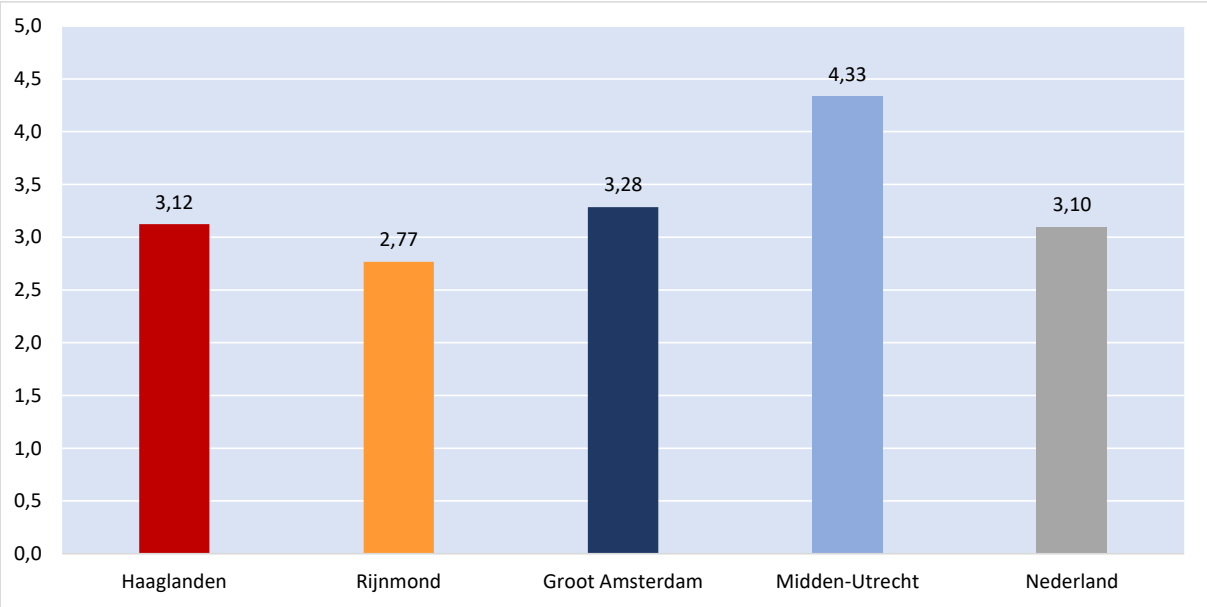
Bron: CBS, UWV/bewerking NEO Observatory

Figuur 2.17 Ontwikkeling vacatures als percentage van de werkgelegenheid (werknemers), vier grote arbeidsmarktregio's en Nederland, 2016-2025

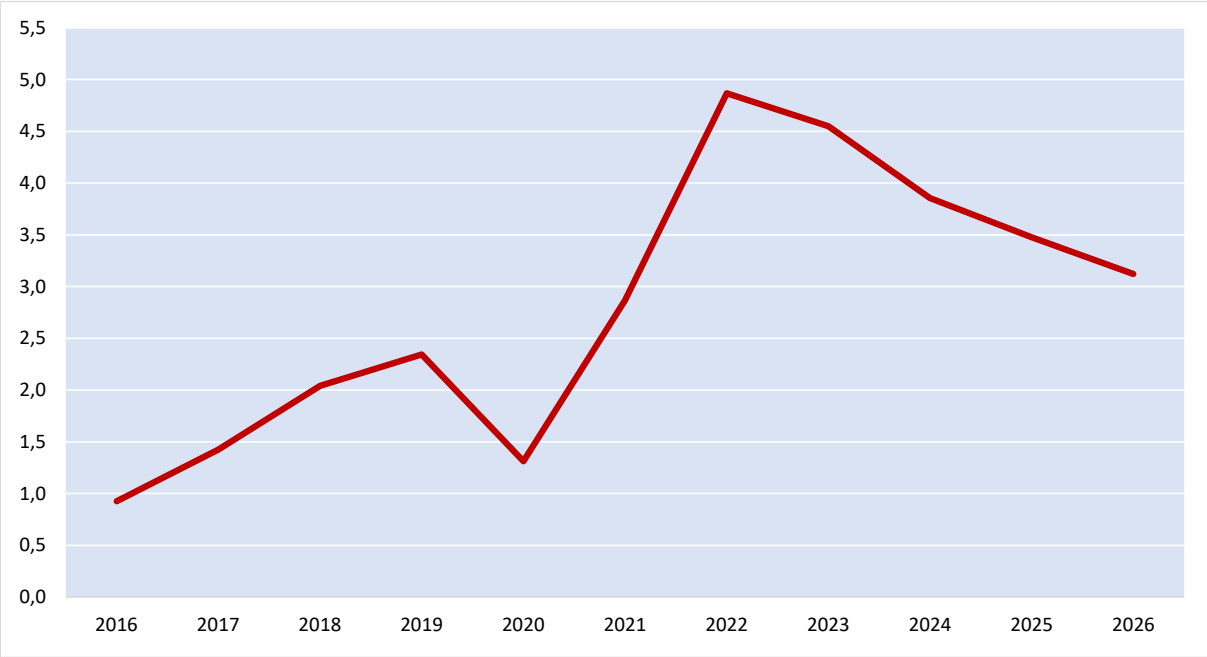
Bron: CBS, UWV, bewerking NEO Observatory

Figuur 2.18 Spanningsindicator naar arbeidsmarktregio's van de vier grote steden, eerste kwartaal 2026

Bron: UWV/bewerking NEO Observatory
0 - 0,25 zeer ruim
0,25 - 0,67 ruim
0,67 – 1,50 gemiddeld
1,50 - 4 krap
>4 zeer krap

Figuur 2.19 Spanningsindicator Haaglanden, 2016-2026 (eerste kwartaal)

Bron: UWV/bewerking NEO Observatory

Woon-werkverkeer en arbeidsmarktbalans

Tabel 2.16 Werknemers naar woon/werklocatie.

Woonlocatie werknemers naar werklocatie (horizontaal), werklocatie werknemers naar woonlocatie (verticaal), Den Haag, gemeenten Regio Den Haag, COROP Delft en Omstreken, Sub-COROP Rijnmond, Overig Zuid-Holland, aangrenzende provincies Zuid-Holland en Overig Nederland, 2024 (december).
Gemeenten Regio Den Haag, Delft en omstreken en Rijnmond = MRDH
Werknemers x1.000

2024	Den Haag	Leidschendam-Voorburg	Pijnacker-Nootdorp	Rijswijk (ZH.)	Wassenaar	Zoetermeer	Delft en Omstreken	Rijnmond	Overig Zuid-Holland	Noord-Holland	Utrecht	Flevoland	Overig Nederland	**Totaal wonen**
Den Haag	**133**	6	3	10	1	6	19	18	12	21	8	0	6	**241**
Leidschendam-Voorburg	14	**6**	1	1	0	1	2	3	3	3	1	0	1	**35**
Pijnacker-Nootdorp	7	1	**6**	1	0	1	5	5	1	2	1	0	1	**30**
Rijswijk	11	1	0	**4**	0	1	4	2	1	2	1	0	0	**26**
Wassenaar	3	0	0	0	**3**	0	0	0	2	1	0	0	0	**10**
Zoetermeer	12	2	1	1	0	**21**	2	8	6	4	3	0	1	**61**
Delft en Omstreken	22	1	2	3	0	2	**66**	14	3	5	2	0	3	**124**
Rijnmond	28	1	3	4	0	7	25	**440**	44	25	16	0	21	**613**
Overig Zuid-Holland	33	2	1	3	2	9	7	87	**406**	64	37	1	29	**680**
Noord-Holland	17	1	0	2	0	2	4	15	23	**1.269**	68	14	33	**1.448**
Utrecht	7	0	0	1	0	2	1	11	18	89	**510**	6	67	**712**
Flevoland	1	0	0	0	0	0	0	2	2	60	17	**120**	26	**227**
Overig Nederland	12	0	0	2	0	3	4	46	44	92	160	26	**4.150**	**4.539**
Totaal werken	**300**	**19**	**17**	**32**	**7**	**54**	**139**	**651**	**564**	**1.636**	**822**	**167**	**4.337**	**8.745**

Bron: CBS (bewerking NEO Observatory)

Tabel 2.17 Verandering herkomst-bestemming werknemers naar woon/werklocatie.

Woonlocatie werknemers naar werklocatie (horizontaal), werklocatie werknemers naar woonlocatie (verticaal), Den Haag, gemeenten Regio Den Haag, COROP Delft en Omstreken, Sub-COROP Rijnmond, Overig Zuid-Holland, aangrenzende provincies Zuid-Holland en Overig Nederland, 2024 (december).
Gemeenten Regio Den Haag, Delft en omstreken en Rijnmond = MRDH
Werknemers x1.000, ~0 = tussen -0,5 en 0,5, lege cel = 0

2024	's-Gravenhage (gemeente)	Leidschendam-Voorburg	Pijnacker-Nootdorp	Rijswijk (ZH.)	Wassenaar	Zoetermeer	Delft en Omstreken	Rijnmond	Overig Zuid-Holland	Noord-Holland	Utrecht	Flevoland	Overig Nederland	**Totaal wonen**
Den Haag	**23,9**	1,1	0,9	1,8		1,2	5,3	2		4,9				**35,2**
Leidschendam-Voorburg	3,3	**0,8**	0,2				0,3	0,7		0,8				**4,3**
Pijnacker-Nootdorp	1,7		**1,7**		0,1	0,2	0,9	1,7	0,2	0,6				**6,5**
Rijswijk	3	0,1	0,1	**0,9**		0,3	1,5	0,6	0,2	0,5				**6,8**
Wassenaar	0,6				**0,6**	0,1	0,1		0,2	0,5				**1,5**
Zoetermeer			0,3		0,1	**4,7**	0,2	2,2		0,1				**3,5**
Delft en Omstreken	5,5		0,4	0,3		0,5	**13,6**	2,6		1,2				**20,5**
Rijnmond	4,4	0,2	0,6				6,8	**80,7**		3,2				**90,3**
Overig Zuid-Holland	6,4	0,1	0,4			0,4	0,3	12,1	**76,7**	15,3		0,5	2,8	**108**
Noord-Holland	6		0,1	1,3	0,1	0,3	1,2	2,7	3,5	**179**	13,2	2,5		**207**
Utrecht				0,3		0,1		1,1			**98,4**	1,2	10	**106**
Flevoland	0,4			0,1		0,2	0,1	0,5	0,7	20,7	7,3	**29,4**		**45,9**
Overig Nederland				0,8					5,8	29,2	58		**567**	**624**
Totaal werken	**43,9**	**1,2**	**3,9**	**2,5**		**7,1**	**28**	**91,5**	**83,4**	**252**	**160**	**26,3**	**559**	**1.259**

Bron: CBS (bewerking NEO Observatory)

Tabel 2.18 Woon-werkbalans Den Haag en overige gemeenten in Regio Den Haag, MRDH en Overig Nederland

Herkomst werknemers naar werk- en woonlocatie, 2024 (december)

2024	's-Gravenhage (gemeente)	Leidschendam-Voorburg	Pijnacker-Nootdorp	Rijswijk (ZH.)	Wassenaar	Zoetermeer
Arbeidsplaatsen werknemers (x 1.000)	**300**	**19**	**17**	**32**	**7**	**54**
woont in Den Haag	133	6	6	4	3	21
inkomende pendel	167	13	12	29	4	34
waarvan						
Overig MRDH	50	2	5	7	0	8
buiten MRDH	117	12	6	22	4	25
Werknemers beroepsbevolking (x 1.000)	**241**	**35**	**30**	**26**	**10**	**61**
werkt in Den Haag	133	6	6	4	3	21
Uitgaande pendel	108	29	24	23	7	41
waarvan						
Overig MRDH	36	4	10	6	1	11
buiten MRDH	71	25	14	17	7	30
Inkomend - Uitgaand (x 1.000)	**59**	**-16**	**-12**	**6**	**-3**	**-7**
Woont/werkt in eigen regio (%)	44	30	33	11	43	38
Woont in overig MRDH (%)	17	9	30	21	3	15
Woont buiten MRDH (%)	39	61	37	68	54	46

Bron: CBS (bewerking NEO Observatory)

Tabel 2.19 Ontwikkeling woon-werkbalans Den Haag en overige gemeenten in Regio Den Haag, MRDH en Overig Nederland, 2014-2024

Herkomst werknemers naar werk- en woonlocatie, 2014 (december) - 2024 (december)

2014-2024	's-Gravenhage (gemeente)	Leidschendam-Voorburg	Pijnacker-Nootdorp	Rijswijk (ZH.)	Wassenaar	Zoetermeer
Arbeidsplaatsen werknemers (x 1.000)	**44**	**1**	**4**	**2**	**0**	**7**
woont in Den Haag	24	1	2	1	1	5
inkomende pendel	20	0	2	2	-1	2
waarvan						
Overig MRDH	10	0	1	0	0	0
buiten MRDH	10	0	1	1	-1	2
Werknemers beroepsbevolking (x 1.000)	**35**	**4**	**7**	**7**	**2**	**4**
werkt in Den Haag	24	1	2	1	1	5
Uitgaande pendel	11	4	5	6	1	-1
waarvan						
Overig MRDH	7	1	3	2	0	2
buiten MRDH	4	3	2	4	1	-4
Inkomend - Uitgaand (x 1.000)	9	-3	-3	-4	-2	4
Woont/werkt in eigen regio (%)	2	3	3	2	10	4
Woont in overig MRDH (%)	1	1	-1	-1	-4	-2
Woont buiten MRDH (%)	-3	-3	-2	-1	-6	-2

Bron: CBS (bewerking NEO Observatory)

Tabel 2.20 Arbeidsmarktbalans gemeente Den Haag en Haaglanden, 2015-2025, banen (WGRH), werkzame en werkloze beroepsbevolking (CBS).

De arbeidsmarktbalans geeft het verschil tussen banen en beroepsbevolking weer.
Groter dan 100 = netto inkomende pendel, kleiner dan 100 = netto uitgaande pendel.
Banen en beroepsbevolking x1000

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Banen	273,4	277,6	280,9	285,9	294,1	303,8	309,5	318,6	327,7	338,4	344,0
Beroepsbevolking*	267	269	272	279	284	287	297	307	316	318	322
Arbeidsmarktbalans Den Haag	102,4	103,2	103,3	102,5	103,6	105,8	104,2	103,8	103,7	106,4	106,8
Banen	528,8	534,1	534,3	541,3	556,1	568,6	575,1	591,7	605,2	626,8	638,0
Beroepsbevolking	543	545	552	560	571	575	587	607	621	629	633
Arbeidsmarktbalans Haaglanden	97,4	98,0	96,8	96,7	97,4	98,9	98,0	97,5	97,5	99,6	100,8
Evenwicht	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Bron: WGRH, CBS

3 Attractieve stad

3.1 Inleiding

De gemeente Den Haag streeft naar een Attractieve Stad als onderdeel van het realiseren van brede economische bloei. Voor een attractieve stad streeft de gemeente naar vier tactische doelen:

- Het scheppen van een aantrekkelijk woon- en leefklimaat,
- levendigheid en het vergroten van de toeristische aantrekkingskracht,
- het realiseren van een mobiliteitstransitie,
- en het versterken van het imago.

Ten eerste wil Den Haag zich in Nederland en internationaal in 2030 blijvend onderscheiden als stad in de top van steden met het beste woon- en leefklimaat. Daarnaast streeft Den Haag ernaar om de levendigheid en de toeristische aantrekkingskracht te vergroten en de bereikbaarheid te verbeteren. Tot slot is het doel om het imago te versterken, met name rond Internationale Stad van Vrede en Recht en Stad aan Zee, waarmee Den Haag meer kwaliteitstoerisme en talent aantrekt en de internationale zichtbaarheid op de zakelijke markt vergroot.

In dit hoofdstuk behandelen we de ontwikkelingen die verband houden met de gemeentelijke doelen gericht op het vergroten en beter benutten van de aantrekkelijkheid van de stad. Daarbij staan vier onderwerpen centraal:

- Woon- en leefklimaat
- Bereikbaarheid
- Levendigheid en toeristische aantrekkingskracht
- Imago

Overzicht indicatoren voor Attractieve stad

Bereikbaarheid banen	Atlas voor Gemeenten
Woonaantrekkelijkheidsindex	Atlas voor Gemeenten
Ontwikkeling woonaantrekkelijkheid	Atlas voor Gemeenten
Vestiging en vertrek inwoners	DHiC
Woningvoorraad	DHiC
Gemiddelde woningbezetting	DHiC/BAG
Verhuringen corporatiesector	Explica
Aantal bezoeken en bezoekers	NBTC
Gemiddelde bestedingen toeristisch bezoek	NBTC
Zakelijke overnachtingen	CBS
Congressen	NBTC
Aantal hbo/wo-studenten	CBS
Imago-onderzoek	Kantar

Bron: Gemeente Den Haag

3.2 Samenvatting

Bevolking

De bevolking blijft doorgroeien in Den Haag. Dat laat onverlet dat er in 2025 een daling van de bevolkingstoename was, die in alle grootstedelijke regio's en Nederland in gelijke mate plaatsvond. De teruglopende ontwikkeling van de economie en het stabiliseren van internationale politieke en militaire conflicten leidden ertoe dat er geen nieuwe vluchtelingenstromen optraden. Over de jaren na 2022 maakte de regio Den Haag een relatief hoge groei van de bevolking door, maar dat geldt niet voor de gemeente Den Haag. De gemeente Den Haag maakte een betrekkelijk lage groei van de bevolking door, zowel ten opzichte van de andere drie grote gemeenten als ten opzichte van de periode 2014-2020.

De terugvallende bevolkingsgroei in 2025 (plus afgerond 500 personen) is het saldo van een verdere daling van het saldo van natuurlijk verloop, namelijk een plus van 1000 personen. Tot 2020 lag dat ruim boven tweeduizend personen per jaar. Vanaf 2020 daalt dat. Het migratiesaldo is licht negatief in 2025, namelijk min -400 personen. Er vertrokken netto vierduizend personen naar andere gemeenten. De instroom uit het buitenland kwam op 3.700 personen, hetgeen het laagste cijfer is sinds 2016, toen de instroom van vergelijkbare omvang was. In andere jaren, door een krappe arbeidsmarkt en vluchtelingenstromen uit Oekraïne, lag de instroom twee tot drie keer zo hoog. Kortom, op vertrek naar andere gemeenten in Nederland na, droegen natuurlijk verloop en immigratie bij aan de beperkter groei van de bevolking.

Wonen

De woningvoorraad nam in 2025 mondjesmaat toe, namelijk met 300 woningen. Dat is vanaf 2025 niet zo laag geweest. De woningbezetting daalt al jaren niet meer in Den Haag, maar neemt zelfs fractioneel toe van 2,05 naar 2,08 personen per woning. De woonaantrekkelijkheid van Den Haag heeft een dalende tendens ten opzichte van andere gemeenten in Nederland, maar de daling is in 2025 tot stilstand gekomen. De verhuringen in de corporatiesector, vertaald als kans op een woning, dalen.

In de internationale vergelijking 'the Europe City Value map' worden de kosten voor levensonderhoud afgezet tegen de kwaliteit van leven in een groot aantal Europese steden. Den Haag heeft in deze vergelijking min of meer de hoogste waarde op de indicator 'kwaliteit van leven'. Tegelijk zijn de kosten van levensonderhoud eveneens hoog, maar behoort Den Haag niet tot de allerduurste steden. Gegeven de, weliswaar relatief hoge, kosten heeft Den Haag de hoogste kwaliteit van leven van de steden met dezelfde of hogere kosten voor levensonderhoud.

Aanbod en bezoek podiumkunsten

De podiumkunsten kenden nationaal en in de grote steden in 2024 ten opzichte van het voorgaande jaar een daling van de capaciteit. In Den Haag was deze daling het geringst met -0,2% (Nederland -1,4%). Het aantal voorstellingen steeg fors (+23,9%) in Den Haag. De opening van Amare speelt daar zonder meer een hoofdrol in. Het aantal bezoekers steeg daarentegen minder sensationeel in Den

Haag, maar nog wel met 14,2% ten opzichte van 2023. Opvallend is de beperkte groei in Amsterdam. In absolute zin is Amsterdam zonder meer de hoofdstad qua podiumkunsten, maar de groei is er daar uit, waarschijnlijk, zo nemen we aan, omdat de grenzen van de capaciteit zijn bereikt. Den Haag en Rotterdam hebben nog groeiruimte op het gebied van voorstellingen van, en bezoek aan, podiumkunsten.

Toerisme, overnachtingen en congressen

De ontwikkeling van het toerisme geeft per segment een wisselend beeld, waarbij het beeld bovendien varieert al naar gelang op de korte of de lange termijn wordt gekeken. Het aantal toeristische bezoeken is in 2026 lager dan in 2019; op de lange termijn is er nog geen volledig herstel in vergelijking met de periode voor het corona-jaar 2020. Het aantal bezoeken is in 2026 evenwel hoger dan in 2025. Voor het aantal bezoekers is het beeld anders. Het aantal bezoekers is zowel op de lange als de korte termijn gedaald. Dat betekent dat een lager aantal bezoekers Den Haag vaker bezoekt.

Het aantal overnachtingen is op de lange termijn gestegen, wat zowel voor Nederlanders als buitenlanders geldt. Het blijkt echter dat het aantal overnachtingen door buitenlanders in Den Haag in 2026 lager ligt dan in 2025. In totaal neemt het aantal overnachtingen toe in 2026, en is er een algemene toename van het aantal overnachtingen op de lange termijn. Het impliceert dat per saldo de bezoekers aan Den Haag er meer dagen verblijven.

De gemiddelde dagelijkse bestedingen van toeristen zijn op de lange termijn toegenomen, maar in 2025 gedaald ten opzichte van 2024.

Het aantal zakelijke overnachtingen daalt op de lange termijn algemeen ten opzichte van 2019. De oorzaak is – zeer waarschijnlijk – dat de zakenwereld tijdens de coronajaren heeft geleerd gebruik te maten van videobellen. In Den Haag is het aantal zakelijke overnachtingen met 11,1% gekrompen in 2026 ten opzichte van 2025. Utrecht laat eveneens een afname zien, maar in Amsterdam en Rotterdam doet deze krimp zich niet voor.

In 2025 is het aantal congressen in vergelijking met 2024 na een toename sinds corona licht afgenomen, maar dat aantal bereikt niet meer de hoogte van voor 2020. In vergelijking met 2019 is het aantal deelnemers en deelnemersdagen aan congressen ten opzichte van 2019 relatief sterk afgenomen. Het beeld is dat het aantal congressen na corona is gestegen, maar nog licht achterblijft bij 2019. Het aantal deelnemers en deelnemersdagen blijft daar echter sterk bij achter, hetgeen er op wijst dat de congressen gemiddeld minder bezoekers trekken. Het afnemende bezoek aan congressen kan een verklaring zijn voor de daling van het aantal zakelijke overnachtingen in Den Haag.

Studenten in Den Haag

Het aantal studenten dat wetenschappelijk of middelbaar onderwijs volgt, neemt na 2020 niet meer toe. Het aantal studenten in het hoger beroepsonderwijs neemt daarentegen af. Dit doet zich in alle grote steden voor.

Conclusie

Den Haag is in een internationale vergelijking een van de steden met de hoogste kwaliteit van leven. Echter, de algemene conclusie is dat internationaal, nationaal en regionaal de aantrekkelijkheid van Den Haag tegen de grenzen aan loopt. De trek van bevolking van stad naar omgeving blijft in stand, maar de natuurlijke aanwas daalt. De woningvoorraad neemt niet toe. Het lijkt erop dat de krappe woningmarkt ertoe leidt dat minder mensen de weg naar Den Haag als woonstad vinden.

Het bezoek aan podiumkunsten is in Den Haag toegenomen, hetgeen toegeschreven kan worden aan de opening van Amare.

Het toerisme laat op de lange termijn krimp zien in Den Haag. Het beeld is dat een kleiner aantal bezoekers vaker Den Haag bezoekt en er ook meer overnacht. Voor corona (2020) lag het aantal bezoeken en bezoekers hoger dan in 2025 en de raming voor 2026. Bij overnachtingen is evenwel een toename zichtbaar, die bij buitenlanders hoger is dan bij Nederlanders. Bij het aantal zakelijke overnachtingen is, evenals bij het toerisme, een daling zichtbaar. Het aantal congressen in Den Haag is, ondanks het herstel na corona, vooralsnog lager dan het aantal in 2019. Omdat het aantal deelnemers danwel deelnemerdagen sterk is afgenomen in vergelijking met 2019, veroorzaakt dit – zeer waarschijnlijk – de afname van het aantal zakelijke overnachtingen.

3.3 Figuren en tabellen

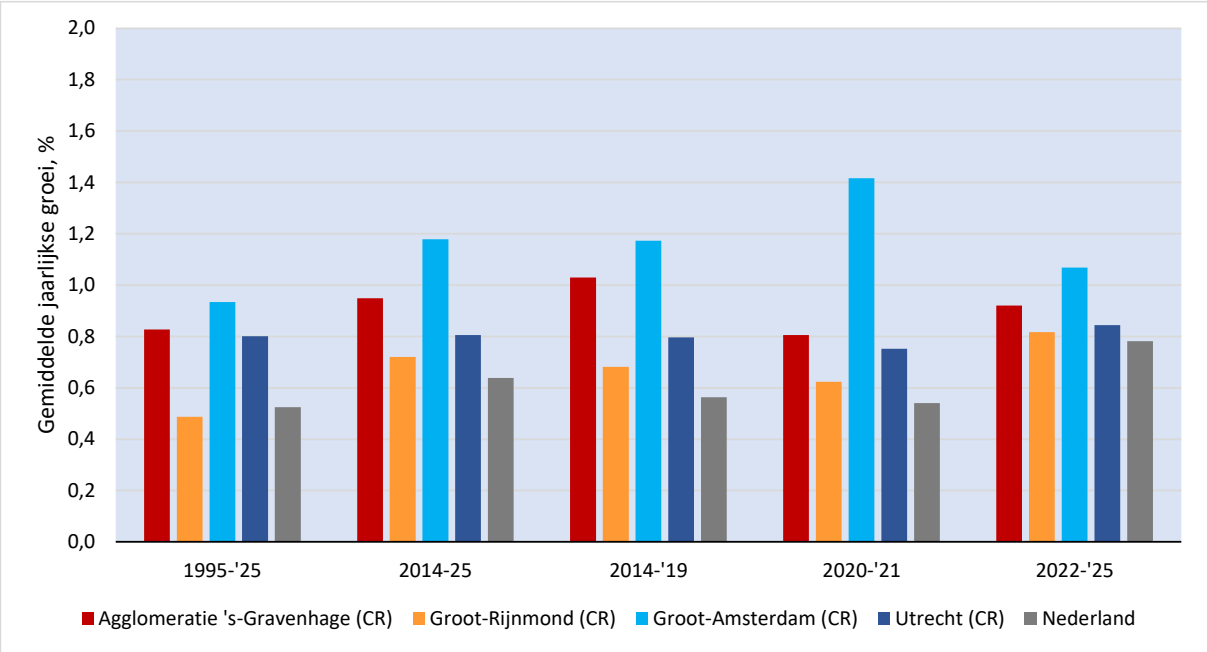
Bevolking

Tabel 3.1 Ontwikkeling bevolking Nederland en de vier stadsgewesten, 1995-2025 naar periode
Gemiddelde jaarlijkse groei per periode in procenten

	2025	1995-'25	2014-25	2014-'19	2020-'21	2022-'25
	x1000	*%*	*%*	*%*	*%*	*%*
Agglomeratie 's-Gravenhage (CR)	925,5	0,83	0,95	1,03	0,81	0,92
Groot-Rijnmond (CR)	1514,7	0,49	0,72	0,68	0,62	0,82
Groot-Amsterdam (CR)	1486,1	0,93	1,18	1,17	1,42	1,07
Utrecht (CR)	1412,2	0,80	0,81	0,80	0,75	0,84
Nederland	**18.088**	**0,52**	**0,64**	**0,56**	**0,54**	**0,78**

Bron: CBS (bewerking NEO Observatory)

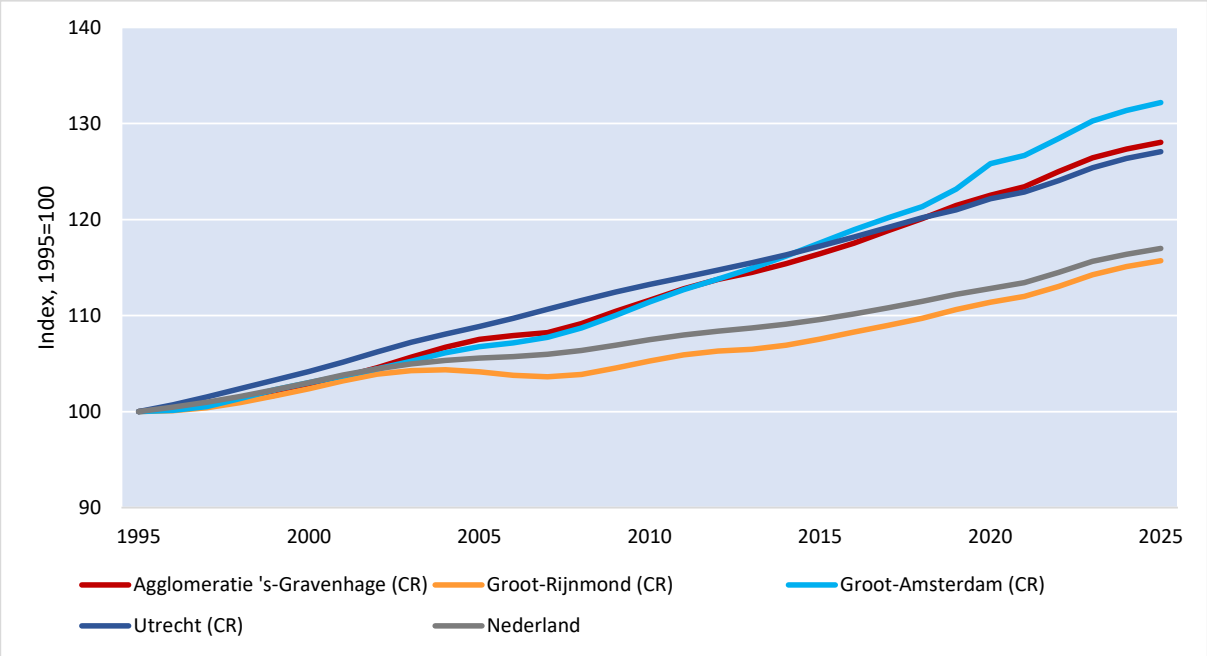
Figuur 3.1 Ontwikkeling bevolking Nederland en de vier grote stadsgewesten, 1995-2025 naar periode
Gemiddelde jaarlijkse groei per periode in procenten

Bron: CBS (bewerking NEO Observatory)

Figuur 3.2 Ontwikkeling bevolking Nederland en de vier grote stadsgewesten, 1995-2025

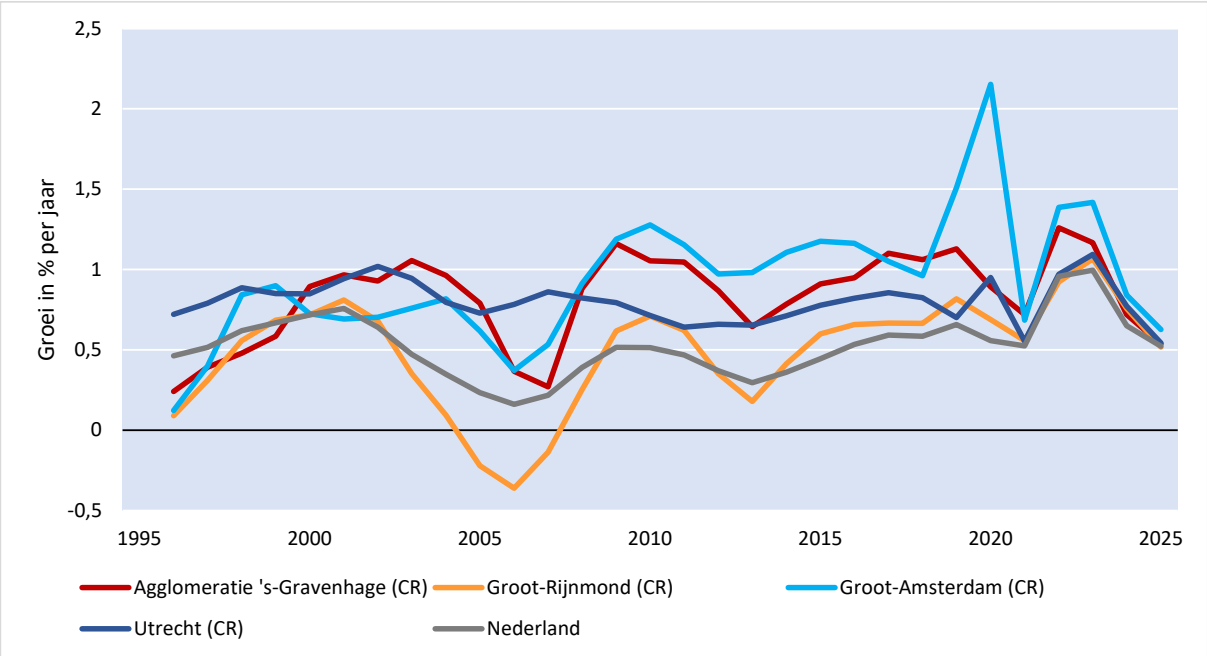
Index, 1995 = 100

Bron: CBS (bewerking NEO Observatory)

Figuur 3.3 Ontwikkeling bevolking Nederland en de vier grote stadsgewesten, 1995-2025

Groei per jaar in procenten

Bron: CBS (bewerking NEO Observatory)

Tabel 3.2 Ontwikkeling bevolking Nederland en de vier grote gemeenten (G4), 1995-2025 naar periode

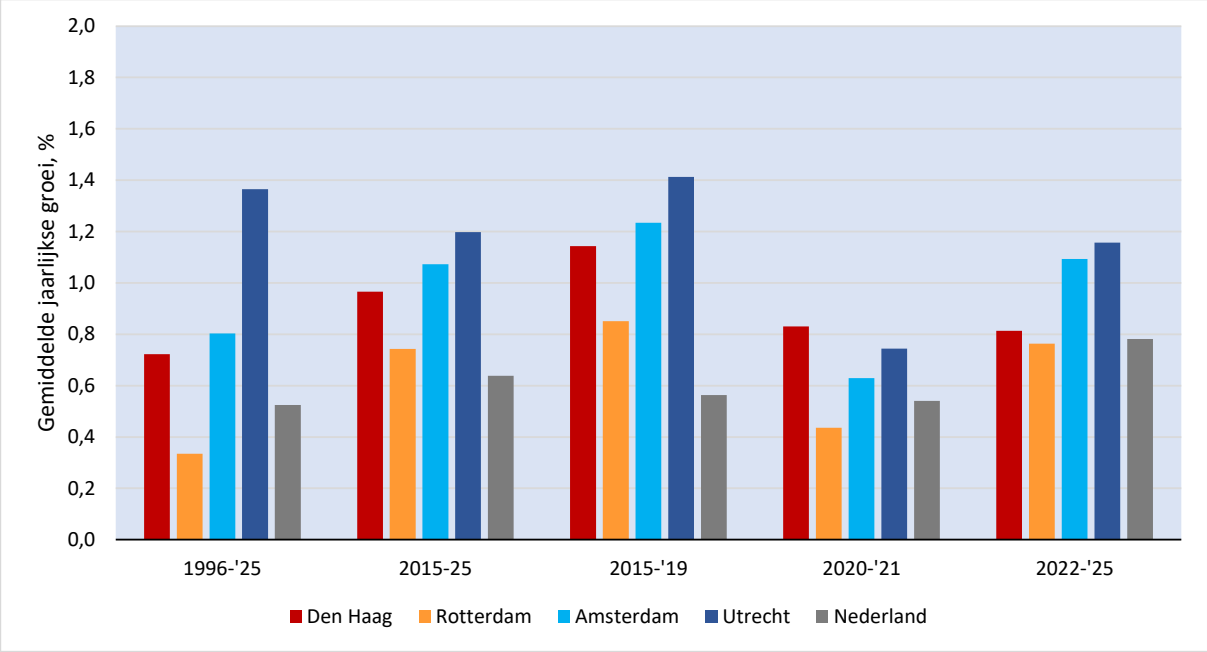
Gemiddelde jaarlijkse groei per periode in procenten

	2025	1995-'25	2014-25	2014-'19	2020-'21	2022-'25
	x1000	*%*	*%*	*%*	*%*	*%*
Den Haag	569,0	0,72	0,97	1,14	0,83	0,81
Rotterdam	673,7	0,33	0,74	0,85	0,44	0,76
Amsterdam	938,5	0,80	1,07	1,23	0,63	1,09
Utrecht	377,5	1,36	1,20	1,41	0,74	1,16
Nederland	18087,6	0,52	0,64	0,56	0,54	0,78

Bron: CBS (bewerking NEO Observatory)

Figuur 3.4 Ontwikkeling bevolking Nederland en de vier grote gemeenten, 1995-2025 naar periode

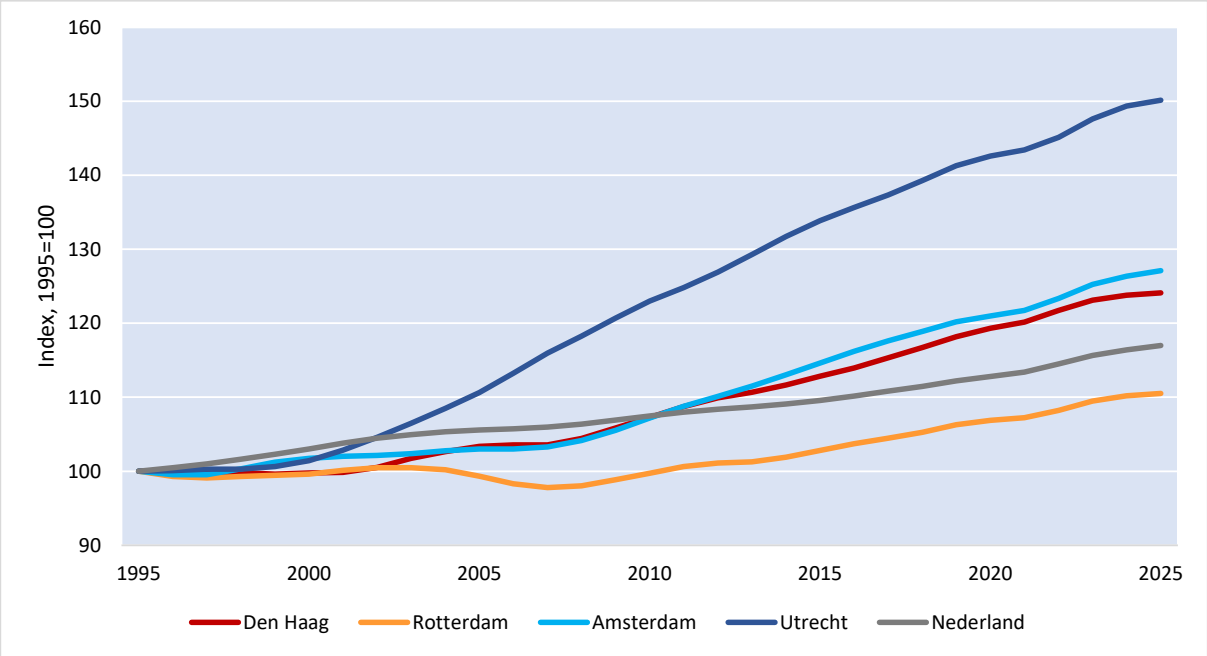
Gemiddelde jaarlijkse groei per periode in procenten

Bron: CBS (bewerking NEO Observatory)

Figuur 3.5 Ontwikkeling bevolking Nederland en de vier grote steden (G4), 1995-2025

Index, 1995 = 100

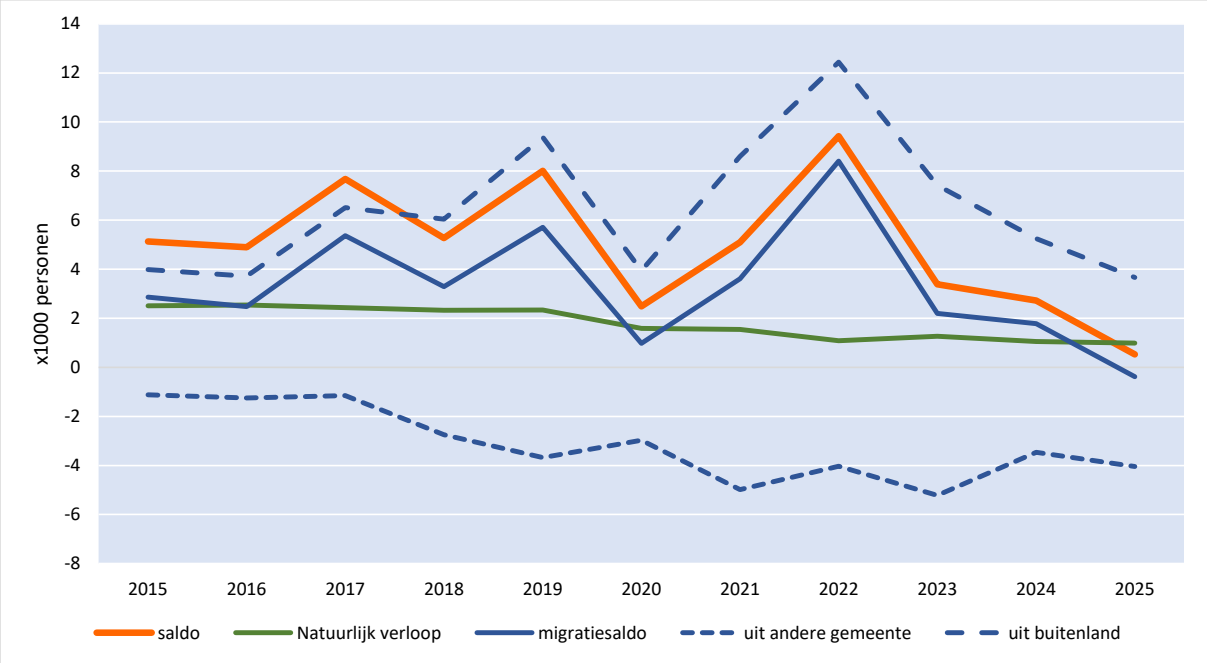
Bron: CBS (bewerking NEO Observatory)

Tabel 3.3 Bevolkingsontwikkeling Den Haag 2015-2025, x1.000

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
	aantal personen, x1000										
saldo	5,1	4,9	7,7	5,3	8,0	2,5	5,1	9,4	3,4	2,7	0,5
geboortesaldo	2,5	2,5	2,4	2,3	2,3	1,6	1,5	1,1	1,3	1,1	1,0
migratiesaldo	2,9	2,5	5,4	3,3	5,7	1,0	3,6	8,4	2,2	1,8	-0,4
andere gemeente Ned.	-1,1	-1,2	-1,2	-2,7	-3,7	-3,0	-5,0	-4,0	-5,2	-3,5	-4,0
buitenland	4,0	3,7	6,5	6,0	9,4	3,9	8,6	12,4	7,4	5,2	3,7

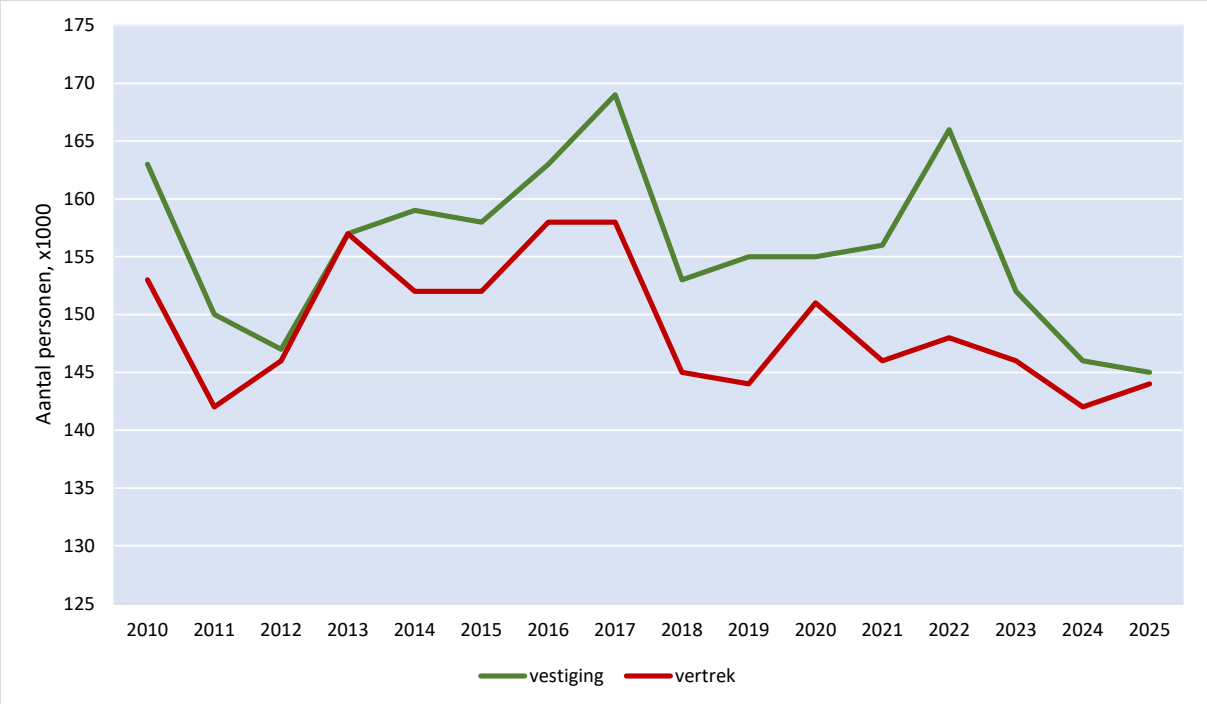
Bron: CBS

Figuur 3.6 Loop van de bevolking naar component, Den Haag 2015-2025

Bron: DHIC

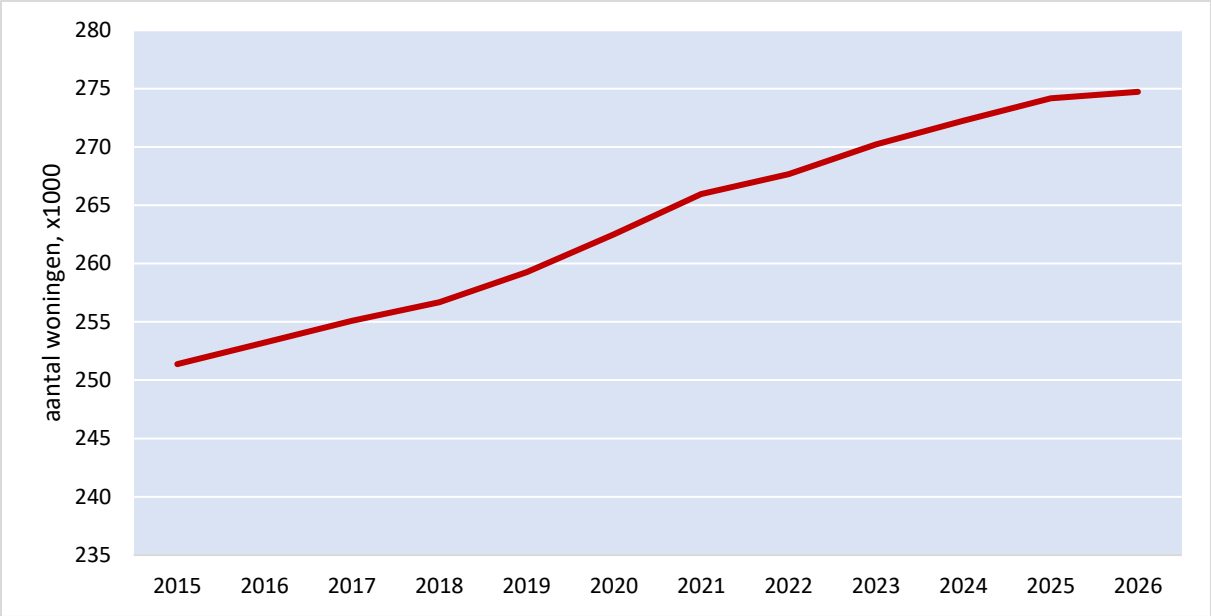
Figuur 3.7 Vestiging en vertrek, Den Haag 2010-2025

Bron: DHIC

Wonen

Figuur 3.8 Woningvoorraad in gemeente Den Haag 2015-2026, x1.000

Bron: DHIC/Centraal Bureau voor de Statistiek + Gem. Den Haag/Dienst Stedelijke Ontwikkeling

Tabel 3.4 Woningvoorraad in gemeente Den Haag 2015-2026, x1.000

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
	x1.000											
Voorraad woningen	251,4	253,2	255,1	256,7	259,3	262,5	266,0	267,7	270,2	272,2	274,2	274,7

Bron: DHIC/Centraal Bureau voor de Statistiek + Gem. Den Haag/Dienst Stedelijke Ontwikkeling

Tabel 3.5 Woningbezetting in de gemeente Den Haag 2015-2025

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
	gemiddeld aantal personen per woning										
Woningbezetting	2,05	2,06	2,06	2,08	2,08	2,08	2,06	2,07	2,08	2,08	2,08

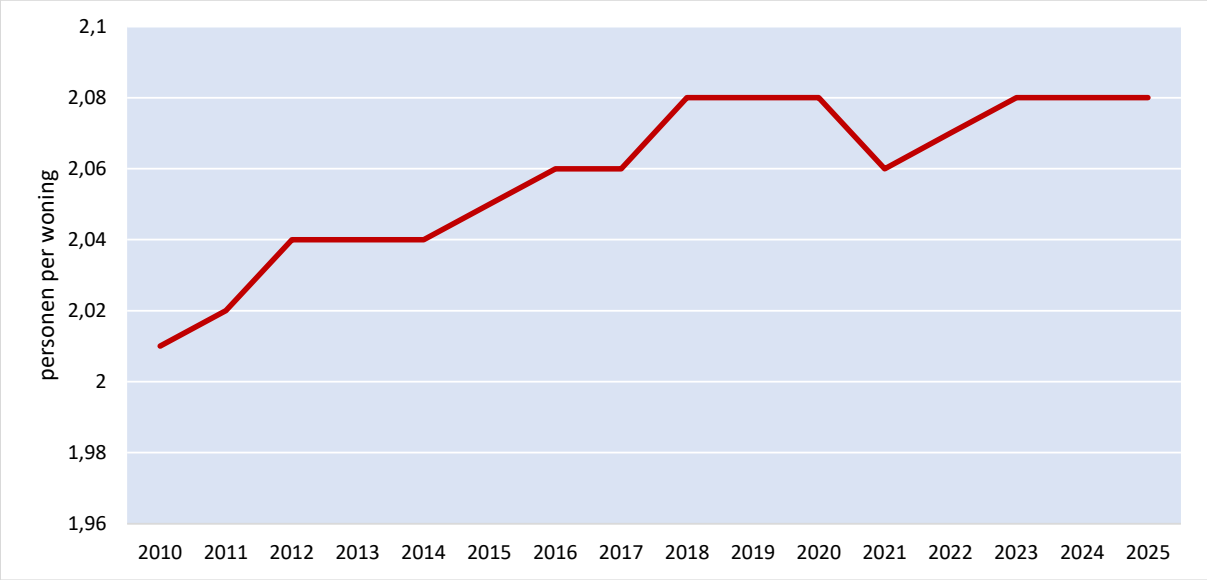
Bron: DHIC/Centraal Bureau voor de Statistiek + Gem. Den Haag/Dienst Stedelijke Ontwikkeling

Tabel 3.6 Kengetallen verhuringen in de corporatiesector in Den Haag 2018-2022/2024

		2018	2019	2020	2021	2022	2024	2025
Kansrijke woningzoekenden	*aantal*	57.224	52.396	57.005	61.065	56.682	60.293	64.743
Verhuringen	*aantal*	4.293	4.113	3.917	4.924	4.289	4.256	3.750
Kans op een woning	**%**	**7,5%**	**7,8%**	**6,9%**	**8,1%**	**7,6%**	**7,1%**	**5,8%**

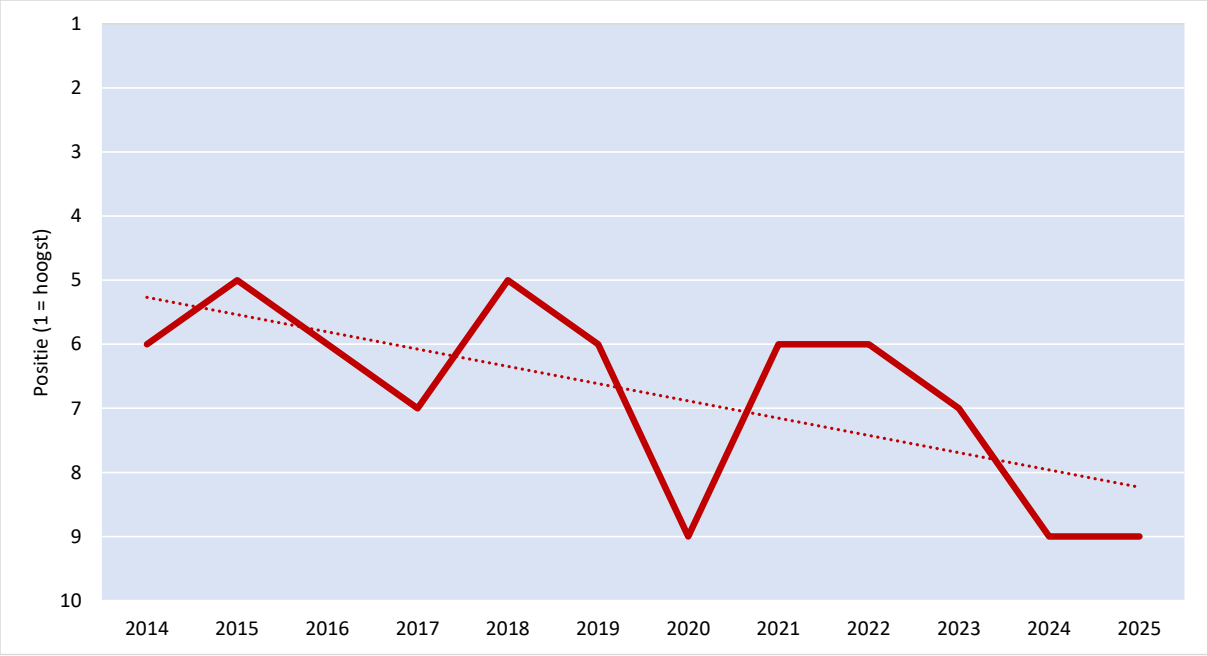
Bron: Explica/SVH-DenHaag 2024

Figuur 3.9 Gemiddelde woningbezetting in Den Haag 2018-2025

Bron: DHIC/Centraal Bureau voor de Statistiek + Gem. Den Haag/Dienst Stedelijke Ontwikkeling

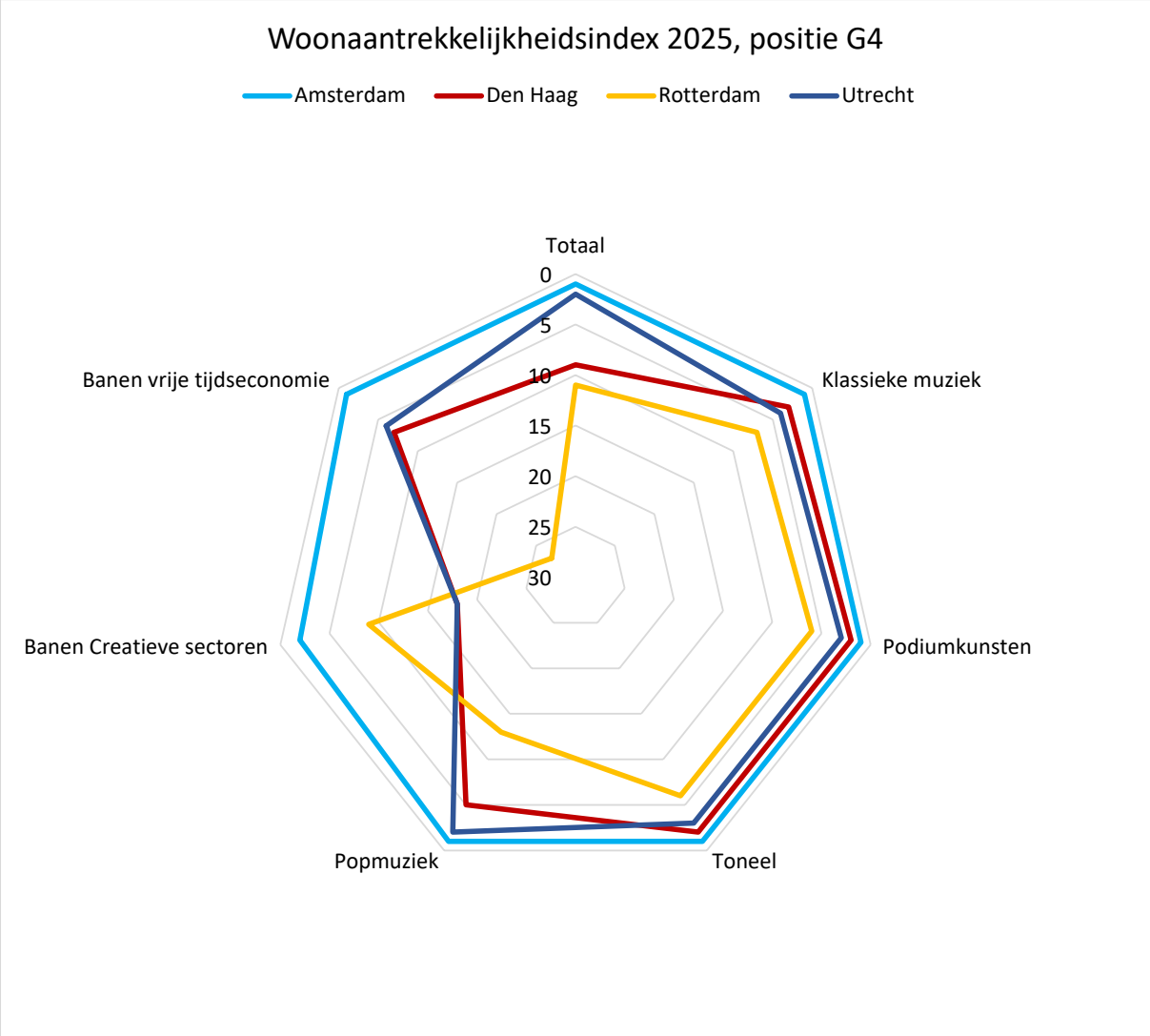
Figuur 3.10 Woonaantrekkelijkheidsindex: ontwikkeling relatieve positie gemeente Den Haag in rangorde G50 (1 = hoogst), 2010-2025

Bron: Atlas voor gemeenten 2025

Figuur 3.11 Woonaantrekkelijkheidsindex G4 2025

Positie vier grote steden in de rangorde 50 grootste gemeenten op de onderwerpen (met de klok mee) totale woonaantrekkelijkheidsindex, bereikbaarheid klassieke muziek, podiumkunsten, toneel, popmuziek, banen creatieve industrie en banen vrijetijdseconomie (1 = hoogst)

Bron: Atlas voor gemeenten 2025

Figuur 3.12 Kosten levensonderhoud versus kwaliteit van leven naar stad, 2026

Bron: https://www.numbeo.com/quality-of-life/rankings.jsp
https://www.visualcapitalist.com/cp/125-european-cities-quality-of-life-cost/

Podiumkunsten

Tabel 3.7 Podiumkunsten, capaciteit, voorstellingen en bezoeken, vier grote steden en Nederland
Aantal x1000 2024, groei 2015-2019, 2019-2024 en 2023-2024

	2024	2015-19	2019-24	2023-'24
Capaciteit				
	aantal x1000	%	%	%
Den Haag	13.084	1,9	3,3	-0,2
Rotterdam	23.191	4,8	-2,3	-8,8
Amsterdam	41.001	1,7	-1,2	-4,9
Utrecht	9.462	8,5	0,1	-1,3
Nederland	267.551	0,6	0,1	-1,4
Voorstellingen				
	aantal x1000	%	%	%
Den Haag	3.429	5,1	0,4	23,9
Rotterdam	5.218	2,2	12,2	5,2
Amsterdam	9.221	-1,9	-2,3	6,8
Utrecht	3.244	6,8	0,4	17,0
Nederland	54.404	0,7	0,3	13,2
Bezoeken				
	aantal x1000	%	%	%
Den Haag	1.204	5,9	-1,4	14,2
Rotterdam	2.194	11,0	5,3	18,5
Amsterdam	6.725	-0,4	4,3	1,4
Utrecht	1.524	-0,4	4,2	14,2
Nederland	23.473	1,6	3,9	10,1

Bron: CBS/bewerking NEO Observatory

Toerisme, zakelijk bezoek en congressen

Tabel 3.8 Aantal toeristische bezoeken en bezoekers van steden 2017-2025

Aantal, groei 2024 ten opzichte van 2023, gemiddelde jaarlijkse groei periode 2017-2025

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2019-'25	2024-'25
											Gem.
Bezoeken	*aantal x1000*									*%*	*%*
Den Haag	9.032	12.659	9.571	6.261	6.819	8.324	8.343	6.957	8.061	-2,8	15,9
Rotterdam	13.542	14.816	12.398	7.439	8.289	11.453	10.659	9.959	10.209	-3,2	2,5
Amsterdam	17.031	17.824	16.960	9.680	9.575	14.266			12248	-5,3	-
Utrecht	10.943	13.450	10.361	7.531	6.747	9.276	9.190	9.392	8.670	-2,9	-7,7
											Gem.
Bezoekers	*aantal x1000*									*%*	*%*
Den Haag	2.615	3.454	3.171	2.115	1.979	2.457	2.376	2.577	2.258	-5,5	-12,4
Rotterdam	3.296	3.279	3.036	1.919	1.878	2.502	2.541	2.371	2.391	-3,9	0,8
Amsterdam	4.496	4.471	4.381	2.563	2.388	3.319			3298	-4,6	-
Utrecht	3.206	3.326	2.957	2.101	1.853	2.672	2.678	2.714	2.692	-1,6	-0,8

Bron: Toeristisch Bezoek aan Steden/NBTC

Tabel 3.9 Totaal overnachtingen naar land van herkomst in de vier grote steden 2019-2026, x1000

Aantal, groei 2026 ten opzichte van 2025, gemiddelde jaarlijkse groei periode 2019-2026

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2019-'26	2025-'26
										Gem.
Totaal	***Aantal x1000***								*%*	*%*
Den Haag	1.675	987	1.193	2.219	2.573	2.697	2.703	2.640	6,7	-2,3
Rotterdam	2.035	1.030	1.166	2.262	2.600	3.090	3.169	3.348	7,4	5,6
Amsterdam	18.375	5.802	5.775	16.775	20.385	21.258	22.200	21.880	2,5	-1,4
Utrecht	752	461	492	995	1.229	1.086	1.074	988	4,0	-8,0
Nederland	**54.403**	**28.746**	**30.865**	**55.118**	**61.976**	**64.334**	**65.483**	**61.668**	**1,8**	**-5,8**
Uit Nederland										
Den Haag	808	457	745	1.039	1.069	1.144	1.100	1.128	4,9	2,5
Rotterdam	996	647	723	1.205	1.124	1.286	1.275	1.440	5,4	12,9
Amsterdam	2.886	1.513	1.926	3.369	3.646	3.574	3.389	3.950	4,6	16,6
Utrecht	331	308	369	571	573	532	471	420	3,5	-10,8
Nederland	**24.272**	**18.445**	**21.820**	**28.437**	**28.737**	**29.882**	**29.214**	**27.282**	**1,7**	**-6,6**
Uit buitenland										
Den Haag	868	530	448	1.180	1.504	1.554	1.603	1.512	8,3	-5,7
Rotterdam	1.039	383	442	1.058	1.475	1.804	1.894	1.908	9,1	0,7
Amsterdam	15.489	4.288	3.848	13.406	16.739	17.683	18.811	17.930	2,1	-4,7
Utrecht	422	153	123	424	657	554	603	568	4,3	-5,8
Nederland	**30131**	**10301**	**9045**	**26681**	**33240**	**34452**	**36269**	**34386**	**1,9**	**-5,2**

Bron: CBS

Tabel 3.10 Gemiddelde bestedingen toeristisch bezoek 2017-2025

Aantal, groei 2024 ten opzichte van 2023, gemiddelde jaarlijkse groei periode 2017-2025

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2019-'25	2024-'25
											Gem.
	Euro per dag									*%*	*%*
Den Haag	47,3	49,5	50,2	41,7	53,9	56,3	57,4	63,5	60,3	3,1	-5,0
Rotterdam	52,1	54,3	59,4	54,1	52,6	58,4	60,9	63,3	71,6	3,2	13,1
Amsterdam	50,1	58,8	55,6	57,1	60,8	69,5			81,2	6,5	-
Utrecht	48,2	51,9	57	56,9	58,7	63,2	63,2	69,8	77	5,1	10,3

Bron: Toeristisch Bezoek aan Steden/NBTC

Tabel 3.11 Zakelijke overnachtingen in de vier grote steden 2017-2025

Aantal, groei 202 ten opzichte van 2023, gemiddelde jaarlijkse groei periode 2017-2024

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2019-'26	2025-'26
									Gem.	
	Aantal x1000								*%*	*%*
Den Haag	770	250	230	570	590	610	630	560	-4,4	-11,1
Rotterdam	980	380	410	950	850	800	980	980	0,0	0,0
Amsterdam	5.820	1.270	1.050	3.410	3.750	3.730	3.570	3.760	-6,1	5,3
Utrecht	430	160	140	400	370	310	270	220	-9,1	-18,5
Nederland	**21.060**	**7.940**	**8.350**	**16.450**	**17.300**	**17.450**	**16.850**	**15.640**	**-4,2**	**-7,2**

Bron: CBS

Tabel 3.12 Kengetallen congressen in Den Haag 2017-2025, aantal

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2019-'25
	aantal									*aantal*
Aantal congressen	149	126	113	18	17	85	78	118	111	-2
Gemiddeld aantal deelnemers	296	383	425	437	173	290	316	260	396	-29
Gemiddelde duur (dagen)	4,6	4,1	5	4,2	3,9	3,5	4	4,3	4	-1
Aantal deelnemersdagen (*x1000*)	179,0	195,1	213,9	27,4	9,2	75,6	96,7	116,0	128,8	-85

Bron: DHIC/Gemeente Den Haag

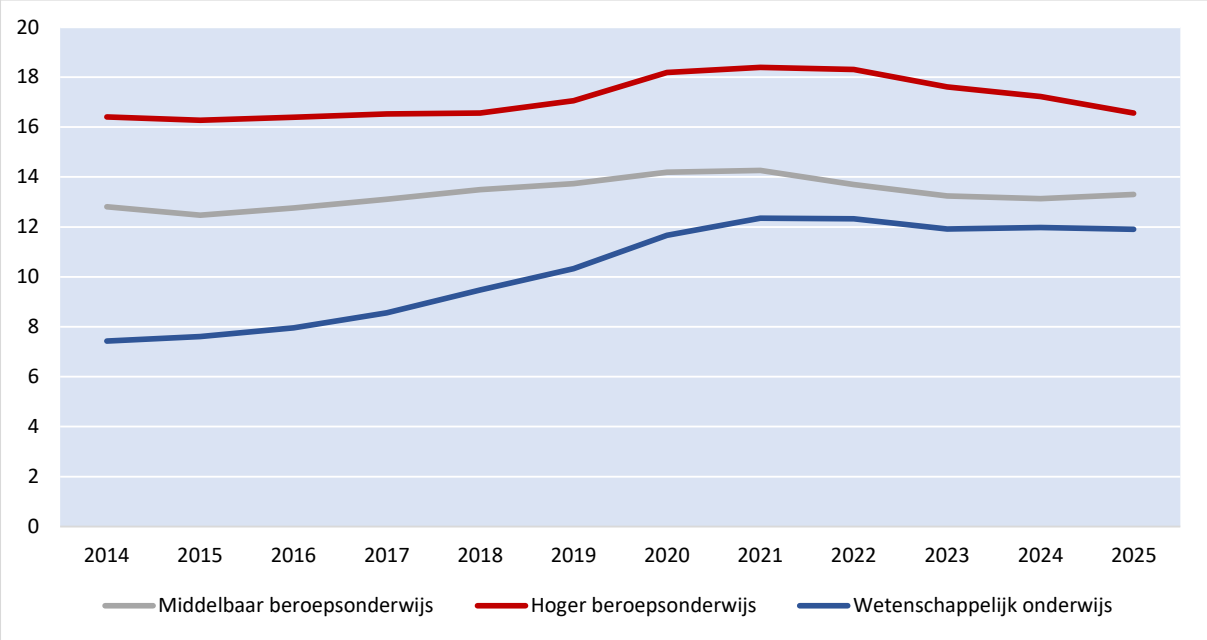
Studenten in Den Haag

Tabel 3.13 Aantal mbo/hbo/wo-studenten woonachtig in de gemeente Den Haag, leerjaren 2014/'15-2024/'25*

	2015/'16	2016/'17	2017/'18	2018/'19	2019/'20	2020/'21	2021/'22	2022/'23	2023/'24	2024/'25	2025/'26*
Onderwijssoort	*aantal, x1000*										
Middelbaar beroepsonderwijs	12,5	12,8	13,1	13,5	13,7	14,2	14,3	13,7	13,2	13,1	13,3
Hoger beroepsonderwijs	16,3	16,4	16,5	16,6	17,1	18,2	18,4	18,3	17,6	17,2	16,6
Wetenschappelijk onderwijs	7,6	8,0	8,6	9,5	10,3	11,7	12,4	12,3	11,9	12,0	11,9
Totaal	**36,4**	**37,1**	**38,2**	**39,5**	**41,1**	**44,1**	**45,0**	**44,3**	**42,8**	**42,3**	**41,8**

Bron: CBS

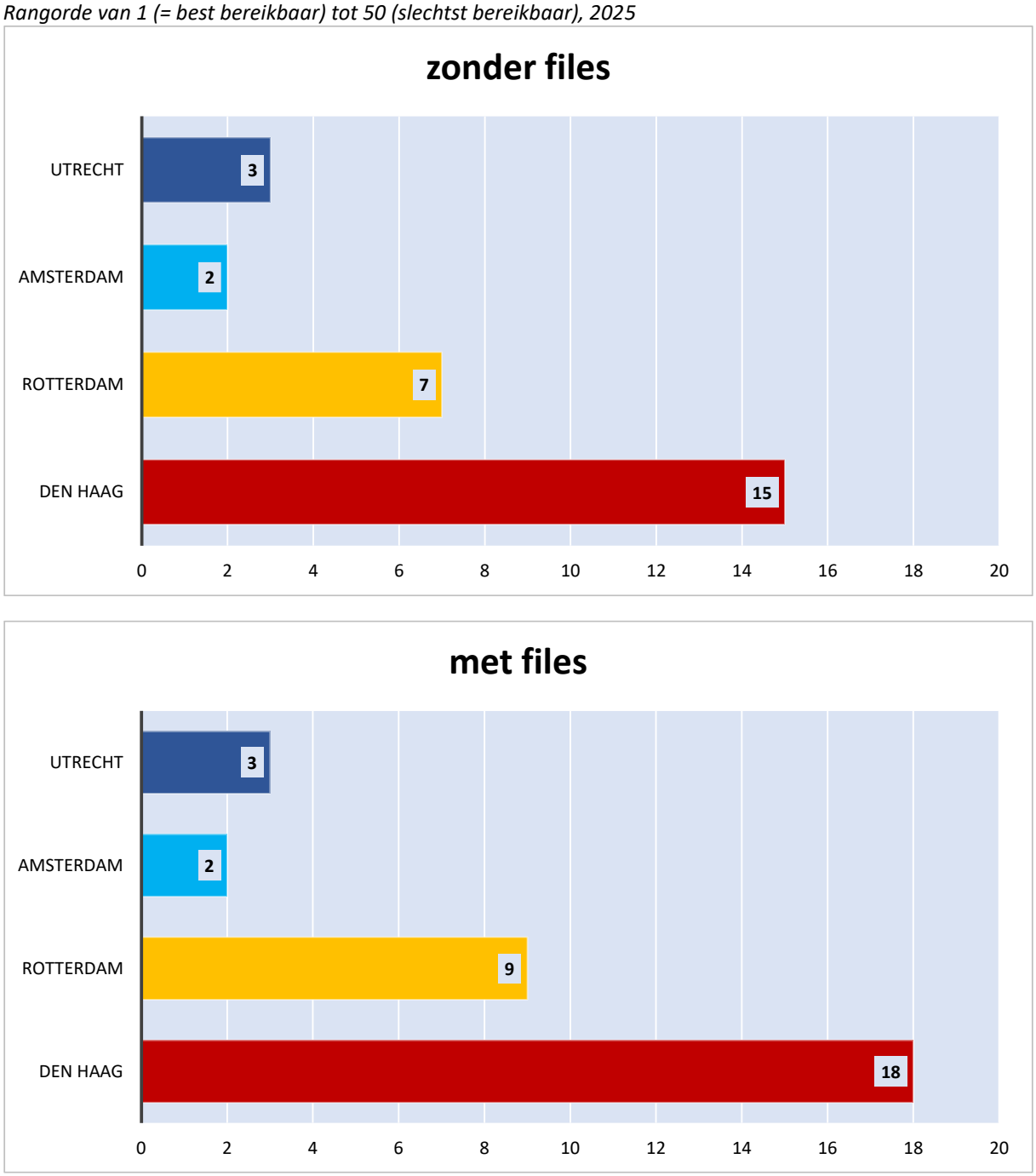
Figuur 3.13 Aantal mbo/hbo/wo-studenten woonachtig in de gemeente Den Haag, leerjaren 2014/'15-2024/'25* Bron: CBS

Bron: CBS

Bereikbaarheid

Figuur 3.14 Bereikbaarheid banen binnen acceptabele reistijd in de G4 zonder en met files
Rangorde van 1 (= best bereikbaar) tot 50 (slechtst bereikbaar), 2025

Bron: Atlas voor Gemeenten 2025

4 Veerkrachtige economie

4.1 Inleiding

Om de brede economische bloei te realiseren wordt naast attractiviteit gestreefd naar een veerkrachtige economische structuur. Hiertoe zijn de volgende vier tactische doelen gekozen:

- Het verdiepen van het profiel van Internationale stad van Vrede en Recht,
- Het verbreden van de economische structuur met maakindustrie, zorg & gezondheid,
- vernieuwing door kennis, technologie en innovatie en
- Het opschalen met export, financieren en spin-off.

Het doel in de economische visie is het vergroten van de **economische veerkracht** op de langere termijn. Dat dient te gebeuren door een sterk profiel als internationale stad voor vrede en recht. Daarnaast dient de economische structuur verbreed te worden. Om dat te bereiken, is diversiteit van de bedrijvigheid noodzakelijk. Aanjagers hiervoor zijn nieuwe technologieën, kennisontwikkeling, innovatie en ondernemerschap. Ten slotte zijn export, financiering en spin-off belangrijke voorwaarden om die doelstelling te realiseren. Hiertoe beschouwen we in dit hoofdstuk de volgende indicatoren:

Overzicht indicatoren voor Veerkrachtige economie

Werkgelegenheid per sector	WGRH
Ontwikkeling werkgelegenheid per sector	WGRH
Vestigingen naar grootteklasse	CBS
Ontwikkeling werkgelegenheid MKB en grootbedrijf	WGRH
Impactstartups	Dealroom
Startups locatiequotiënt	Dealroom
Bruto toegevoegde waarde per sector	CBS
Bruto toegevoegd waarde en arbeidsjaren	CBS
Arbeidsproductiviteit	CBS
Arbeidsproductiviteit per sector	CBS
Ecosysteemindex, vergelijking gemeenten	Birch
Ecosysteemindex, naar elementen	Birch

Bron: Gemeente Den Haag

4.2 Samenvatting

Werkgelegenheid

De groei van de werkgelegenheid[14] (bron: WGRH, basis LISA) in de gemeente Den Haag is in 2025 vertraagd naar 1,6%. Na 2015 lag de groei op gemiddeld 2,2 tot 2,6% per jaar. De sectoren (indeling volgens de Economische visie Den Haag) met een bovengemiddelde groei in 2025 (>1,6%) én met een substantieel aantal banen zijn de bouw, ICT en Creatief, Kennis, Overheid en belangenorganisaties, Toerisme en vrije tijd en zakelijke diensten. Vanuit het oogpunt van diversificatie van de Haagse economie zijn er voldoende aanknopingspunten naast de beeldbepalende Overheid & belangenorganisaties. ICT & creatief, Toerisme & Vrije tijd en zakelijke diensten komen als brede sectoren in aanmerking om de diversificatie van de Haagse economie te ontwikkelen. De werkgelegenheidsgroei van Toerisme & Vrije tijd is opmerkelijk, omdat juist onderdelen van het toerisme onder druk staan, maar zeker niet algemeen. Dit is mogelijk als de toeristen die Den Haag bezoeken, gemiddeld langer blijven en meer overnachten per bezoek.

Toegevoegde waarde en specialisatie naar sector

De toegevoegde waarde per sector is voor de regio Den Haag beschikbaar volgens de indeling van het CBS. Daaruit blijkt dat de informatie & communicatie en specialistische zakelijke diensten bovengemiddeld groeien. Deze sectoren zijn omvangrijk en groeiden snel over een reeks van jaren (2019-2024). Tevens hebben ze een hoge specialisatiegraad in de regio Den Haag, alsmede een relatief hoge arbeidsproductiviteit. Dat geldt in enige mate ook voor cultuur, recreatie & overige diensten. Daarbuiten maakten ook de zorg, bouw en detailhandel een flinke ontwikkeling van de toegevoegde waarde door. Deze bedrijfstakken hebben geen hoge specialisatiegraad in de gemeente Den Haag. Qua diversificatie, dat wil zeggen ontwikkeling van marktgerichte bedrijfstakken buiten de overheid in Den Haag, laat een vergelijking met de drie andere grote steden zien dat alleen cultuur, recreatie & overige diensten in de regio Den Haag een mate van specialisatie te hebben die eruit springt. In de andere sterke bedrijfstakken in Den Haag, hebben specialisatische zakelijke diensten een relatief sterke positie. Dan heeft alleen de regio Groot Amsterdam een hogere specialisatiegraad.

Arbeidsproductiviteit

Qua absolute arbeidsproductiviteit (euro per FTE) en groei zijn de conclusies over het algemeen dezelfde als die van verleden jaar (achterblijvend). Cultuur, recreatie en overige diensten en informatie & communicatie hebben een hogere productiviteit per FTE en een hogere groei daarvan dan in Nederland. Specialistische zakelijke diensten hebben nog een hogere productiviteit per werknemer, maar een lagere groei ervan dan Nederland. Het betekent dat deze laatste sector concurrentiekracht verliest.

[14] Bron: WGRH, basis LISA

Research & Development, impactstartups, start- en scaleups en het ecosysteem voor innovatie

Den Haag heeft ten opzichte van de andere grote steden een beperkte positie in private Research & Development. De R&D in Den Haag is overwegend publiek van aard. Op lange termijn groeit de private R&D in de regio Eindhoven, Groot-Amsterdam en Utrecht sneller dan in Groot-Rijnmond en regio Den Haag. Niettemin laat R&D in 2021-2022 in Den Haag een felle sprong van bijna 150 miljoen euro zien. De hoeveelheid personeel in R&D is licht gekrompen na 2013, maar flink toegenomen in 2022.

Den Haag had in 2025 149 impactstartups; dat zijn nieuwe bedrijven die de Sustainable Development Goals nastreven in hun economische activiteit. Het betreft 8,3% van alle oprichtingen van bedrijven in 2025. Als aandeel van de nieuwe bedrijven is dat het hoogste aandeel van de G4. In absolute zin waren er in Amsterdam meer impactstartups in 2025, namelijk 460. Als aandeel van alle nieuwe bedrijven in Amsterdam is dat 4,5%. In Delft is dat aandeel het hoogst van de zeven beschouwde steden (de G4, aangevuld met Leiden, Delft en Eindhoven) namelijk 10,8%. Kortom, nieuwe bedrijven in Den Haag hebben de SDG's hoog in het vaandel bij hun bedrijfsactiviteit.

Indien start- en scaleups in Den Haag naar markt worden beschouwd, blijkt dat in verhouding tot het Nederlandse gemiddelde er een grote oververtegenwoordiging is van start- en scaleups in security in Den Haag. De oververtegenwoordiging van deze bedrijven in Den Haag ten opzichte van Nederland (=1) is 2,45; er zijn, kort gezegd, circa 2,5 keer zoveel start- en scaleups in security in Den Haag dan in Nederland. Een minder sterke oververtegenwoordiging in Den Haag geldt ook voor start- en scaleups in education (1,33), legal (1,3) en fintech (1,33). Het vestigingsmilieu van Den Haag is voordelig voor impactstartups en voor start- en scaleups in security in het bijzonder. Tevens biedt Den Haag een gunstig vestigingsmilieu voor start- en scaleups in education, legal en fintech.

De regio Den Haag staat op een tiende plek in de ranglijst van Nederlandse regio's naar ecosysteemindex. Dat is een benadering van de kwaliteit van het vestigingsmilieu voor innovatieve ondernemingen. De regio Delft en Westland is op deze ranglijst de regio met het beste vestigingsmilieu voor zulke bedrijven in Nederland. Echter, in Delft en Westland, regio Den Haag, Groot-Rijnmond en regio Leiden nam de indexwaarde in 2025 af. In regio Den Haag trad de grootste afname met -0,6 punt in 2025 op ten opzichte van het voorgaande jaar, terwijl deze in Groot-Amsterdam daarentegen flink toegenomen is met plus van 0,9 punt. De druk op het vestigingsmilieu voor innovatieve bedrijven geldt niet specifiek voor Den Haag, maar voor de gehele Zuidvleugel van de Randstad.

4.3 Figuren en tabellen

Werkgelegenheid

Tabel 4.1 Werkgelegenheid per sector in de gemeente Den Haag

Aantal banen, aandeel in de gehele economie, gemiddelde jaarlijkse groei naar periode, sectorindeling CBS

	2025		**2016-'22**	**2023-'25**	**2025**
	aantal	*aandeel*	*groei p.j.*	*groei p.j.*	*groei p.j.*
	x1.000	*%*	*%*	*%*	*%*
Landbouw, bosbouw en visserij	4,2	1,2	7,0	2,7	-5,2
Winning van delfstoffen	1,3	0,4	-3,5	0,7	-3,1
Industrie	6,0	1,7	-3,4	0,9	-1,3
Energievoorziening	0,1	0,0	10,1	-24,3	4,0
Water, afval, recycling	1,2	0,4	4,2	-0,9	2,2
Bouwnijverheid	24,5	7,1	7,6	5,1	2,8
Handel	33,7	9,8	0,2	0,6	0,3
Vervoer en opslag	12,4	3,6	2,4	1,8	2,6
Horeca	14,7	4,3	1,7	4,2	2,0
Informatie en communicatie	15,9	4,6	-0,1	2,1	2,1
Financiële instellingen	9,2	2,7	-0,5	2,5	3,7
Onroerend goed	3,0	0,9	-2,2	1,7	2,7
Special. zakelijke dienstverlening	38,3	11,1	3,5	2,6	2,7
Overige zakel. dienstverl.	17,5	5,1	4,5	5,8	3,0
Overheid	63,3	18,4	2,7	2,9	1,9
Onderwijs	23,2	6,7	3,3	2,0	0,9
Zorg	50,3	14,6	2,3	2,5	0,8
Cultuur, sport en recreatie	9,4	2,7	1,4	2,7	2,3
Overige dienstverlening	11,3	3,3	1,6	1,4	2,0
Extraterritoriale sector	4,7	1,4	-2,0	1,0	1,2
Totaal	**344,0**	**100**	**2,2**	**2,6**	**1,6**

Bron: WGRH

Tabel 4.2 Werkgelegenheid per sector volgens economische visie Den Haag

Aantal banen, aandeel in de gehele economie, gemiddelde jaarlijkse groei naar periode, sectorindeling gemeente Den Haag

	2025		**2016-'22**	**2023-'25**	**2025**
	aantal	*aandeel*	*groei p.j.*	*groei p.j.*	*groei p.j.*
	x1.000	*%*	*%*	*%*	*%*
Agrifood en tuinbouw	5,4	1,6	5,5	2,7	-4,8
Bouw	31,5	9,2	7,0	5,0	2,8
Detailhandel en horeca	44,7	13,0	0,9	1,9	1,0
Energie	2,6	0,8	0,3	-2,3	-0,8
Financiën	9,2	2,7	-0,5	2,5	3,7
ICT en creatief	20,6	6,0	0,9	1,9	2,1
Kennis	7,8	2,3	2,6	4,2	1,4
Handel & logistiek	18,9	5,5	1,0	0,8	1,2
Maakindustrie	5,3	1,6	-4,2	0,9	-0,5
Onderwijs (excl. WO/HBO)	19,2	5,6	3,8	2,0	1,2
Overheid en belangenorganisaties	74,6	21,7	2,2	2,7	2,0
Toerisme en vrije tijd	12,2	3,6	1,6	2,9	2,5
Zakelijke diensten	41,4	12,0	3,0	3,2	2,8
Zorg	50,5	14,7	2,3	2,4	0,8
Totaal	**344,0**	**100,0**	**2,2**	**2,6**	**1,6**

Bron: WGRH

Toegevoegde waarde en specialisatie naar sector

Tabel 4.3 Sectorstructuur Regio Den Haag naar toegevoegde waarde

Toegevoegde waarde, aandeel sector in de gehele economie, gemiddelde jaarlijkse groei naar periode, specialisatiegraad ten opzichte van Nederland

	2024	2024	2010-24	2019-24	2024
	Toegevoegde waarde	*aandeel*	*groei p.j.*		*Specialisatie*
	mln. Euro	*%*	*%*	*%*	*gem. = 100*
Landbouw, bosbouw, visserij	275	0,6	-2,5	-2,4	38
Food	251	0,6	0,5	1,2	33
Bouwmaterialen	10	0,0	1,4	0,3	6
Aardolie	0	0,0	0,0		0
Chemie	264	0,6	6,7	13,7	25
Basismetaal	51	0,1	-1,2	2,3	10
Metaalelektro	215	0,5	6,2	-0,8	13
Transportmiddelen	45	0,1	3,6	20,0	22
Overige industrie	160	0,4	-9,2	-20,3	22
Energie, water, afval	280	0,7	1,9	5,2	38
Bouw	1.267	3,0	0,0	2,4	57
Detailhandel	1.787	4,2	1,6	2,3	77
Groothandel	1.859	4,4	1,9	1,1	53
Vervoer en opslag	797	1,9	-1,1	3,0	39
Horeca	815	1,9	1,2	0,6	95
Informatie en communicatie	3.140	7,4	0,5	5,7	133
Financiële diensten	2.975	7,0	-0,3	-1,2	120
Onroerend goed	2.757	6,5	1,2	1,1	102
Specialistische zakelijke diensten	5.445	12,8	2,4	4,3	127
Overige zakelijke diensten	2.599	6,1	1,6	0,0	88
Overheid	9.577	22,5	1,2	3,9	297
Onderwijs	2.087	4,9	1,3	0,6	106
Zorg	3.851	9,0	1,3	3,7	96
Cultuur, recreatie, overige diensten	2.141	5,0	1,3	3,3	194
Totale economie (A-U)	**42.648**	**100**	**1,1**	**2,4**	**100**

Bron: CBS

Tabel 4.4 Kenmerken sectoren Regio Den Haag

Toegevoegde waarde, arbeidsjaren, aandeel in totale economie, arbeidsproductiviteit 2024 en groei arbeidsproductiviteit naar sector 2019-2024

	2024	2024	2024	2024	2019-24
	Toeg.waarde	Arb.jaren	Arb.jaren	Arb. prod.	Groei p.j.
			Aandeel	*1000*	
	mln. euro	*x 1.000*	*%*	*euro/fte*	*%*
Landbouw, bosbouw, visserij	275	5,4	1,2	51	-6,3
Food	251	2,5	0,6	100	-0,5
Bouwmaterialen	10	0,2	0,0	51	0,4
Aardolie	0	0,0	0,0	0	0,0
Chemie	264	0,7	0,2	382	14,1
Basismetaal	51	0,9	0,2	57	-0,1
Metaalelektro	215	1,3	0,3	164	1,8
Transportmiddelen	45	0,3	0,1	149	-3,7
Overige industrie	160	2,9	0,7	56	-18,6
Energie, water, afval	280	1,7	0,4	162	0,8
Bouw	1.267	32,1	7,4	39	-3,2
Detailhandel	1.787	27,2	6,2	66	1,8
Groothandel	1.859	12,3	2,8	151	0,3
Vervoer en opslag	797	11,1	2,5	72	1,5
Horeca	815	15,4	3,5	53	-1,0
Informatie en communicatie	3.140	18,3	4,2	172	5,3
Financiële diensten	2.975	12,1	2,8	247	-1,9
Onroerend goed	2.757	4,0	0,9	691	-2,1
Specialistische zakelijke diensten	5.445	43,3	9,9	126	1,2
Overige zakelijke diensten	2.599	43,2	9,9	60	0,9
Overheid	9.577	87,0	20,0	110	-0,6
Onderwijs	2.087	26,7	6,1	78	-2,2
Zorg	3.851	58,9	13,5	65	0,8
Cultuur, recreatie, overige diensten	2.141	28,4	6,5	75	1,9
Totale economie (A-U)	**42.648**	**435,7**	**100**	**98**	**0,1**

Bron: CBS

Tabel 4.5 Specialisatiegraad op basis van toegevoegde waarde van bedrijfstakken in Regio Den Haag, Groot-Rijnmond, Groot-Amsterdam en Utrecht, 2024

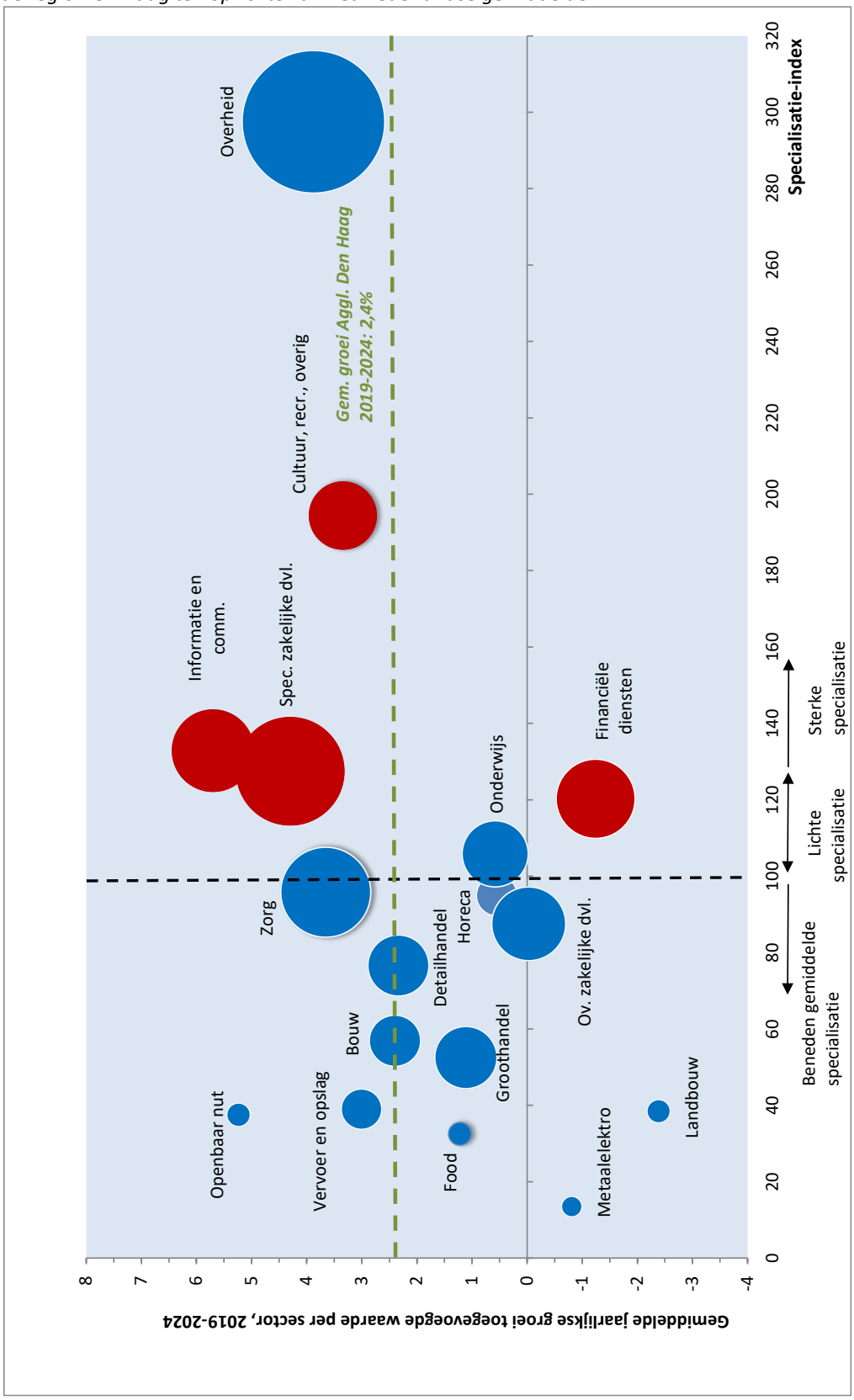
Specialisatiegraad: de mate waarin het aandeel van een bedrijfstak in een stedelijke regio groter of kleiner is dan het aandeel van die bedrijfstak in geheel Nederland. Als het aandeel in de regio gelijk is aan het aandeel van de bedrijfstak in Nederland, dan is de specialisatiegraad 100

	Den Haag	Rotterdam	Amsterdam	Utrecht
Landbouw, visserij	38	71	15	27
Food	33	71	43	103
Bouwmaterialen	6	27	15	83
Aardolie	0	893	41	58
Chemie	25	111	42	43
Basismetaal	10	50	16	52
Metaalelektro	13	35	17	35
Transportmiddelen	22	47	19	22
Overige industrie	22	76	46	85
Energie, water, afval	38	152	67	40
Bouw	57	100	44	91
Detailhandel	77	94	67	94
Groothandel	53	117	105	89
Vervoer en opslag	39	237	119	63
Horeca	95	89	124	81
Informatie en communicatie	133	77	199	176
Financiële diensten	120	71	238	198
Onroerend goed	102	93	88	90
Special. zakelijke diensten	127	102	167	107
Ov. zakelijke diensten	88	106	142	89
Overheid	297	92	56	121
Onderwijs	106	94	60	113
Zorg	96	95	57	93
Cultuur, recr., ov. diensten	194	88	109	124
Totale economie (A-U)	**100**	**100**	**100**	**100**

Bron: CBS

Figuur 4.1. Ontwikkeling economie Regio Den Haag naar sectoren, 2019-2024

Toegevoegde waarde in prijzen 2021, horizontaal specialisatie ten opzichte van Nederland (100 = gemiddeld aandeel in de gehele economie), verticaal gemiddelde jaarlijkse groei toegevoegde waarde 2019-2024, omvang bol: absolute grootte van de sector. Rood = de vier marktgedreven sectoren met een oververtegenwoordiging in de regio Den Haag ten opzichte van het Nederlandse gemiddelde.

Bron: CBS

Tabel 4.6 Arbeidsproductiviteit naar bedrijfstak, regio Agglomeratie Den Haag, Groot-Rijnmond, Groot-Amsterdam, Utrecht en Nederland

Toegevoegde waarde per arbeidsjaar (fte), 2024

	Den Haag	Rotterdam	Amsterdam	Utrecht	Nederland	Den Haag-Nederland
	Euro/fte, x1.000					*Verschil*
Landbouw, visserij	51	106	84	55	82	-31
Food	100	114	135	147	116	-16
Bouwmaterialen	51	89	99	97	90	-39
Aardolie		183	184		167	-167
Chemie	382	322	223	241	212	170
Basismetaal	57	84	104	102	97	-40
Metaalelektro	164	179	170	164	210	-46
Transportmiddelen	149	103	88	97	101	48
Overige industrie	56	83	101	140	97	-41
Energie, water, afval	162	251	189	162	202	-40
Bouw	39	75	81	85	76	-36
Detailhandel	66	72	77	75	68	-2
Groothandel	151	165	188	148	143	9
Vervoer en opslag	72	153	118	90	105	-33
Horeca	53	54	64	55	53	0
Informatie en communicatie	172	124	161	136	133	39
Financiële diensten	247	180	294	261	237	10
Onroerend goed	691	734	630	711	748	-58
Special. zakelijke diensten	126	110	155	109	111	14
Ov. zakelijke diensten	60	74	119	79	70	-10
Overheid	110	107	106	107	103	7
Onderwijs	78	75	74	82	75	3
Zorg	65	65	70	67	64	1
Cultuur, recr., ov. diensten	75	57	71	64	57	19
Totale economie (A-U)	**98**	**106**	**133**	**108**	**100**	**-2**

Bron: CBS

Arbeidsproductiviteit

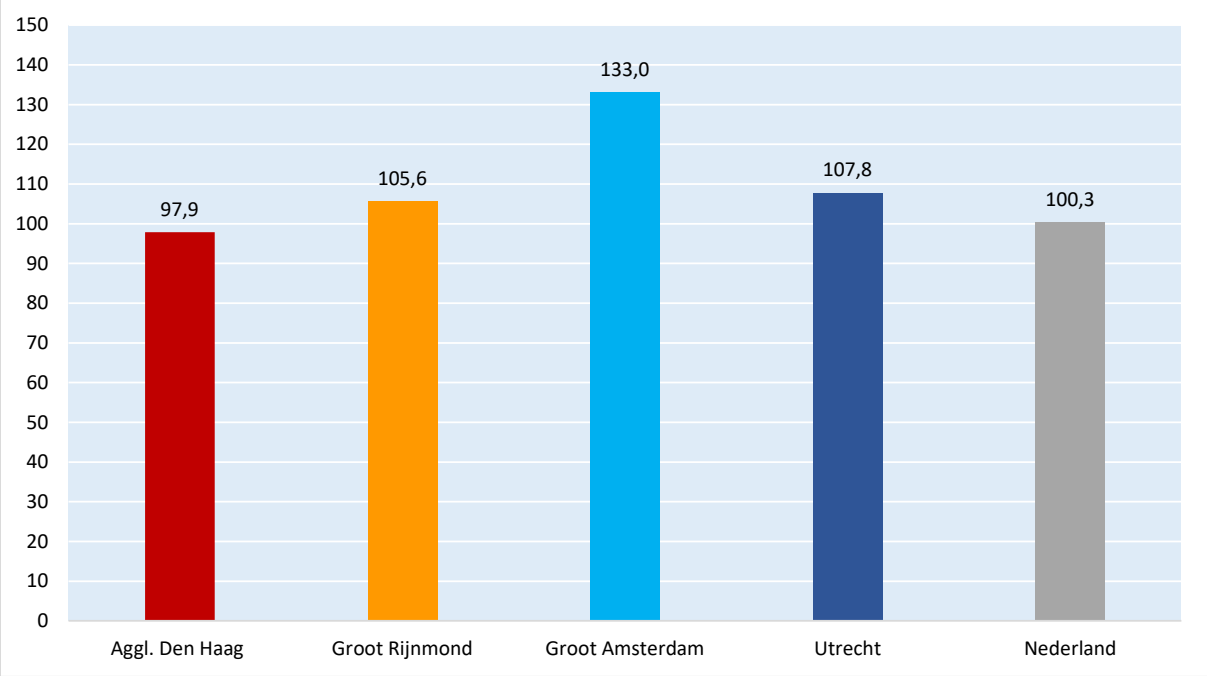
Tabel 4.7 Ontwikkeling arbeidsproductiviteit naar sector, vier grote steden, Nederland
Gemiddelde jaarlijkse groei sector in procenten, 2019-2024

	Den Haag	Rotterdam	Amsterdam	Utrecht	Nederland	Den Haag-Nederland
	%	*%*	*%*	*%*	*%*	*Verschil*
Landbouw, bosbouw, visserij	-6,3	-1,8	0,0	2,7	0,6	-7,0
Food	-0,5	-2,6	2,5	0,5	-0,7	0,2
Bouwmaterialen	0,4	-4,0	0,2	-2,3	-2,3	2,7
Aardolie		-4,8			-4,7	4,7
Chemie	14,1	-0,4	-0,1	4,4	0,8	13,3
Basismetaal	-0,1	-2,0	1,8	1,7	0,6	-0,6
Metaalelektro	1,8	4,0	-3,8	1,9	3,9	-2,1
Transportmiddelen	-3,7	-1,4	-0,9	-4,8	-2,0	-1,7
Overige industrie	-18,6	-6,9	-1,5	3,2	-8,8	-9,8
Energie, water, afval	0,8	-1,2	-2,5	-4,9	-2,0	2,8
Bouw	-3,2	-2,8	-0,7	-1,4	-1,5	-1,7
Detailhandel	1,8	2,5	2,0	1,7	1,8	0,1
Groothandel	0,3	-0,1	0,6	-0,5	-0,1	0,4
Vervoer en opslag	1,5	1,3	-3,1	1,8	0,1	1,4
Horeca	-1,0	-1,0	-1,0	-1,2	-0,6	-0,4
Informatie en communicatie	5,3	2,1	2,4	2,3	2,6	2,7
Financiële diensten	-1,9	-3,6	-3,7	-0,7	-2,5	0,7
Onroerend goed	-2,1	1,8	-1,1	-1,0	-0,8	-1,3
Specialistische zakelijke diensten	1,2	1,6	3,9	1,5	2,3	-1,1
Overige zakelijke diensten	0,9	0,2	2,0	0,1	0,1	0,8
Overheid	-0,6	0,1	-0,3	-0,3	0,0	-0,6
Onderwijs	-2,2	-2,8	-2,9	-2,3	-2,5	0,3
Zorg	0,8	-0,6	0,1	0,1	0,0	0,8
Cultuur, recreatie, overige diensten	1,9	1,0	0,7	1,2	1,0	0,8
Totale economie (A-U)	**0,1**	**-0,3**	**0,5**	**0,5**	**0,1**	**0,0**

Bron: CBS

Figuur 4.2 Arbeidsproductiviteit Regio Den Haag, Groot-Rijnmond, Groot-Amsterdam en Utrecht

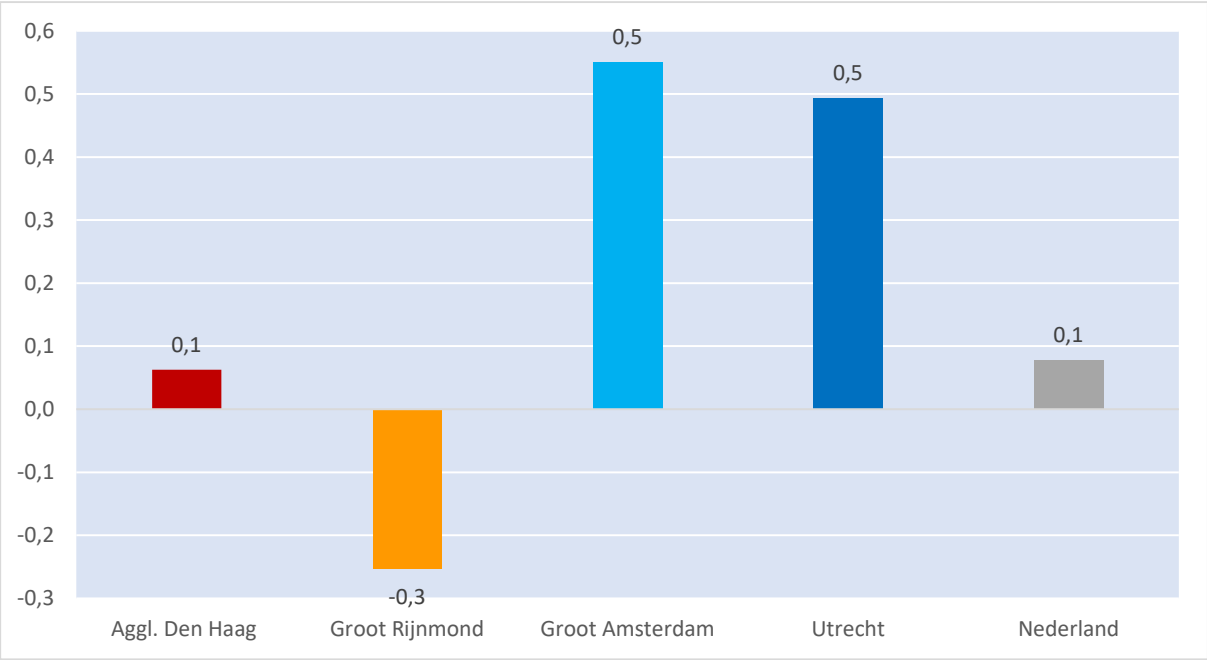
Toegevoegde waarde per arbeidsjaar, gehele economie (fte), 2024

Bron: CBS

Figuur 4.3 Ontwikkeling arbeidsproductiviteit Regio Den Haag, Groot-Rijnmond, Groot-Amsterdam en Utrecht

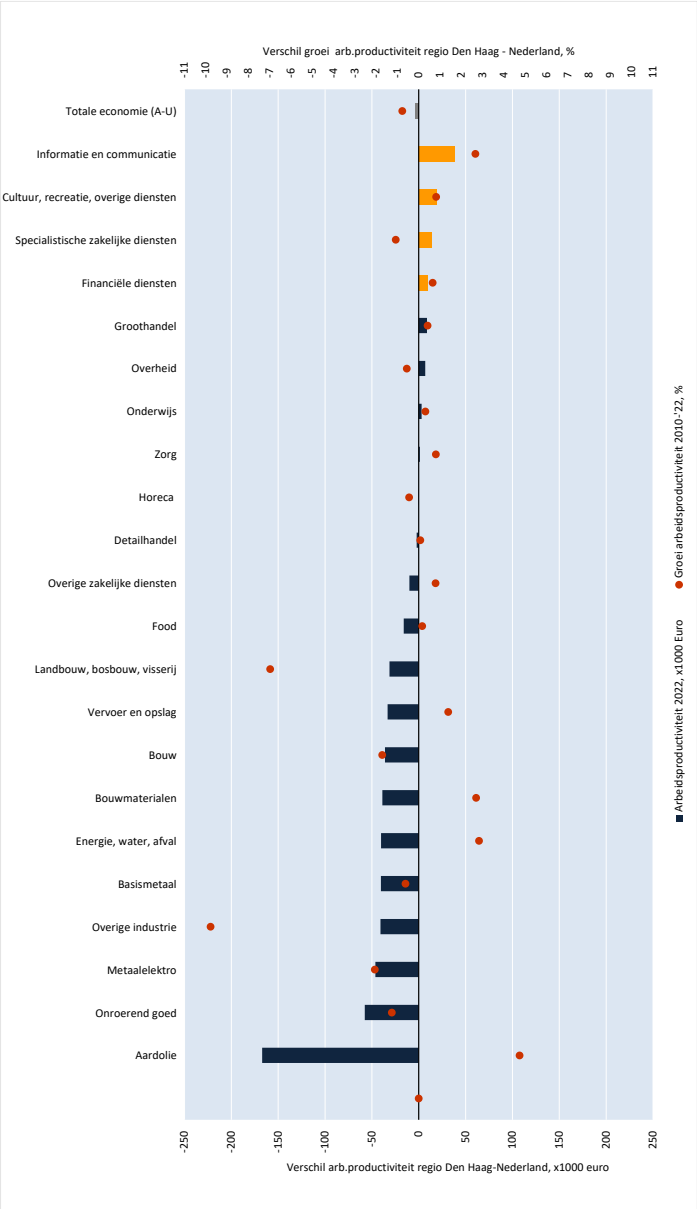
Gemiddelde jaarlijkse groei toegevoegde waarde per arbeidsjaar (fte), 2019-2024

Bron: CBS

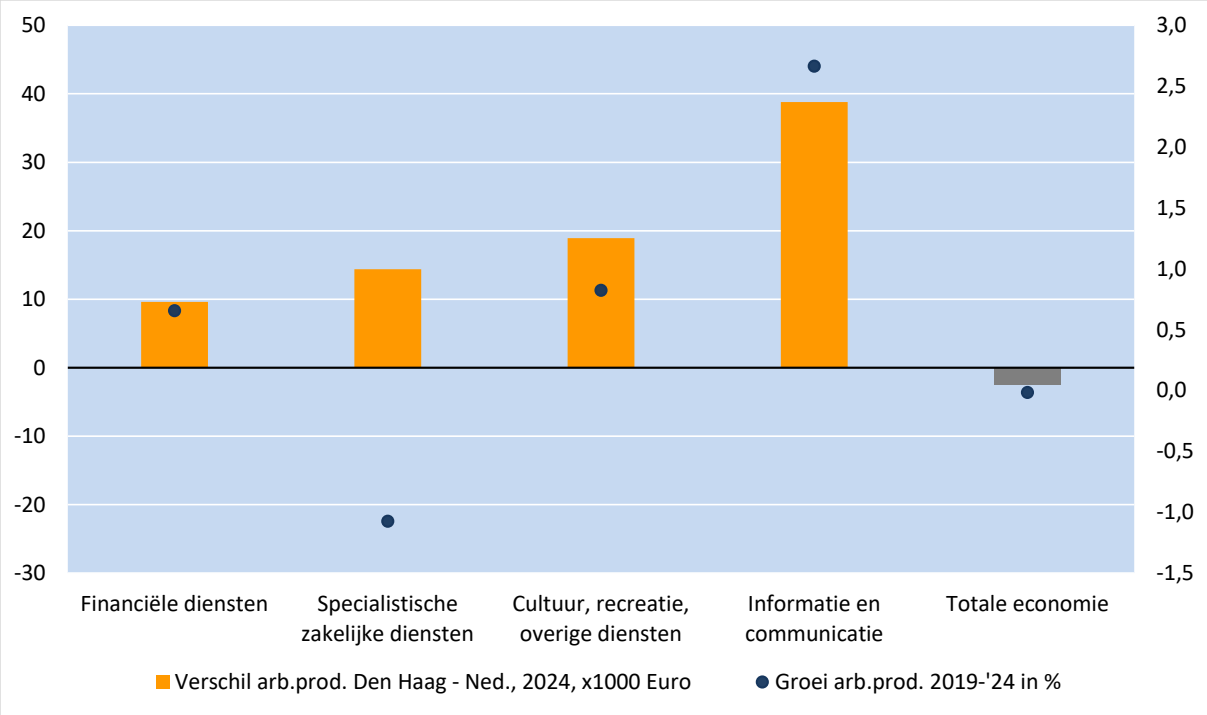
Figuur 4.4 Verschil arbeidsproductiviteit en -groei naar sector Agglomeratie Den Haag met Nederland

1.000 EUR/fte per jaar, 2024, en gemiddelde jaarlijkse groei 2019-2024, vier grote dienstverlenende sectoren in oranje

Bron: CBS/bewerking NEO Observatory

Figuur 4.5 Verschil arbeidsproductiviteit en -groei naar sector regio Den Haag met Nederland
Verschil 1.000 EUR/fte per jaar, 2024, en verschil gemiddelde jaarlijkse groei 2019-2024, voor vier grote dienstverlenende sectoren in Den Haag (oranje) en totale economie (grijs)

Research & Development en ecosysteem voor innovatieve bedrijven

Tabel 4.8 Personeel werkzaam in Research & Development en private bestedingen aan Research & Development, 5 grootstedelijke regio's, 2013-2023 (NB: Regio Den Haag t/m 2022)
Stand 2023, absolute ontwikkeling 2013-2023, gemiddelde groei per jaar 2013-'23 en groei 2022-'23

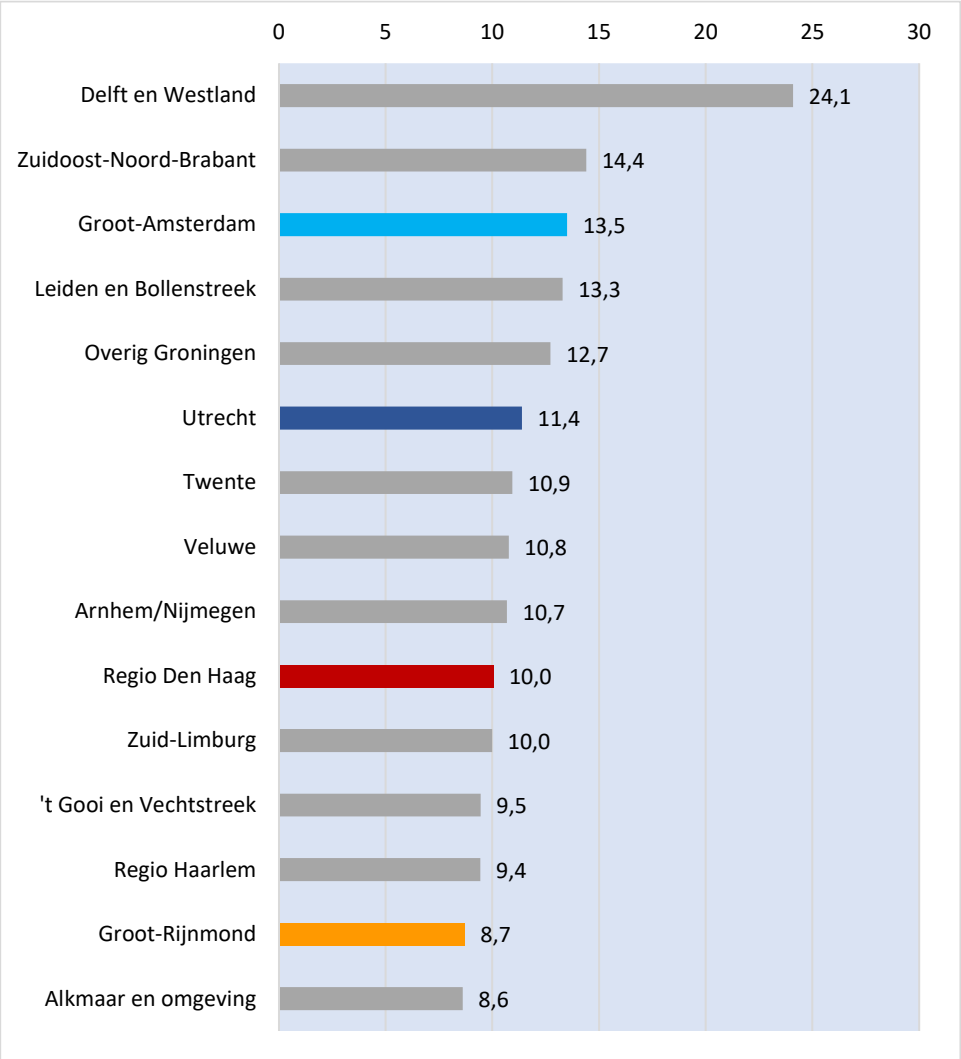
	2023	**2023-'13**	**2023-'13**	**2023-'23**
	vte x1000	*vte x1000*	*% p.j.*	*%*
Regio Den Haag (t/m 2022)	4,5	-0,1	-0,2	7,1
Groot-Rijnmond	6,3	1,5	2,8	6,8
Groot-Amsterdam	18,6	8,4	6,2	5,7
Utrecht	12,9	5,7	6,0	7,5
Regio Eindhoven	25,9	10,2	5,1	9,3

	2023	**2023-'13**	**2023-'13**	**2023-'23**
	mln. Euro	*mln. Euro*	*% p.j.*	*%*
Regio Den Haag	604,2	147,2	2,8	26,9
Groot-Rijnmond	547,9	97,9	2,0	7,2
Groot-Amsterdam	2199,1	1302,1	9,4	14,0
Utrecht	1370,9	714,9	7,6	13,1
Regio Eindhoven	4546,4	2483,4	8,2	17,6

Bron: CBS

Figuur 4.6 Ecosysteemindex per COROP-gebied

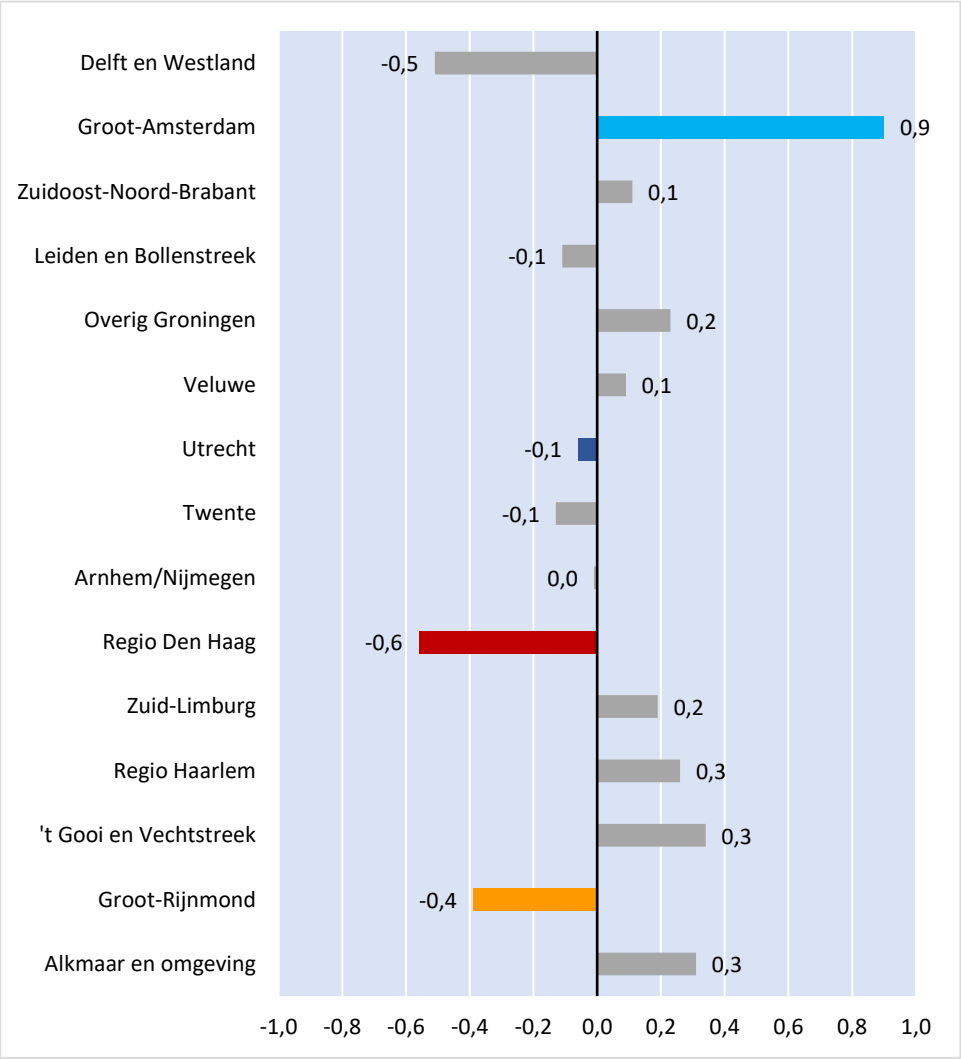
Eindscore van de 15 COROP-gebieden met de hoogste totaalscore

Bron: Universiteit Utrecht School of Economics, Birch/bewerking NEO Observatory

Figuur 4.7 Ecosysteemindex per COROP-gebied, trend 2024-2025

Verschil eindscore van de 15 COROP-gebieden met de hoogste totaalscore, 2024-2025

Bron: Universiteit Utrecht School of Economics, Birch/bewerking NEO Observatory

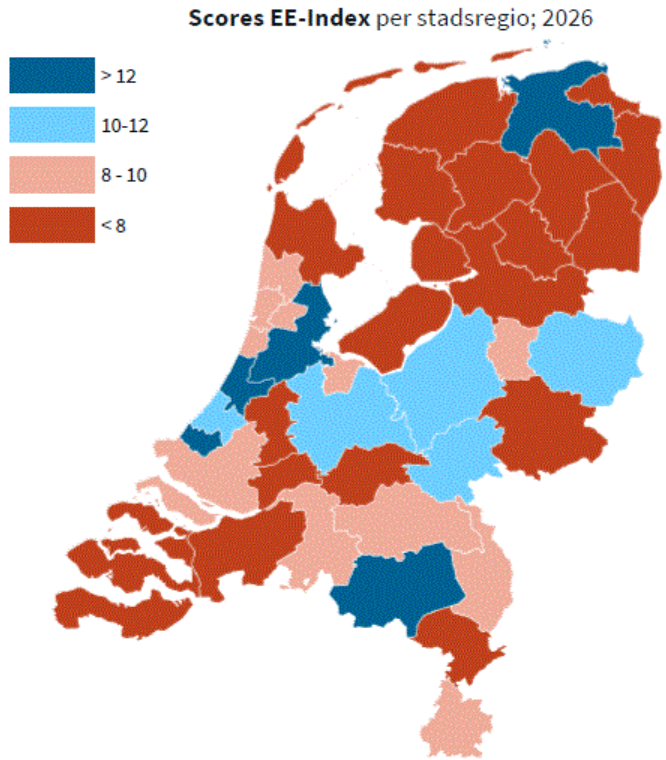
Tabel 4.9 Ecosysteemindex naar element voor de vier grootstedelijke COROP-gebieden, met Delft en Westland en Leiden en Bollenstreek

Score per element en totaalscore

	regio Den Haag	Groot-Rijnmond	Groot-Amsterdam	Utrecht	Delft en Westland	regio Leiden en Bollenstreek
	Score					
Leiderschap	0,7	0,6	1,5	1,3	8,0	3,2
Netwerken	1,3	0,7	1,6	1,4	6,5	1,9
Cultuur	1,3	1,1	1,7	1,1	1,0	0,9
Instituties	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Diensten	1,0	1,0	1,1	1,2	1,0	1,1
Infrastructuur	1,1	0,9	1,1	1,1	1,2	1,2
Vraag	1,0	1,0	1,9	1,2	1,1	0,8
Talent	1,1	1,0	1,3	1,2	1,1	1,1
Financiering	0,9	0,9	1,4	1,0	0,9	0,9
Kennis	0,7	0,5	1,0	1,0	2,3	1,2
Totaalscore	**10,0**	**8,7**	**13,5**	**11,4**	**24,1**	**13,3**

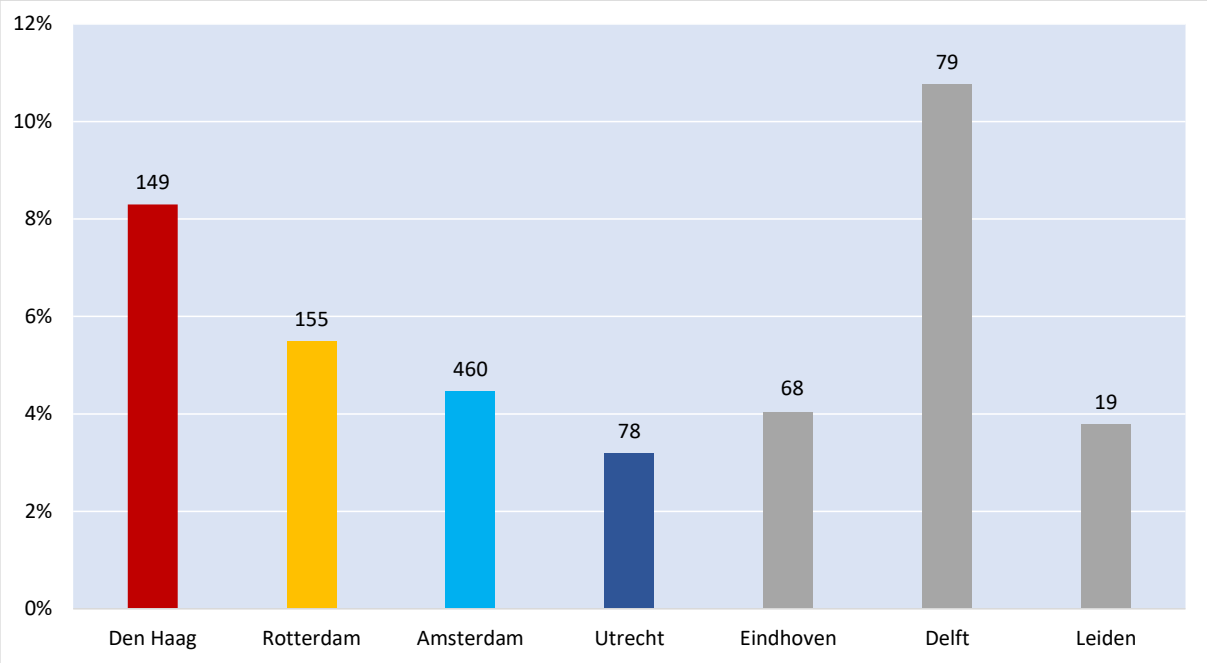
Bron: Universiteit Utrecht School of Economics, Birch/bewerking NEO Observatory

Figuur 4.8 Entrepreneurial ecosysteemindex per COROP-regio

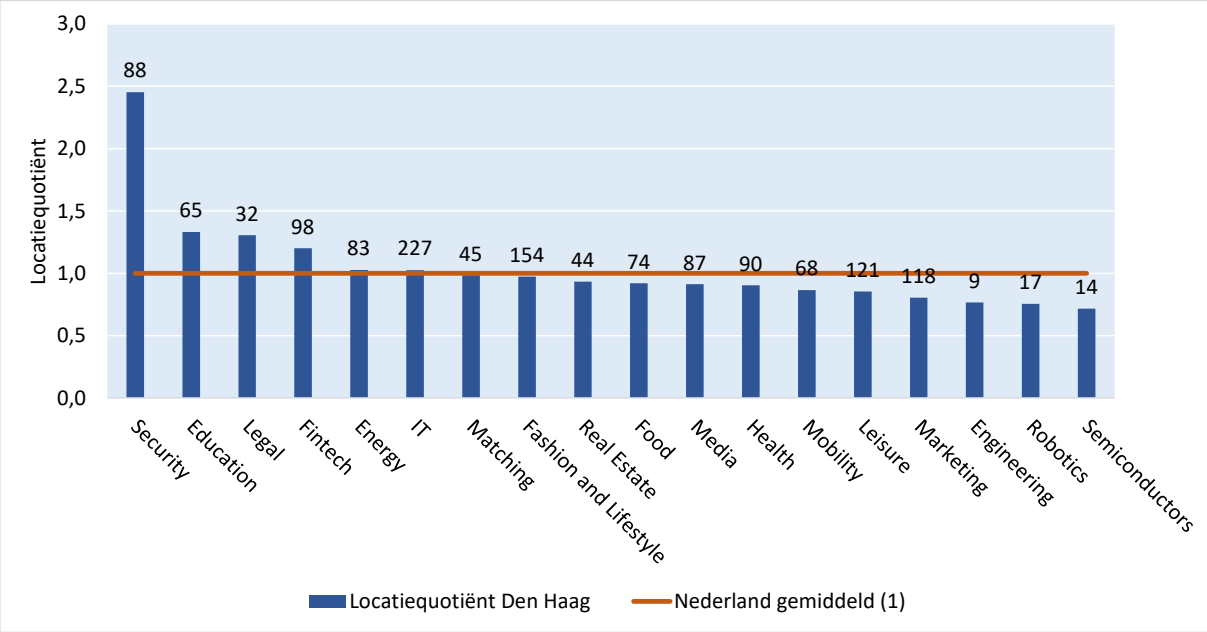
Bron: Universiteit Utrecht School of economics, Birch/bewerking NEO Observatory

Figuur 4.9 Impactstartups als percentage van alle nieuwe oprichtingen per gemeente, 2025
Impactstartups zijn missiegedreven bedrijven, die de Sustainable Development Goals nastreven
Getal boven de kolom: absoluut aantal

Bron: Dealroom/bewerking NEO Observatory

Figuur 4.10 Start- en scaleups naar markt in Den Haag, 2025
Specialisatiegraad (x-as) start- en scaleups Den Haag ten opzichte van Nederland (Nederland = 1). Getal boven de kolom: absoluut aantal. Specialisatiegraad >1 is relatief gespecialiseerd (N=1.434)

Bron: Dealroom/bewerking NEO Observatory

Tabel 4.10 Start- en scaleups naar markt in zes steden, 2025

Specialisatie ten opzichte van Nederland (Nederland = 1). Getal boven de kolom: absoluut aantal

Sector	The Hague	Rotterdam	Amsterdam	Utrecht	Eindhoven	Delft	Leiden
Security	2,5	1,0	0,9	1,0	1,2	1,4	0,7
Education	1,3	1,0	1,3	1,3	0,9	1,0	1,3
Legal	1,3	0,8	1,2	1,3	1,3	0,8	0,3
Fintech	1,2	1,1	1,6	1,1	0,5	0,3	0,3
Energy	1,0	1,4	0,8	0,8	1,3	2,6	0,6
IT	1,0	1,0	1,2	1,2	1,2	1,1	1,0
Matching	1,0	1,1	1,5	1,2	0,6	0,4	0,2
Fashion and Lifestyle	1,0	0,9	0,9	0,7	0,7	0,7	0,7
Real Estate	0,9	1,3	1,0	0,9	1,2	1,7	0,6
Food	0,9	1,1	1,0	0,9	0,8	0,9	0,7
Media	0,9	1,1	1,5	1,0	0,8	0,5	1,0
Health	0,9	0,8	1,0	1,4	1,5	1,7	5,1
Mobility	0,9	1,0	0,8	0,9	1,0	1,6	0,7
Leisure	0,9	0,9	1,2	0,8	0,8	0,6	0,9
Marketing	0,8	0,9	1,2	1,1	0,8	0,4	0,5
Engineering	0,8	1,0	0,6	0,4	4,0	6,3	0,6
Robotics	0,8	1,0	0,6	0,6	2,4	4,4	0,7
Semiconductors	0,7	0,5	0,6	0,4	4,7	5,3	1,0

Bron: Dealroom/bewerking NEO Observatory

5 Excellent ondernemersklimaat

5.1 Inleiding

Naast een attractieve stad en een veerkrachtige economische structuur is een excellent ondernemersklimaat een derde element om brede economische bloei van Den Haag te realiseren. Het tactische doel is voluit een excellent ondernemersklimaat waarin ondernemers kunnen groeien. Daartoe zijn vier tactische doelen gekozen:

- Goede en snelle dienstverlening bieden aan ondernemers,
- Het MKB voorbereiden op uitdagingen van de toekomst,
- Bestaande (internationale) bedrijven en instellingen versterken en nieuwe aantrekken en
- Talentontwikkeling: werken aan een vaardige en talentvolle stad.

De gemeente Den Haag streeft naar een **excellent ondernemersklimaat**. Dat geldt voor alle bedrijven: van starters en eenmanszaken tot doorgroeiers en grote bedrijven. De gemeente faciliteert en ondersteunt daarbij het mkb met de uitdagingen van de toekomst, zoals verduurzaming, digitalisering en internationalisering. De gemeente werkt aan talentontwikkeling zodat de banen vervuld kunnen worden met geschikte mensen. Het streven is om een ondernemersvriendelijke stad te zijn, met een uitstekende ondernemersdienstverlening. Deze tactische doelen worden beschouwd aan de hand van de volgende indicatoren:

Overzicht indicatoren voor Excellent ondernemersklimaat

Banen in het mkb	WGRH
Oprichtingen, opheffingen en faillissementen	KvK
Ontwikkeling vestigingen en eenmanszaken	WGRH
Ontwikkeling energieverbruik en CO2-uitstoot	Klimaatmonitor
Hoogst behaald opleidingsniveau bevolking van 15-75 jaar	CBS
Opleidingsniveau van de bevolking in de vier grote steden	CBS
Ontwikkeling aantal studenten in het hbo en wo	CBS
Gediplomeerden Den Haag	CBS
Buitenlandse Directe Investeringen	Financial Times

Bron: Gemeente Den Haag

5.2 Samenvatting

Bedrijfsvestigingen naar grootteklasse

De groei van het aantal vestigingen van bedrijven en instellingen in Den Haag is in de periode 2023-2025 geconcentreerd bij eenmanszaken (+6,9% gemiddeld per jaar) en de groep 5-9 werkzame personen (+5,7% gemiddeld per jaar) en enigermate bij het grootbedrijf (een groei van 1,4% gemiddeld per jaar). De andere grootteklassen laten een minimale groei dan wel krimp van het aantal vestigingen zien na 2023. Vooral in 2025 trad er nulgroei dan wel krimp op van het aantal vestigingen.

Werkgelegenheid naar grootteklasse bedrijven en instellingen

Op de lange termijn (de periode 2015-2025) is de werkgelegenheid in de Haagse economie voor het grootste deel tot stand gekomen bij eenmanszaken (36,3 duizend werkzame personen) enerzijds en grootbedrijf (26,5 duizend werkzame personen) anderzijds. Bij de overige grootteklassen is de toename marginaal geweest. Dat kan echter schijnbaar zijn. Door bedrijfsverhuizingen vertrekken de groeiende bedrijven uit Den Haag naar elders en blijven de 'stilstaande' bedrijven in Den Haag. In deze observatie worden alleen de stilstaande bedrijven waargenomen, naast het aantal eenmanszaken en grote bedrijven die zich in Den Haag gevestigd hebben. We tekenen aan dat het aantal eenmanszaken ook kan zijn gestegen omdat zij afkomstig zijn uit het lokale middenbedrijf.

Bedrijfsdynamiek en faillissementen

De ontwikkeling van het aantal bedrijven laat zien dat de groei van het aantal bedrijven tot stilstand is gekomen. Het aantal nieuwe bedrijven neemt af, terwijl het aantal faillissementen toeneemt. Per saldo zijn er in Den Haag zeer weinig bedrijven bijgekomen in 2025. Hoewel dit verschijnsel zich ook in andere grote steden voordoet, is dit in Den Haag sterker gaande. De toename van het aantal zzp-ers wordt juist in Den Haag extra afgeremd vanwege de aanwezigheid van de Rijksoverheid, die als opdrachtgever aan zzp-ers de regelgeving uitvoert.

Bij de ontwikkeling van het aantal faillissementen in de vijf grote steden over de periode 2015-2025 is zichtbaar dat de NOW-regeling weliswaar bedrijven heeft gered, maar tevens de natuurlijke ontwikkeling van nieuwe en verdwijnende bedrijvigheid deels heeft stopgezet. Het aantal faillissementen daalt namelijk flink na 2020 om weer terug te keren naar het normale niveau na stopzetting van de NOW, inclusief extra faillissementen als gevolg van 'achterstallige' faillissementen. In 2025 daalt het aantal faillissementen namelijk.

Opleidingsniveau bevolking van 15-74 jaar

De samenstelling van de bevolking 15-74 naar het hoogst behaalde opleidingsniveau in de gemeente Den Haag is in 2025 uitgekomen op een aandeel van 43% personen met een HBO/WO opleiding. Dit aandeel is op lange termijn licht stijgend. Het aandeel personen met een middelbare opleiding kwam op 29% en neemt licht af. Het aandeel personen met een basisopleiding kwam op 27%. Dit aandeel

vertoont op de lange termijn een kleine variatie tussen 25% (2020) en 29% (2015, 2024), maar laat geen duidelijke dalende op stijgende ontwikkeling zien. Een vergelijking met de andere grote steden en Nederland laat zien dat het aandeel basisopgeleiden in Den Haag (27%) (met dat van Rotterdam, 28%) hoger ligt dan in Nederland (25%), en fors hoger dan Utrecht (17%) en Amsterdam (22%). Het aandeel middelbaar opgeleiden is in Den Haag (29%) flink lager dan Nederland (36%), maar hoger dan Amsterdam en Utrecht. Het aandeel HBO/WO opgeleiden is in Den Haag daarentegen met 43% hoger dan in Nederland, maar lager dan in Utrecht (61%) en Amsterdam (53%), maar hoger dan in Rotterdam (39%).

Het aantal studenten in het HBO/WO onderwijs in Den Haag is dalende, maar dit vindt in alle grote steden plaats. Dat aantal heeft in Den Haag na 2014/'15 een relatief snelle stijging laten zien tussen 2019 en 2021.

Energieverbruik en CO_2-emissie

De CO_2 uitstoot naar 'klimaat'-sector is in Den Haag algemeen afgenomen. Indien de uitstoot in 2010 op 100 wordt gesteld, dan is dat in 2024 op 60 uitgekomen. Dat is een daling van 40%. De afname is het grootst bij commerciële diensten, waar de in gebruikname van minder gas verkwistend vastgoed effect heeft gesorteerd, naast het effect van de oorlog van Rusland tegen Oekraïne in 2022. Bij verkeer & vervoer is de afname het minst pregnant; het gebruik van elektrische auto's neemt nog niet snel genoeg toe. Daar staat de index in 2024 net onder 80 (2010 = 100). Industrie & openbaar nut en publieke diensten blijken ongeveer even succesvol als commerciële diensten met de afname van CO_2 uitstoot. Uit de figuur blijkt vooral dat de hoge prijs van aardgas effect heeft gehad, naast andere effectieve maatregelen zoals isolatie, elektrische auto's, vervanging van oud vastgoed door nieuw en meer hoogwaardig openbaar vervoer.

Een deel is afkomstig uit de afname van het energiegebruik op zich door reductie van de vraag naar energie. Energiezuinige apparatuur, meer thuisopwek- en verbruik, hoge prijzen en isolatie zijn effectief.

Expats in Den Haag: registraties The Hague International Centre

Het aantal registraties van 'internationals' en 'expats' in Den Haag bij het The Hague International Centre neemt af in 2025. De ontwikkeling lijkt op de lange termijn de internationale conjunctuur te volgen: een gestage toename van 2014 tot 2020, een daling in 2020, gevolgd door een stijging naar een hoog niveau in 2022. Deze toename is inclusief een inhaaleffect van de achterstand tijdens corona. Daarna zakt het naar een niveau dat lager is dan in 2019. Dit kan geduid worden aan de hand van het toegenomen gebruik van virtuele verbindingen via het internet, dat internationaal bezoek in de zakelijke sfeer vervangt, dat ook zichtbaar is in het internationale luchtverkeer. Waarschijnlijk speelt ook de onzekerder geopolitieke situatie een rol, in aansluiting met de tragere groei van de wereldhandel en het teruglopende investeringsklimaat van Nederland.

Buitenlandse investeringen

De Financial Times houdt al decennia buitenlandse investeringen in grote steden en landen bij. Uit de getotaliseerde reeks 2003-2026 blijkt dat de regio Amsterdam de meeste investeringen naar zich toetrekt, namelijk 1.602 van 2.552 investeringsprojecten in Nederland. In de regio Den Haag zijn er 158 investeringsprojecten door buitenlandse partijen gedaan. Opvallend is dat er in de regio Den Haag relatief veel buitenlandse investeringen plaatsvinden in de software & IT services en Business services, juist twee bedrijfstakken waar Den Haag een relatief sterke positie in heeft. Het zijn tevens de sectoren waar Den Haag zich op sub-bedrijfstakken richt, zoals (cyber)security. Een oververtegenwoordiging, maar minder sterk en minder groot in omvang, is zichtbaar in de financiële sector, chemie en food. Blijkens buitenlandse investeringen heeft Den Haag een relatief sterke aantrekkingskracht in hoogwaardige diensten, maar ook industriële sub-sectoren. Het gebleken patroon sluit aan bij de grote bijdrage van ICT en zakelijke diensten aan de groei van de regio Den Haag (zie hoofdstuk 4: veerkrachtige economie).

5.3 Figuren en tabellen

Vestigingen naar grootteklasse

Tabel 5.1 Vestigingen naar grootteklasse, gemeente Den Haag, ontwikkeling 2015-2025
Aantal 2024, aandeel grootteklasse in totaal, gemiddelde groei per jaar 2015-'24 en deelperiode.

	2025	2015-'25	2023-'25	2025
	aantal	*groei p.j.*	*groei p.j.*	*groei p.j.*
	x1000	*%*	*%*	*%*
Eenmanszaak	71,0	8,2	6,9	3,9
2-4 wp	9,2	3,1	-1,2	0,9
5-9 wp	3,1	-1,4	5,7	5,4
10-19 wp	1,4	0,3	0,0	0,1
20-49 wp	1,0	0,6	1,6	-0,2
50-99 wp	0,3	1,9	0,3	-0,3
100-249 wp	0,2	0,3	0,4	0,0
>249 wp	0,1	1,7	1,4	0,7
totaal	**86,5**	**6,6**	**5,6**	**3,5**

Bron: WGRH

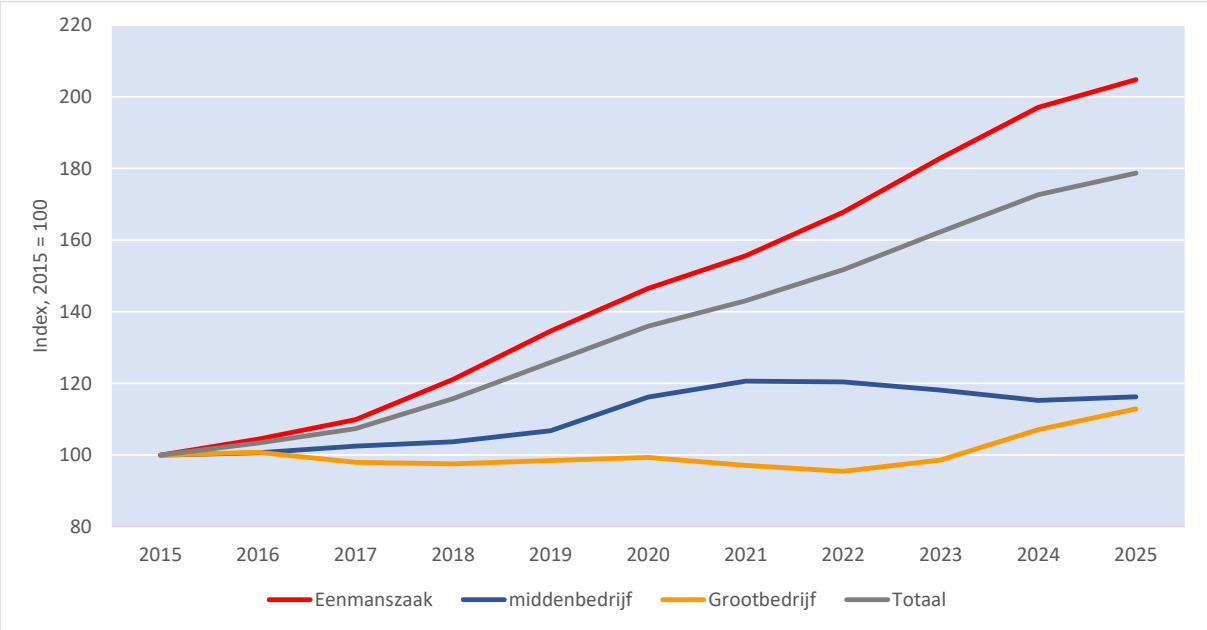
Tabel 5.2 Banen in vestigingen naar grootteklasse, Den Haag, ontwikkeling 2015-2025
Aantal 2024, aandeel grootteklasse in totaal, gemiddelde groei per jaar 2015-'25 en deelperiode.

	2025	2025	2015-'25	2015-'25	2023-'25	2025
		aandeel	toe/afname	*groei p.j.*	*groei p.j.*	*groei p.j.*
Eenmanszaak	71,0	20,6	36,3	8,2	6,9	3,9
2-4 wp	22,7	6,6	2,1	2,3	-1,6	-0,2
5-9 wp	19,4	5,7	2,0	-1,4	5,4	4,9
10-19 wp	18,6	5,4	-0,2	0,2	0,2	-0,1
20-49 wp	30,5	8,9	2,4	0,5	1,7	-0,3
50-99 wp	23,8	6,9	3,1	1,8	0,5	-0,3
100-249 wp	36,2	10,5	-1,5	0,0	-0,7	-0,3
>249 wp	121,8	35,4	26,5	2,2	2,8	1,9
Totaal	**344,0**	**100**	**70,6**	**2,3**	**2,6**	**1,6**

Bron: WGRH

Figuur 5.1 Ontwikkeling eenmanszaken (1 persoon), middenbedrijf (2-249 werkzame personen) en grootbedrijf (250 en meer werkzame personen), Den Haag

Index, 2015 = 100

Bron: WGRH

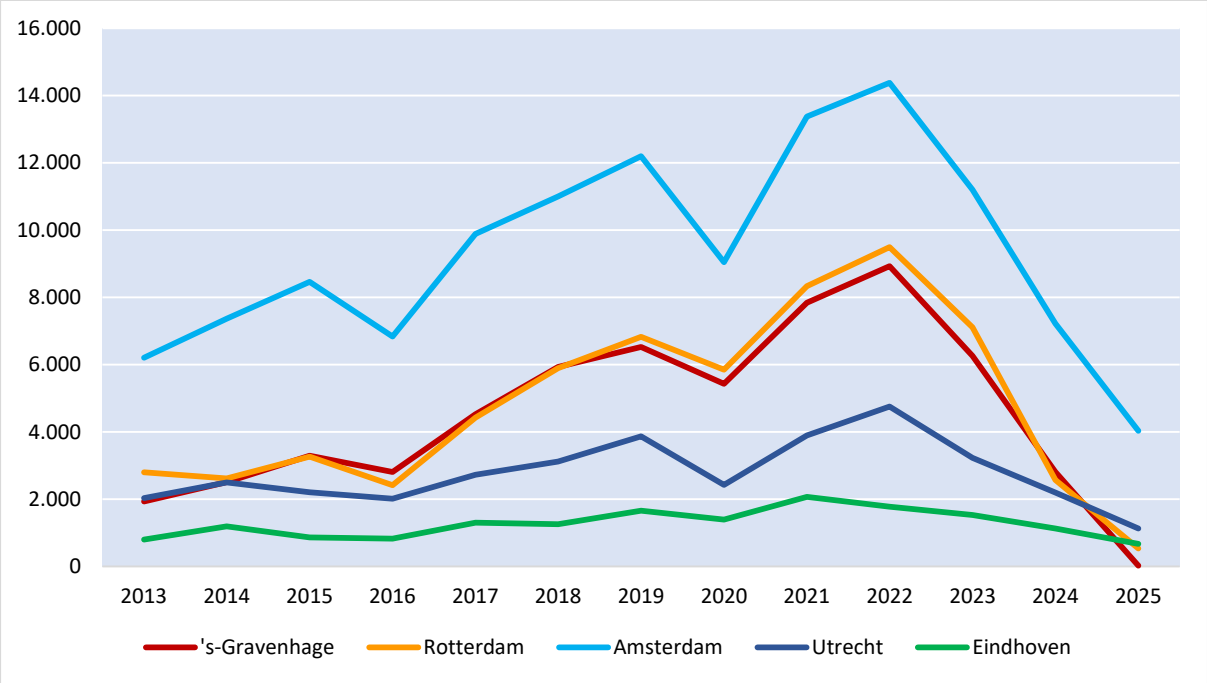
Tabel 5.3 Ontwikkeling van banen in het MKB, 2015-2025, index met 2015=100

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
	Index, 2015 = 100										
Eenmanszaak	100	104	110	121	135	147	156	168	183	197	205
2-4 wp	100	101	102	103	105	112	115	116	114	110	110
5-9 wp	100	104	98	98	100	100	97	95	99	106	112
10-19 wp	100	97	101	102	98	96	96	98	98	99	99
20-49 wp	100	100	101	103	104	103	102	103	105	109	108
50-99 wp	100	102	96	99	109	112	112	113	113	115	115
100-249 wp	100	98	100	100	101	99	95	98	98	96	96
>249 wp	100	103	105	104	105	110	114	118	121	125	128
Eenmanszaak	100	104	110	121	135	147	156	168	183	197	205
Middenbedrijf	100	101	102	104	107	116	121	120	118	115	116
Grootbedrijf	100	101	98	98	98	99	97	96	99	107	113
Totaal	100	103	107	116	126	136	143	152	162	173	179

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden, peildatum 1 april 2025

Bedrijfsdynamiek en faillissementen

Figuur 5.2 Ontwikkeling saldo aantal bedrijven (som van starters/stoppers en failliet), vijf grote steden, 2015-2025

Bron: WGRH

Tabel 5.4 Ontwikkeling van het aantal starters en stoppers in Den Haag, 2015-2025

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
	aantal										
Starters	8.529	9.101	10.118	11.893	13.014	12.604	14.226	15.810	15.326	13.744	11.580
Stoppers	5.107	6.143	5.473	5.835	6.355	7.076	6.317	6.797	8.987	10.794	11.446

Tabel 5.5 Bedrijfsdynamiek: Starters, stoppers, failliet en saldo in de vijf grote steden, 2015-2025
Aantal 2025, absolute ontwikkeling 2015-2025, jaarlijkse gemiddelde procentuele groei 2015-2025 en 2024-2025

	2025	2025-'15	2015-25	2024-'25
Starters (hoofd + neven)	*aantal*	*verschil*	%	
's-Gravenhage	11.580	3.051	3,1	-15,7
Rotterdam	12.736	3.559	3,3	-9,7
Amsterdam	23.752	4.041	1,9	-9,8
Utrecht	6.411	874	1,5	-10,6
Eindhoven	3.765	819	2,5	-8,3
Stoppers (hoofd + neven)				
's-Gravenhage	11.446	6.339	8,4	6,0
Rotterdam	12.043	6.393	7,9	6,5
Amsterdam	19.414	8.446	5,9	3,6
Utrecht	5.195	1.983	4,9	6,4
Eindhoven	3.028	1.044	4,3	4,4
Failliet (hoofd + neven)				
's-Gravenhage	113	-13	-1,1	-21,0
Rotterdam	154	-106	-5,1	-31,9
Amsterdam	308	27	0,9	-14,9
Utrecht	88	-34	-3,2	-4,3
Eindhoven	70	-30	-3,5	-14,6
Saldo				
's-Gravenhage	21	-3.275	-39,7	-99,3
Rotterdam	539	-2.728	-16,5	-79,1
Amsterdam	4.030	-4.432	-7,1	-44,1
Utrecht	1.128	-1.075	-6,5	-48,7
Eindhoven	667	-195	-2,5	-40,7

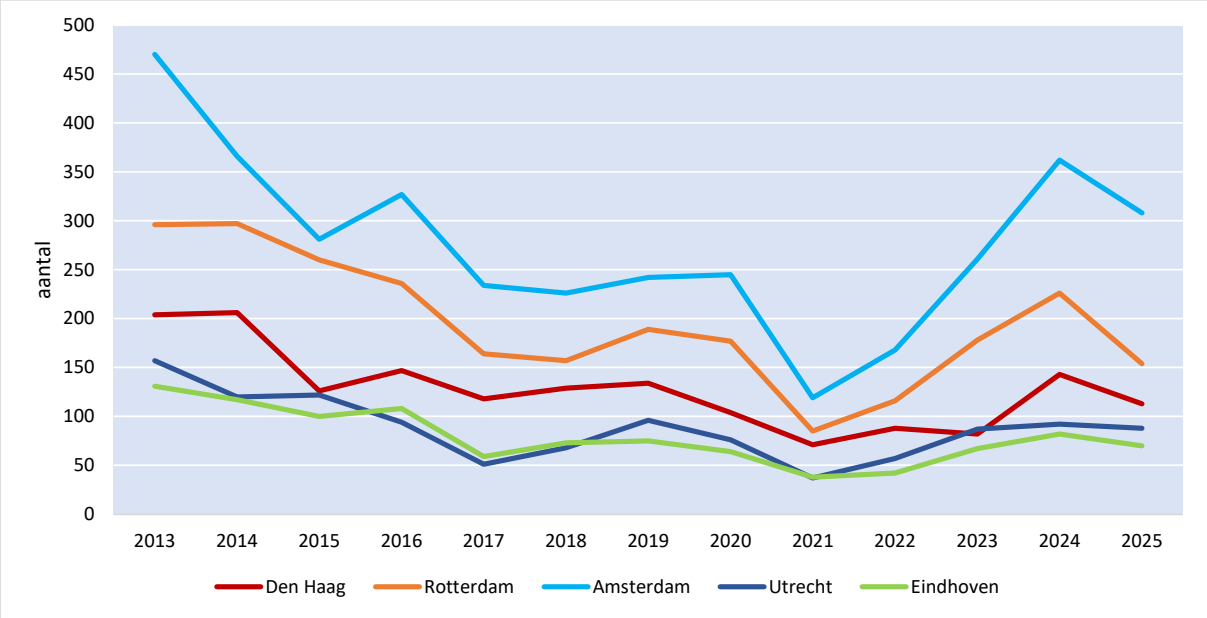
Bron: WGRH

Tabel 5.6 Aantal faillissementen in de vijf grote steden, 2015-2025

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
	aantal										
Den Haag	126	147	118	129	134	104	71	88	82	143	113
Rotterdam	260	236	164	157	189	177	85	116	178	226	154
Amsterdam	281	327	234	226	242	245	119	168	261	362	308
Utrecht	122	94	51	68	96	76	37	57	87	92	88
Eindhoven	100	108	59	73	75	64	38	42	67	82	70

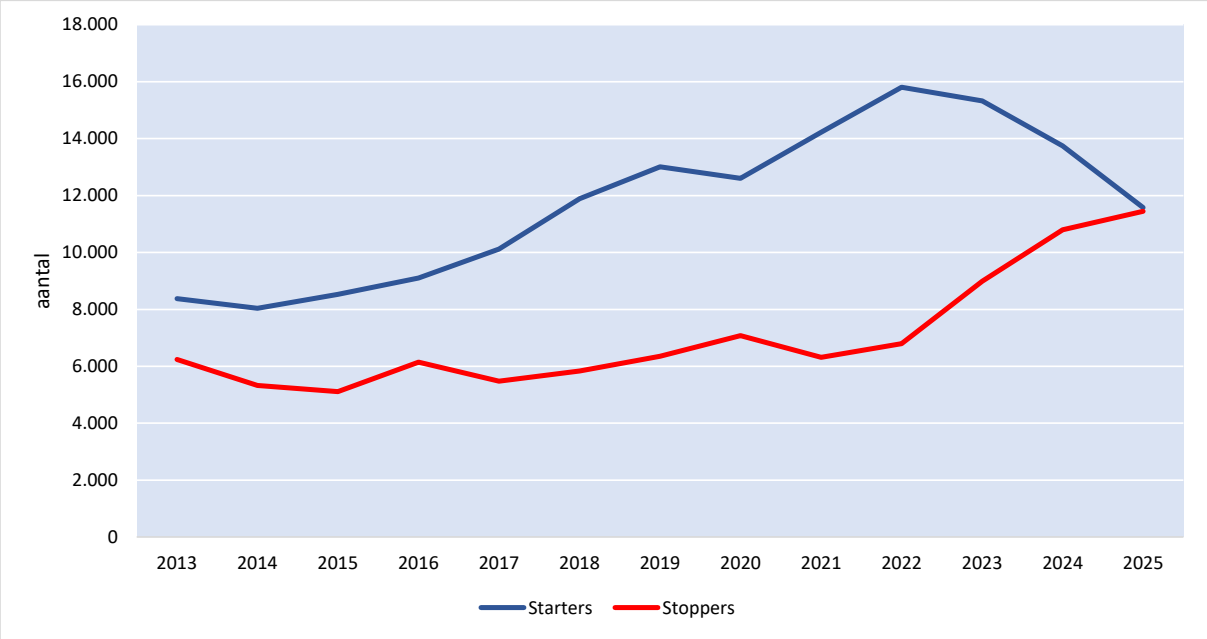
Bron: WGRH

Figuur 5.3 Aantal faillissementen in de vijf grote steden, 2013-2025

Bron: Kamer van Koophandel

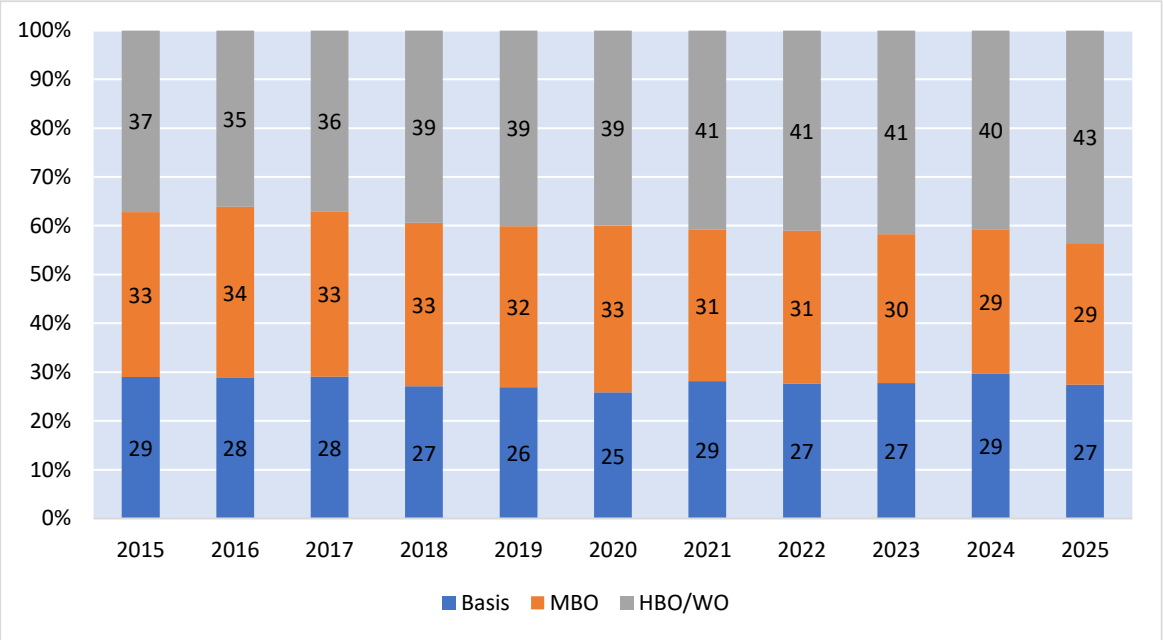
Figuur 5.4 Ontwikkeling van het aantal starters en stoppers in Den Haag, 2013-2025 (excl. faillissementen)

Bron: WGRH

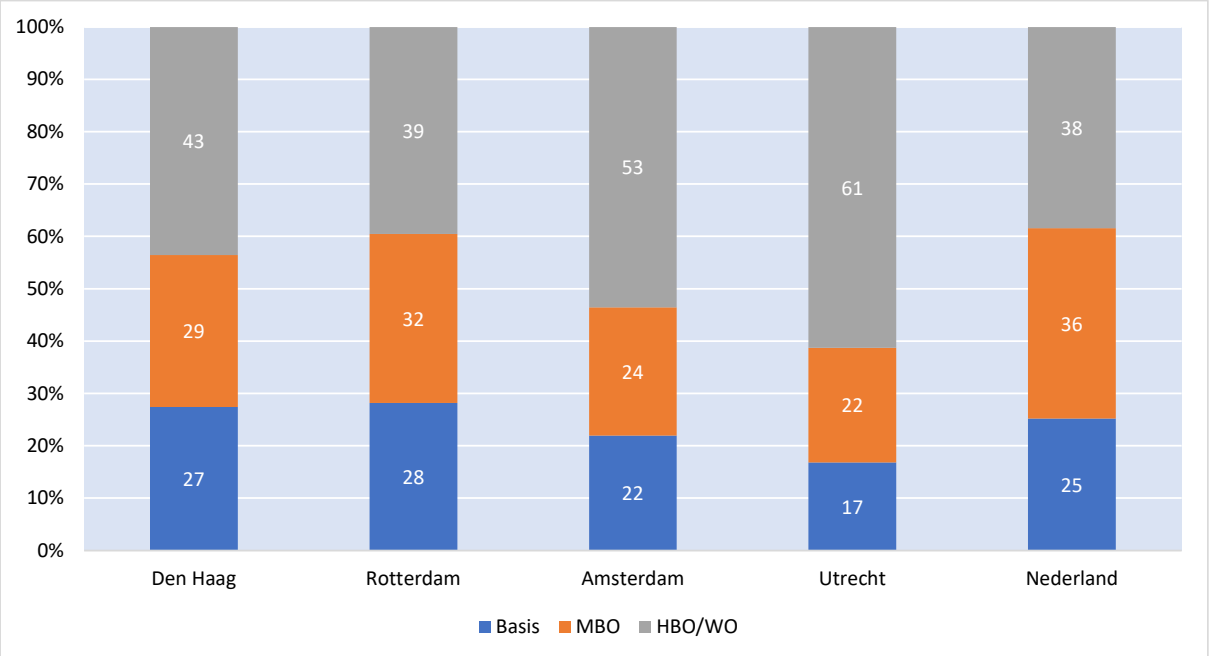
Bevolking naar opleiding

Figuur 5.5 Hoogst behaalde opleidingsniveau bevolking 15-75 jaar in Den Haag 2015-2025

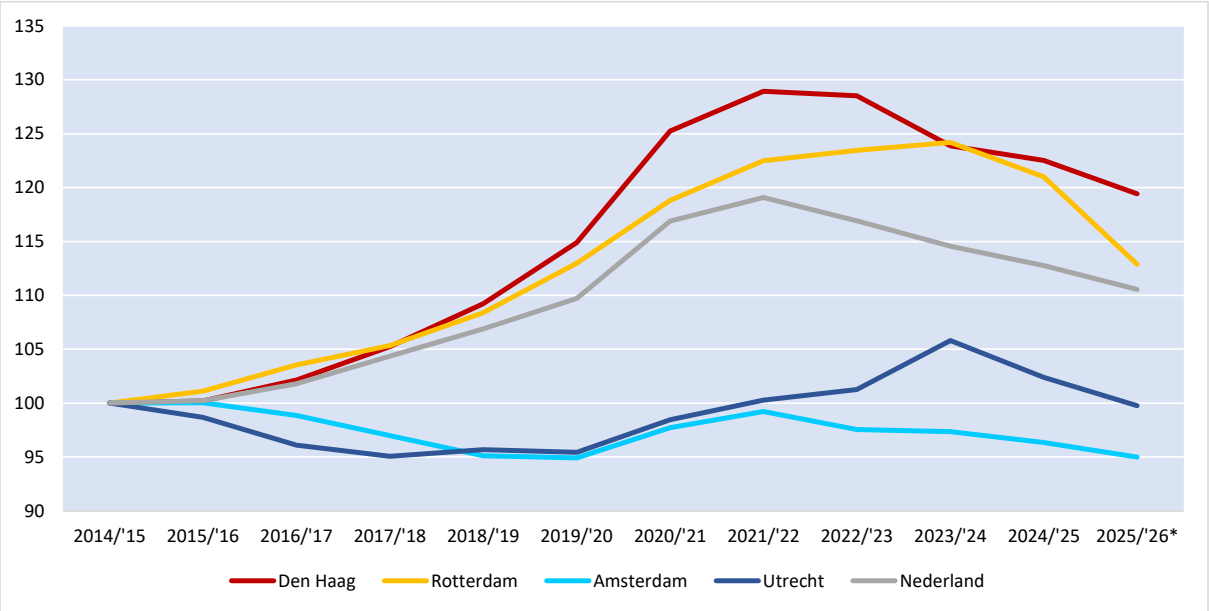
Bron: CBS/EBB

Figuur 5.6 Opleidingsniveau van de bevolking 15-74 jaar in de vier grote steden, 2025

Bron: CBS/EBB

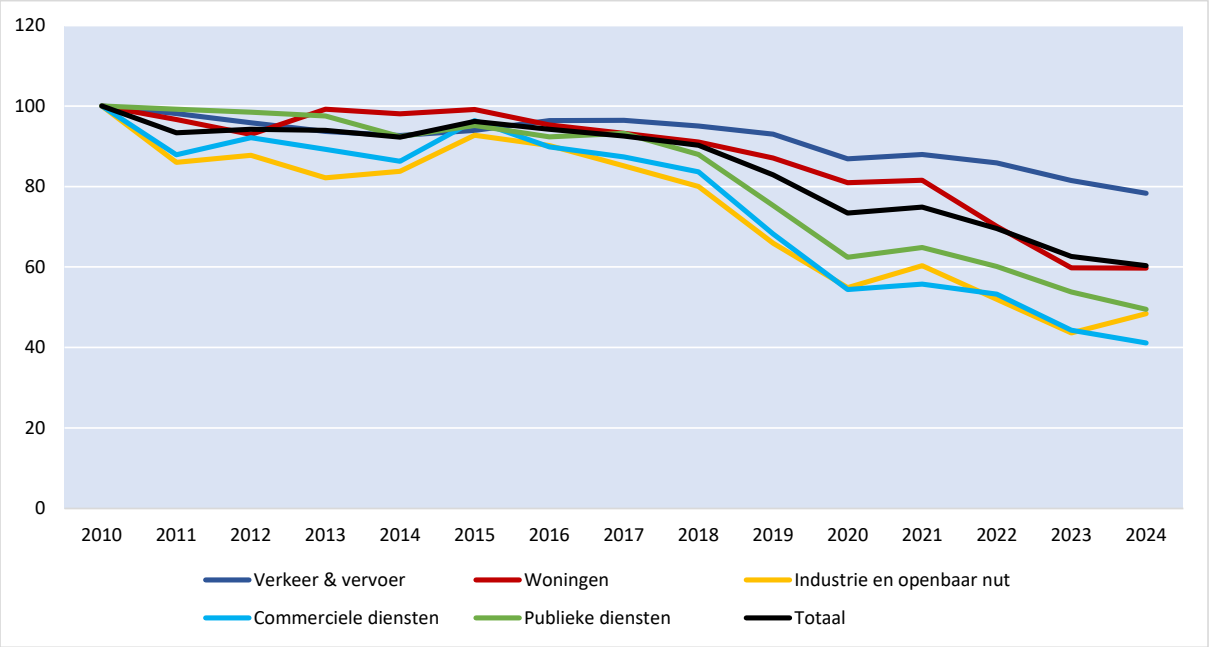
Figuur 5.7 Toename van het aantal studenten in het hbo/wo onderwijs (hbo en wo) 2014-2025 in de G4, index 2014/2015 = 100

Bron: CBS

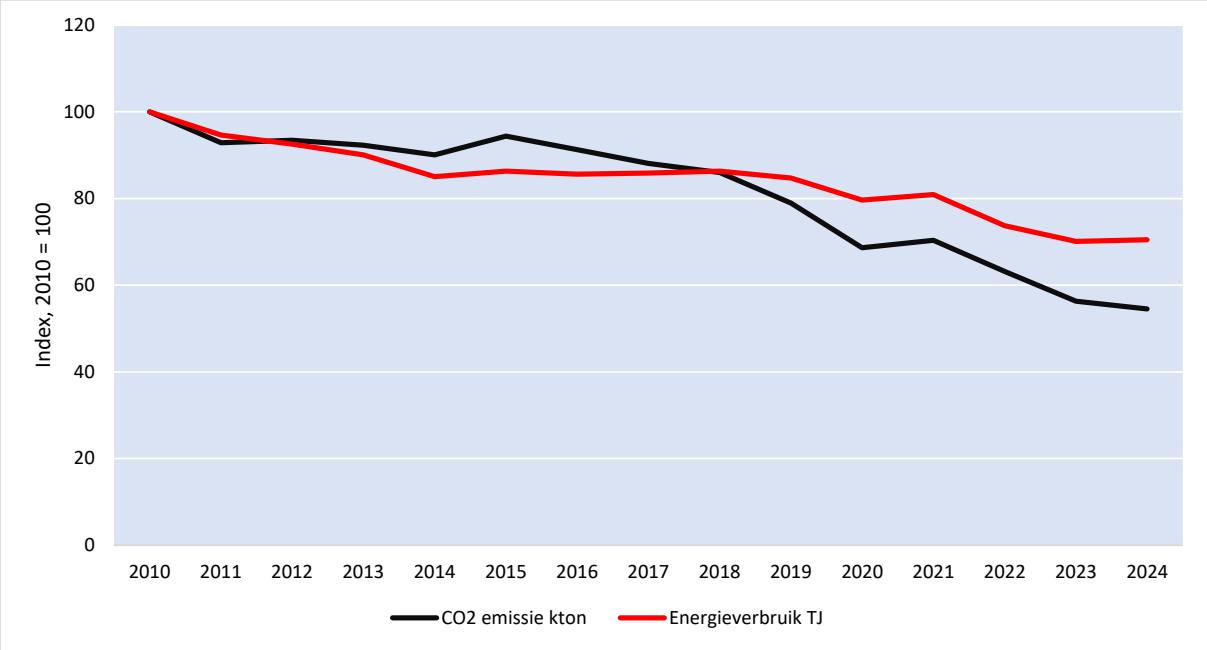
CO_2-uitstoot en energieverbruik in Den Haag

Figuur 5.8 Ontwikkeling CO_2-uitstoot in Den Haag (2010-2024), index 2014=100

Bron: Regionale Klimaatmonitor

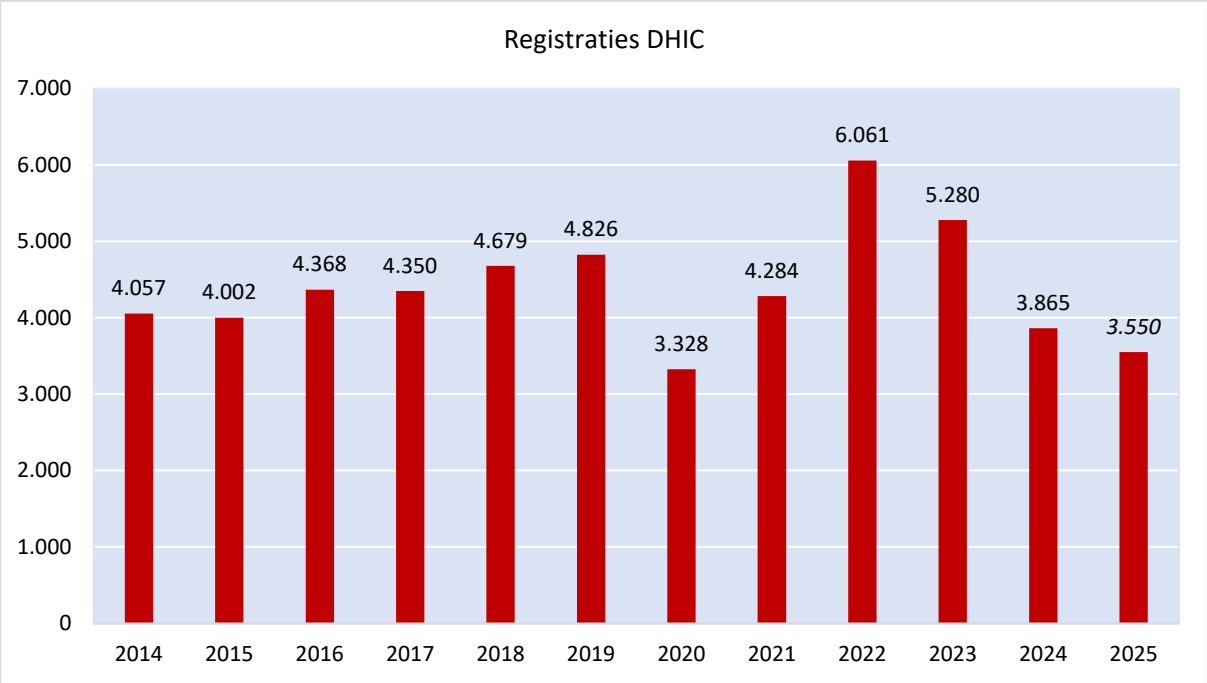
Figuur 5.9 Ontwikkeling energieverbruik en CO_2-uitstoot in Den Haag (2010-2024), index 2010=100

Bron: Regionale Klimaatmonitor

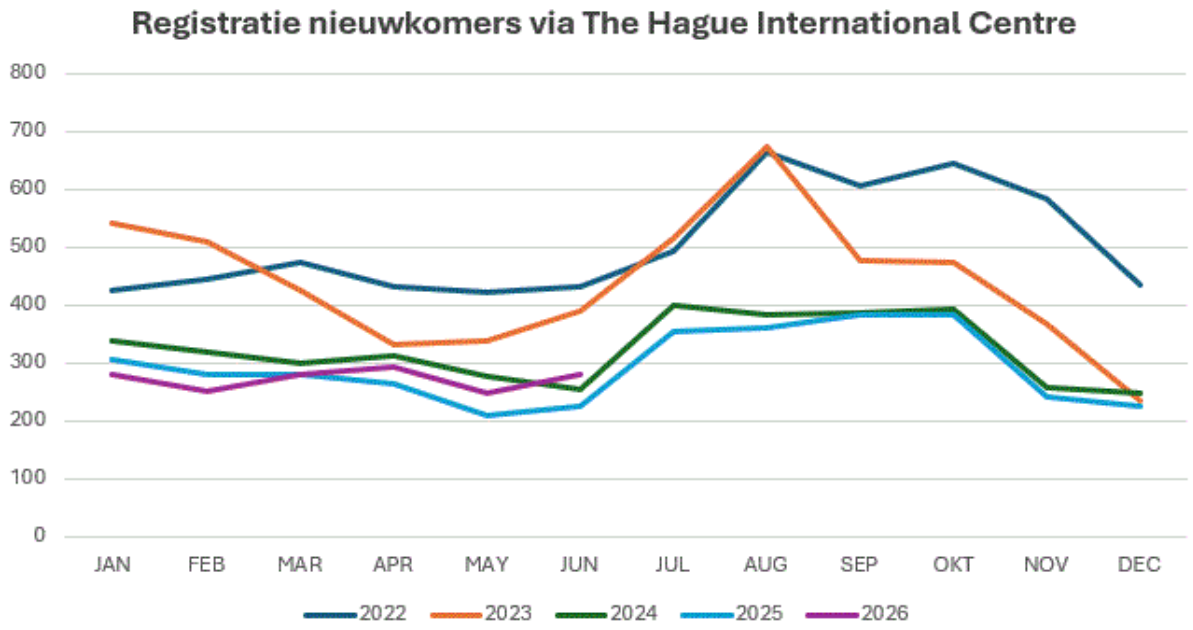
The Hague International Centre

Figuur 5.10 Aantal registraties The Hague International Centre, 2014-2025 (2025 = schatting)

Bron: Den Haag in Cijfers (2025)

Figuur 5.11 Aantal registraties The Hague International Centre, maandelijkse ontwikkeling, 2022-medio 2026

Bron: The Hague International Centre/gemeente Den Haag

Buitenlandse investeringen

Tabel 5.7 Buitenlandse investeringen in de 5 grootstedelijke regio's en geheel Nederland naar sector, januari 2003- mei 2026, aantal

Destination cities	Regio Den Haag	Groot Rijnmond	Regio Amsterdam	Utrecht	Eindhoven	Overig	Totaal
	aantal						
Software & IT services	56	49	587	52	30	49	**823**
Business services	44	56	351	21	12	38	**522**
Transportation & Warehousing	6	87	105	8	11	49	**266**
Financial services	8	28	182	5	2	12	**237**
Communications	13	14	178	6	9	12	**232**
Real estate	5	11	77	11	5	20	**129**
Industrial equipment	10	22	39	6	10	26	**113**
Electronic components	6	6	46	2	13	12	**85**
Chemicals	6	32	16	3	2	14	**73**
Food and Beverages	4	19	21	1	1	26	**72**
Total	**158**	**324**	**1.602**	**115**	**95**	**258**	**2.552**

Bron: Financial Times/gemeente Den Haag

Tabel 5.8 Buitenlandse investeringen in de 5 grootstedelijke regio's en geheel Nederland naar sector, januari 2003- mei 2026, Nederland totaal = 100

Destination cities	Regio Den Haag	Groot Rijnmond	Regio Amsterdam	Utrecht	Eindhoven	Overig	Totaal
	aandeel, %						
Software & IT services	35	15	37	45	32	19	32
Business services	28	17	22	18	13	15	20
Transportation & Warehousing	4	27	7	7	12	19	10
Financial services	5	9	11	4	2	5	9
Communications	8	4	11	5	9	5	9
Real estate	3	3	5	10	5	8	5
Industrial equipment	6	7	2	5	11	10	4
Electronic components	4	2	3	2	14	5	3
Chemicals	4	10	1	3	2	5	3
Food and Beverages	3	6	1	1	1	10	3
Total	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**

Bron: Financial Times/gemeente Den Haag

6 Ruimte voor bedrijvigheid

6.1 Inleiding

Naast een attractieve stad, een veerkrachtige economische structuur en een excellent ondernemersklimaat is voldoende ruimte voor bedrijvigheid in aantrekkelijke werkmilieus een vierde element om brede economische bloei van Den Haag te realiseren. Daar zijn de volgende vier tactische doelen gekozen:

- Centrum: het Central Innovation District wordt een economisch topmilieu,
- Kust: het versterken van de Internationale Zone en het ontwikkelen van de hoofdstad van de Noordzee,
- Stadsdelen en regio versterken met bedrijfshuisvesting en gebiedsontwikkeling en
- Bevorderen van vastgoeddynamiek door marktontwikkeling te stimuleren.

In een goed economisch klimaat is er **ruimte om te ondernemen en te werken**. Er is dan voldoende en gepaste winkel-, kantoor- en bedrijfsruimte waarin bedrijven kunnen starten en groeien of zich van elders kunnen vestigen. De klimaattransitie, het hybride werken en onlineconsumptie zorgen voor veranderingen in de vraag naar ruimte door ondernemers. Ook is er een grote ruimtevraag van andere functies, zoals wonen en groen. Dat brengt uitdagingen met zich mee. In dit hoofdstuk behandelen we ontwikkelingen in de diverse onderdelen van het commercieel vastgoed:

- Kantoren
- Bedrijfsruimte
- Winkels

In dit hoofdstuk worden de volgende indicatoren beschouwd:

Overzicht indicatoren voor Ruimte voor bedrijvigheid

Ontwikkeling kantoorruimtevoorraad	Cushman & Wakefield
Leegstand kantorenmarkt	Cushman & Wakefield
Aanbod en opname van kantoorruimte	Cushman & Wakefield
Kantoorruimte per deelgebied	Cushman & Wakefield
Verhuisdynamiek	Cushman & Wakefield
Ontwikkeling bedrijfsruimtevoorraad	Cushman & Wakefield
Opname en aanbod bedrijfsruimte	Cushman & Wakefield
Ontwikkeling fysieke winkelvestigingen	Stec Groep

Bron: Opgave gemeente Den Haag

6.2 Samenvatting

Kantoren: voorraad, leegstand en huurprijs in de G4

Na Amsterdam (met 7,2 miljoen m^2) is Den Haag met 3,3 miljoen m^2 qua volume de tweede stad van de G4. Rotterdam en Utrecht komen daarna met 2,8 en 2,5 miljoen m^2 in 2025.

De huurprijzen voor een toplocatie op de Haagse kantorenmarkt liggen vanaf 2021 min of meer vast. In 2025 kwamen deze op deze op 255 Euro; dat is 15 euro meer dan in 2021. Dat is in vergelijking met de andere grote steden zeer beperkt; daar stegen tussen 2021 en 2025 de huurprijzen van toplocaties met 70 (Eindhoven) tot 100 euro (Amsterdam en Rotterdam). Utrecht deed daar weinig voor onder met een toename van 90 euro per m^2. De geringe toename van de huurprijs in Den Haag is een indicatie van de behoefte aan kantoorruimte voor een toplocatie in Den Haag. De vraag ontbreekt, zodat de waarde van kantoorruimte op de beschikbare lokaties niet toeneemt.

Binnen Den Haag zijn de huurprijzen het hoogst in de binnenstad/ centrum, op de voet gevolgd door het CID. De Internationale Zone en de Binckhorst komen daar op gepaste afstand achter.

Den Haag is van de G4 de stad met het laagste leegstandspercentage en van de G4 tegelijk de laagste huurprijs voor een toplocatie heeft. De leegstand van kantoorvloeroppervlak neemt licht toe naar 5,4% in 2025. Hoewel de leegstand licht stijgt, is de leegstand in absolute zin laag te noemen. Een lage huurprijs gecombineerd met een lage leegstand is paradoxaal; een lage leegstand hoort opwaartse prijsdruk te geven. Deze situatie wijst op een stabiele, evenwichtige markt met weinig concurrentie, waarbij risico wordt vermeden en op rendement wordt gestuurd. Het wijst tevens op achterblijvende vraag naar kantoorruimte in Den Haag. Amsterdam en Rotterdam hebben vastgoedmarkten met hogere prijzen, maar ook een grotere leegstand, hetgeen betekent dat er liquiditeit is. Potentiële grote gebruikers van kantoorvloeroppervlakte die zich daar willen vestigen kunnen op korte termijn geaccommodeerd worden.

Kortom, de lage en stabiele prijs voor kantoorruimte op de toplocaties in Den Haag wijst op een achterblijvende vraag.

De opname en het aanbod van kantoorvloeroppervlak zijn, een uitzondering daargelaten, relatief stabiel over de jaren 2020-2025.

Kantoor- en bedrijfsruimte in Den Haag naar deelgebied

Bezien naar deelgebied, is de hoeveelheid kantoorvloeroppervlak per saldo min of meer constant gebleven in Den Haag (een afname van 39 duizend m^2), maar onder deze stabiele oppervlakte gaan grote verschuivingen tussen locaties in Den Haag schuil. In het CID is de voorraad echter niet toegenomen, maar licht gedaald. Op de Binckhorst en in Den Haag Zuidwest is de voorraad kantoorvloeroppervlak fors toegenomen; in de Internationale zone juist afgenomen.

De hoeveelheid kantoor- en bedrijfsruimte is na 2016 gedaald en op een gegeven moment gestabiliseerd. Dit is onderdeel geweest van een eerder overschot dat langer geleden is opgebouwd en het laatste decennium is geabsorbeerd, zodat de vastgoedmarkt voor kantoren en bedrijven meer in evenwicht is gekomen.

De beschikbare hoeveelheid bedrijfsruimte is toegenomen in het CID en Den Haag Zuidwest en afgenomen in de Binckhorst en de Internationale zone. Per saldo is de hoeveelheid beschikbare bedrijfsruimte in Den Haag met 77 duizend m2 toegenomen.

Winkels

Volgens de Stec Groep (Retailmonitor Den Haag 2024) heeft een aantal ontwikkelingen invloed op de hoofdwinkelstructuur – dus ook op die in Den Haag:

1 Extra economisch draagvlak door inwonersgroei, vooral voor dagelijkse winkels

2 Afvlakkende groei internetverkoop

3 Winkelformules herzien locatiebeleid en -strategie

4 Functiemening in winkelgebieden

5 Beleving en onderscheidend vermogen steeds belangrijker als tegenhanger van online winkelen

Het winkelaanbod in de hoofdwinkelstructuur is tussen 2017 en 2024 met netto 16.000 m^2 afgenomen. De krimp deed zich met name voor bij de recreatieve winkels, terwijl het aanbod van winkels voor dagelijkse boodschappen, doelgerichte en overige detailhandel ongeveer gelijk bleef. Het winkelvloeroppervlak is afgenomen in de binnenstad, kleine wijkwinkelcentra en sterk afgenomen in overige (buiten de binnenstad, stedelijke, grote en kleine wijkwinkelcentra) locaties. Vooral het aantal verkooppunten in overige locaties is sterk afgenomen. Alleen grootschalige winkelvestigingen laten een toename zien grote wijkwinkelcentra én overige locaties. In de binnenstad is het aanbod afgenomen, zowel qua winkelvloeroppervlakte, aantal verkooppunten en grootschalige vestigingen.

De rol van winkels en winkelcentra in de behoeftevoorziening van consumenten verandert. Het leidt ertoe dat in de binnenstad het aanbod van recreatieve en doelgerichte winkels is afgenomen tussen 2017 en 2024. Het aanbod van winkels in de segmenten overige detailhandel, horeca, cultuur en ontspanning is in de binnenstad toegenomen. Deze toename treedt niet op in de stedelijke winkelstraten en wijkwinkelcentra. Daar zijn soortgelijke afnames als in de binnenstad: minder winkels in de segmenten doelgericht en recreatief, maar zonder dat er toenames in andere

segmenten zoals in de binnenstad plaatsvond. In de de kleine wijkwinkelcentra is de leegstand toegenomen, evenals winkels in cultuur en ontspanning.

Op de lange termijn is de leegstand in 2020 flink gestegen en in 2023 weer teruggekeerd naar het pré-corona niveau. Het aanbod van winkelvloeroppervlak voor dagelijkse boodschappen is enigszins gestegen na 2017. Voor de overige segmenten geldt een daling van het aantal vierkante meters. Deze is in het segment vrije tijd het sterkst (van 100 in 2017 naar circa 65 in 2024). Voor de overige segmenten geldt eveneens een daling van het winkelvloeroppervlak, maar minder sterk dan voor dagelijkse boodschappen.

6.3 Figuren en tabellen

Kantoren: voorraad, leegstand en huurprijs

Tabel 6.1 Voorraad kantoorvloeroppervlak, leegstand, in m² en als percentage van totale voorraad, G4 en Nederland, 2025

	Voorraad	Leegstand	Leegstand	Huurprijs topsegment
	m²	*m²*	%	*€/m²*
Den Haag	3.322.900	180.400	5,4	255
Rotterdam	2.823.700	235.500	8,3	375
Amsterdam	7.228.400	729.700	10,1	600
Utrecht	2.459.800	141.000	5,7	375
Nederland	**44.609.500**	**3.213.600**	**7,2**	**-**

Bron: Cushman & Wakefield (2026), p.14-15

Tabel 6.2 Ontwikkeling huurprijzen toplocaties in de G4 per stad, 2021-2025
Euro per m2 per jaar

	2021	2022	2023	2024	2025	2021-'25
	Euro per m2 per jaar					*verschil*
Amsterdam	500	555	555	575	600	100
Den Haag	240	265	255	255	255	15
Rotterdam	275	300	300	330	375	100
Utrecht	285	305	325	330	375	90
Eindhoven	225	225	230	265	295	70

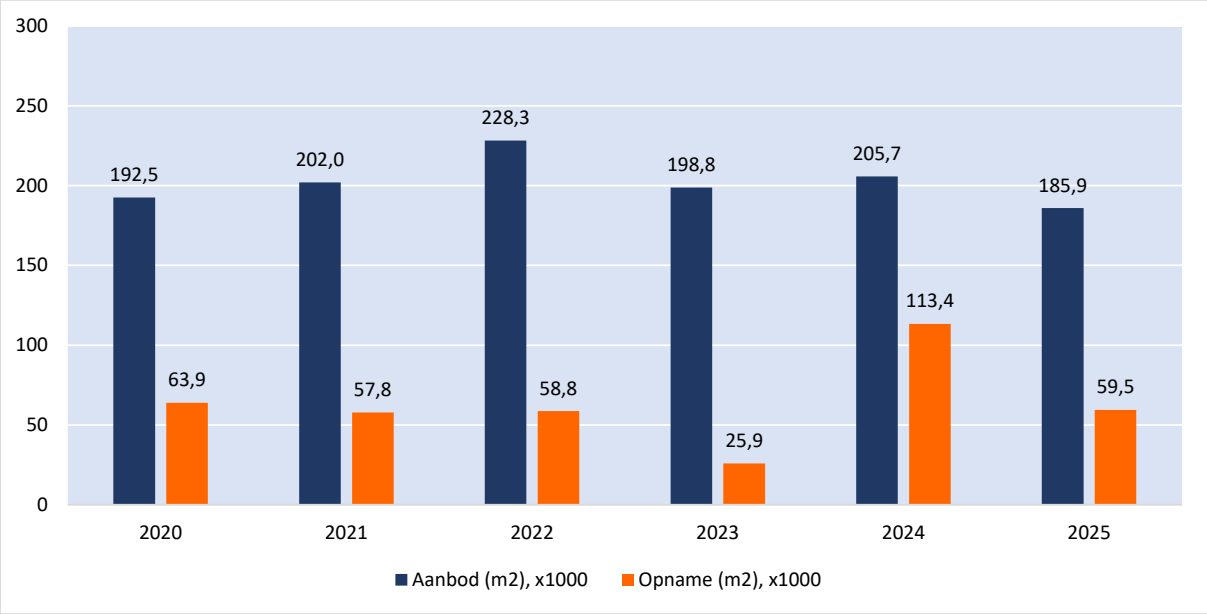
Bron: Cushman & Wakefield (2026), p.32

Tabel 6.3 Aanbod en opname van kantoorruimte, verhuurbaar vloeroppervlak, in Den Haag, 2020-2025, 1000 m².

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Opname (1000 m²)	63,9	57,8	58,8	25,9	113,4	59,5
Groei opname (%)		*-9,6*	*1,7*	*-56,0*	*338,2*	*-47,5*
Aanbod (m²)	192,5	202,0	228,3	198,8	205,7	185,9
Groei aanbod (%)		*4,9*	*13,0*	*-12,9*	*3,5*	*-9,6*

Bron: Cushman & Wakefield (2026), p. 21

Figuur 6.1 Aanbod en opname van kantoorruimte in Den Haag, 2020-2025, 1000 m².

Bron: Cushman & Wakefield (2026), p.21

Kantoor- en bedrijfsruimte in Den Haag naar deelgebied

Tabel 6.4 Voorraad kantoorruimte Den Haag naar deelgebied, 1 januari 2022-2026

	2022	2023	2024	2025	2026	2022-'26
	1000 m2					*1000 m2*
Central Innovation District	1.166	1.171	1.169	1.118	1.119	-47
Binckhorst	212	224	224	216	344	132
Den Haag Zuidwest	34	34	34	33	215	181
Internationale Zone	891	885	874	869	578	-313
Laakhavens West	6	6	6	6	7	0
Overig	949	927	953	954	957	8
Den Haag totaal	**3.259**	**3.247**	**3.261**	**3.196**	**3.220**	**-39**

*De cijfers uit de BAG wijken licht af van de cijfers van Cushman & Wakefield

Bron: Gemeente Den Haag, BAG 2022-2026

Tabel 6.5 Aanbod kantoorvloeroppervlak gemeente Den Haag naar deelgebied, 2015-2025, >500 m², in 1000 m²

	2025	2015-'25	2015	2025
	in 1.000 m²	*verschil*	*index*	
Internationale zone	28,4	-41	100	41
Binnenstad	17,1	-63,4	100	21
Central Innovation District	43,9	-135,4	100	24
Laakhavens West	-	-	-	-
Binckhorst	39,1	-52	100	43
Mariahoeve	20	-	-	-
Den Haag Zuidwest	-	-	-	-
Forepark e.o.	22,8	-12,9	100	64
Overig	14,6	-45,1	100	24
Totaal	**185,9**	**-336,4**	**100**	**36**

Cushman & Wakefield (2026), p.26

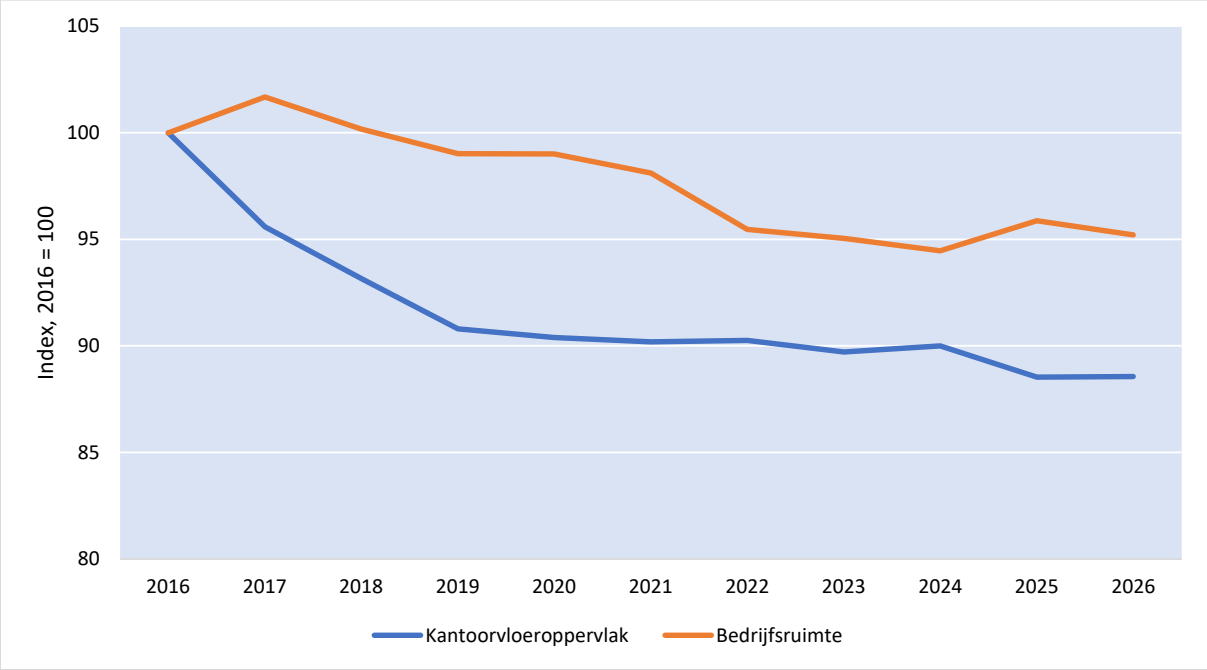
Tabel 6.6 Huurprijzen kantoorvloeroppervlak Den Haag en deelgebieden, 2021-2025

Onder- en bovengrens, euro per m2 per jaar

		2021	2022	2023	2024	2025
		Euro per m2 per jaar				
Binckhorst	Ondergrens	100	100	100	100	90
	Bovengrens	155	160	160	160	165
Internationale Zone	Ondergrens	120	120	120	120	130
	Bovengrens	160	175	175	175	175
CID	Ondergrens	160	160	160	160	175
	Bovengrens	240	255	255	250	250
Binnenstad/Centrum	Ondergrens	145	145	145	145	145
	Bovengrens	215	225	230	255	255
Den Haag	**Ondergrens**	**100**	**100**	**100**	**100**	**90**
	Bovengrens	**240**	**255**	**255**	**255**	**255**

Bron: Cushman & Wakefield (2026), p.32

Figuur 6.2 Index ontwikkeling voorraad kantoor- en bedrijfsruimte in Den Haag, 2016-2025, 2016 = 100

Bron: Gemeente Den Haag o.b.v. Cushman & Wakefield

Tabel 6.7 Ontwikkeling voorraad kantoorvloeroppervlak en bedrijfsruimte Den Haag, verhuurbaar vloeroppervlak, m² x1000, 2016-2026

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
	m²										
Kantoorvloeroppervlak	4.077	3.897	3.798	3.701	3.685	3.677	3.679	3.657	3.669	3.609	3.610
Bedrijfsruimte	2.037	2.072	2.041	2.017	2.017	1.999	1.945	1.936	1.925	1.953	1.940

Bron: Gemeente Den Haag/BAG

Tabel 6.8 Voorraad bedrijfsruimte Den Haag naar deelgebied, 1 januari 2022-2026

	2022	2023	2024	2025	2026	2022-'26
	1000 m2					*1000 m2*
Central Innovation District	151	150	151	152	221	70
Binckhorst	198	199	187	191	177	-20
Den Haag Zuidwest	29	29	27	27	68	39
Internationale Zone	85	85	83	82	64	-21
Laakhavens West	21	21	21	20	20	-1
Overig	370	369	368	382	381	11
Den Haag totaal	**854**	**853**	**837**	**853**	**932**	**77**

Bron: Gemeente Den Haag, BAG 2022-2025

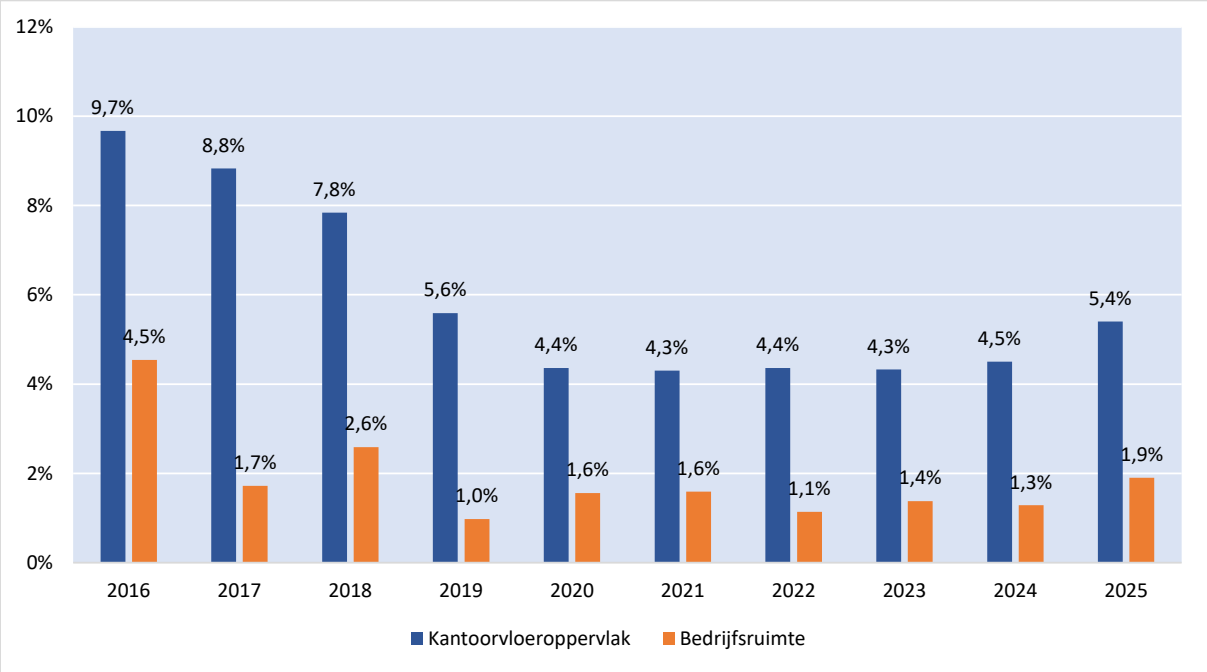
Tabel 6.9 Aanbod en opname van bedrijfsruimte in Den Haag, 2020-2025, verhuurbaar vloeroppervlak, 1000 m².

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Opname (1000 m²)	10,3	7,2	10,7	8,6	11,7	11,0
Groei opname (%)		*-30,1*	*48,6*	*-19,6*	*36,0*	*-6,0*
Aanbod (1000 m²)	23,1	23,5	16,9	20,4	19,4	30,1
Groei aanbod (%)		*1,7*	*-28,1*	*20,7*	*-4,9*	*55,2*

Bron: Gemeente Den Haag/uit C&W

Figuur 6.3 Ontwikkeling leegstand kantoren en bedrijfsruimte gemeente Den Haag 2016-2024 (op basis van ruimtes 500 m² en groter)

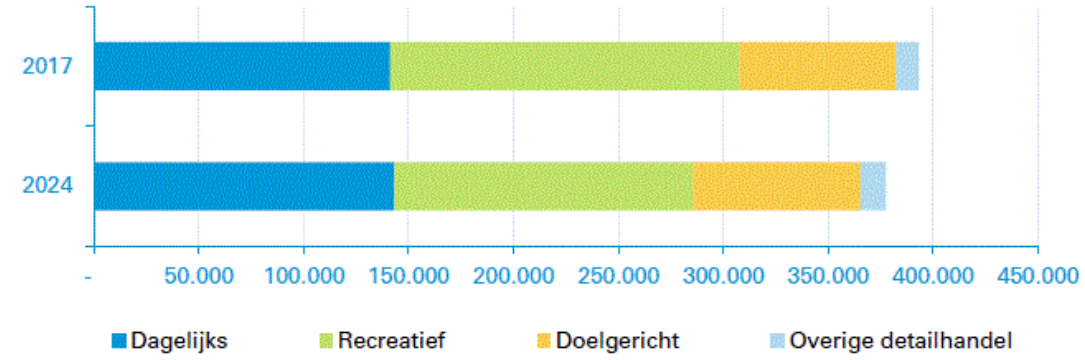
Let op: leegstand bedrijfsruimte is gelijk aan het aanbod; leegstand wordt voor bedrijfsruimte namelijk niet van aanbod onderscheiden

Bron: Gemeente Den Haag/Cushman & Wakefield

Detailhandel

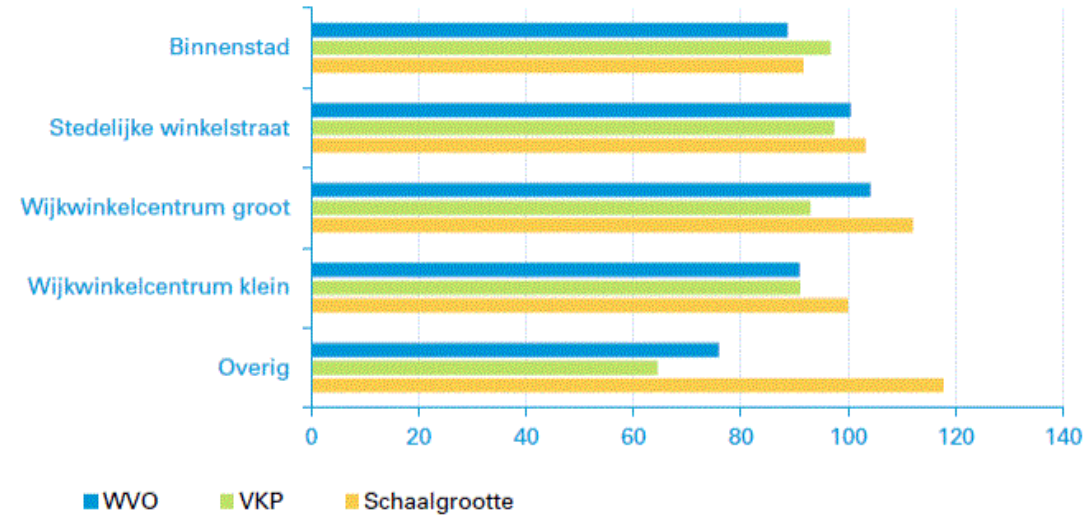
Figuur 6.4 Ontwikkeling aanbod hoofdwinkelstructuur 2017-2024
Winkelvloeroppervlakte (wvo) in m²

Bron: Locatus (2024). Bewerking: Stec Groep, 2024

Bron: Stec Groep 2024

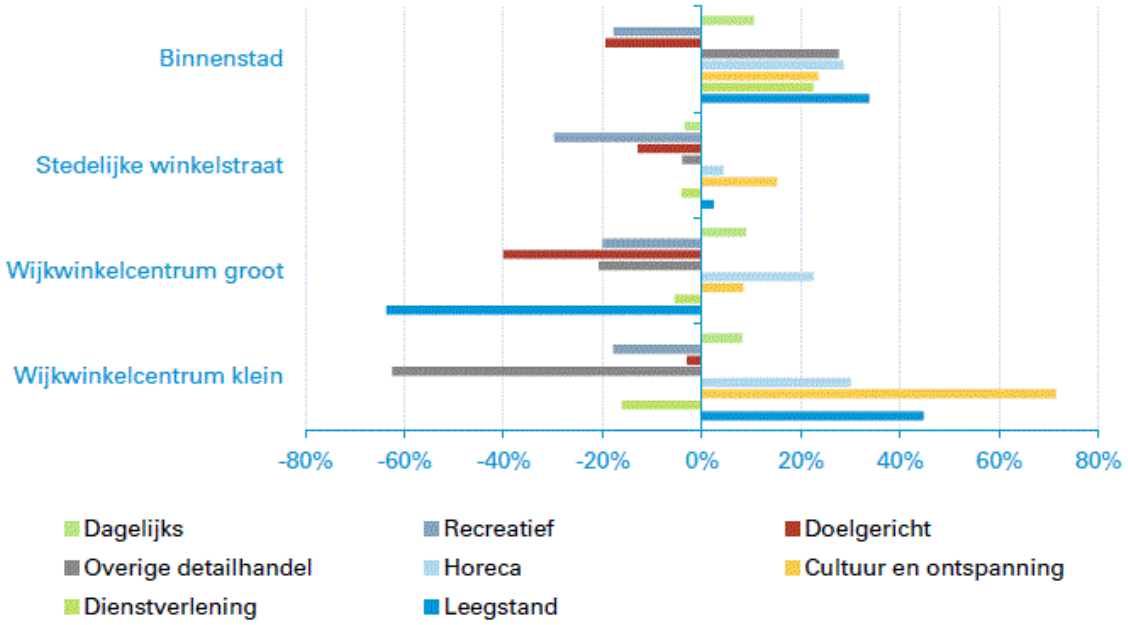
Figuur 6.5 Ontwikkeling aanbod hoofdwinkelstructuur naar type winkelconcentratie 2017-2024, 2017 = 100
Winkelvloeroppervlakte, verkooppunten en schaalgrootte

Bron: Locatus (2024). Bewerking: Stec Groep, 2024

Bron: Stec Groep 2024

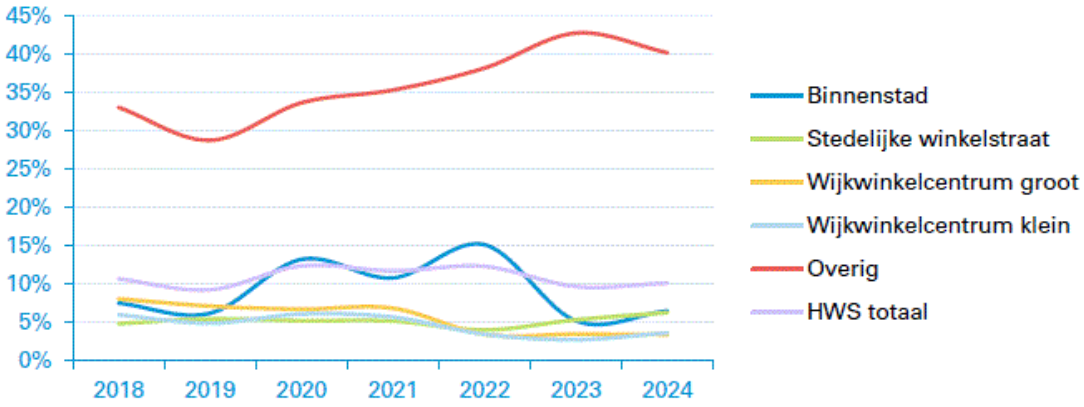
Figuur 6.6 Ontwikkeling aanbod Haagse hoofdwinkelstructuur ten opzichte van 2017

Bron: Locatus (2024). Bewerking: Stec Groep, 2024

Bron: Stec Groep 2024

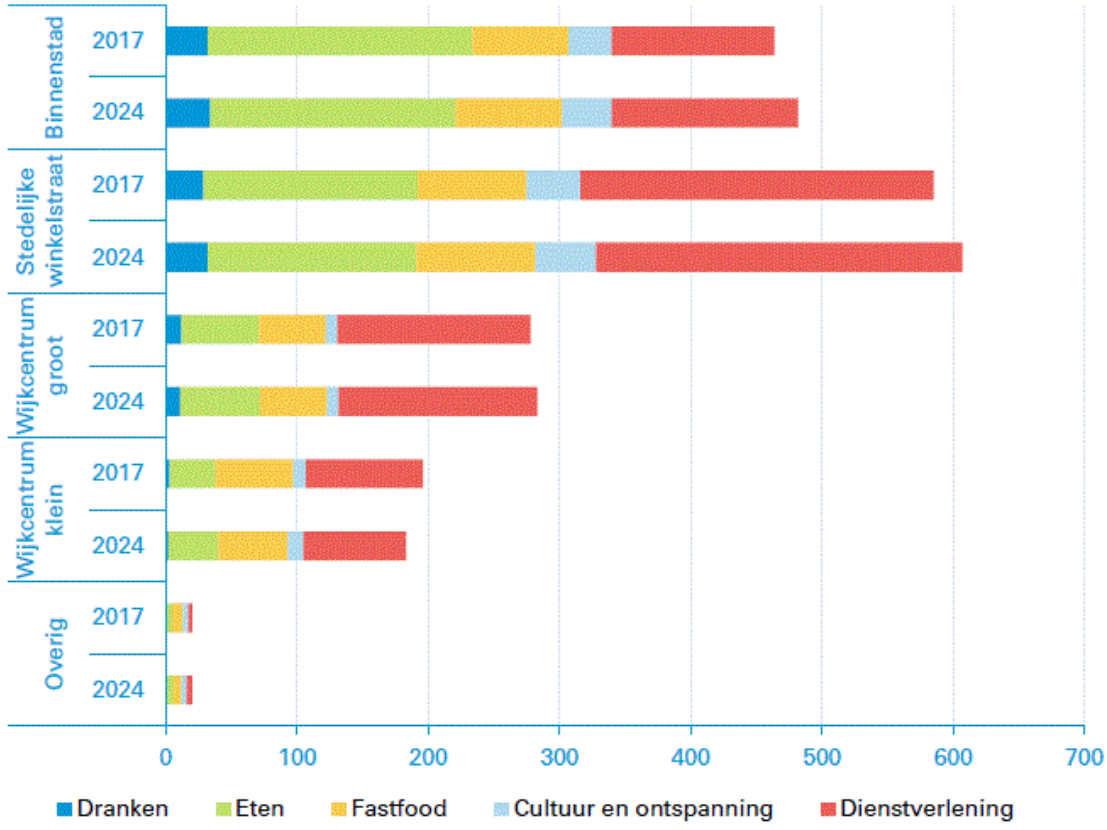
Figuur 6.7 Ontwikkeling leegstand naar type winkelgebied 2018-2024

Bron: Locatus (2024). Bewerking: Stec Groep, 2024

Bron: Stec Groep 2024

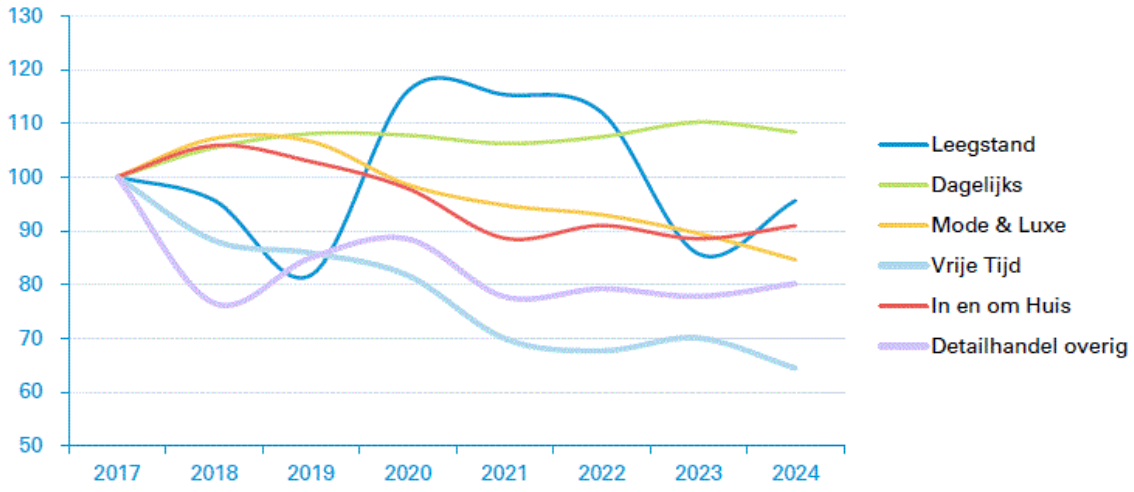
Figuur 6.8 Ontwikkeling aanbod naar sector: horeca, cultuur, ontspanning en diensten

Bron: Locatus, juli 2024

Bron: Stec Groep 2024

Figuur 6.9 Ontwikkeling aanbod detailhandel Haagse hoofdwinkelstructuur in winkeloppervlakte naar branche, 2017=100

Bron: Locatus (2024), Bewerking: Stec Groep, 2024

Bron: Stec Groep 2024

Begrippen en afkortingen

AQR	Asset Quality Rating
Arbeidsproductiviteit	toegevoegde waarde per eenheid arbeid (gewerkt uur, voltijdsjaar)
BAG	Basisregistratie Adressen en Gebouwen
BBP	Bruto binnenlands product
Beroepsbevolking	De som van werkenden en werklozen
Birch	Onderzoeks- en adviesbureau voor de publieke sector
BRP	Bruto regionaal product
Bruto participatie	De som van werkenden en werklozen als percentage van de bevolking 15-74 jaar
C&W	Cushman & Wakefield
CBRE	Coldwell Banker Richard Ellis
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CO_2	Koolstofdioxide (chemische verbinding die infraroodstraling absorbeert)
COEN	Conjunctuur Enquête Nederland
COROP-regio	Nederland is door de Coördinatie Commissie Regionaal OnderzoeksProgramma ingedeeld in 40 zogenaamde COROPregio's
CPB	Centraal Planbureau
CPI	Consumenten Prijs Index
Dealroom	Global provider of data and intelligence on startups and tech ecosystems
DHiC	Den Haag in cijfers
EUR	Erasmus Universiteit
Explica	Onderzoeks- en adviesbureau woningmarkt
FDI	Foreign Direct Investment
Fin.Times	Financial Times
FTE	Full-time equivalent. Voltijdsbaan
GDH	Gemeente Den Haag
INSEAD	Institut Européen d'Administration des Affaires (management opleiding) gevestigd in Fontainebleau, Frankrijk
Kantar	Onderzoeksbureau voor marketing en reclame
KvK	Kamer van Koophandel
LQR	Location Quality Rating
MQR	Market Quality Rating
MVO	Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen
NBTC	Nederlands Bureau voor Toerisme & Congressen
NEx	Nieuwe Economie Index
NOW	Tijdelijke Noodmaatregel Overbrugging Werkgelegenheid
NUFFIC	Netherlands Universities Foundation For International Cooperation *Nederlandse organisatie voor internationalisering in onderwijs*
PQR	Pand Quality Rating
ROA	Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt
SEO	Stichting voor Economisch Onderzoek der Univ. van Amsterdam
SHV	Schuldhulpverlening
STEC	STad & EConomie
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
VU	Vrije Universiteit Amsterdam
Werkloosheid	Het aantal werklozen als percentage van de beroepsbevolking
WGRH	Werkgelegenheidsregister Haaglanden

Literatuur

Atlas voor Gemeenten, 2025

Alonso, W. (1964), Location and Land Use: Toward a General Theory of Land Rent. Boston: Harvard University Press

Baumol, W.J. (1967), Macroeconomics of Unbalanced Growth: The Anatomy of Urban Crisis. In: The American Economic Review, Vol. 57, No. 3 , pp. 415-426

Beer, P. de (2025), Een ander perspectief op arbeidsmarktkrapte**.** Amsterdam: Tijdschrift voor Arbeidsvraagstukken, Volume 41, Issue 3, sep. 2025, p. 273 – 294. Te vinden op: https://www.aup-online.com/content/journals/10.5117/TVA2025.3.002.BEER#html_fulltext

Berg, J. van den (2022), Uitleg methodiek Spanningsindicator Arbeidsmarkt. Amsterdam

Birch/Universiteit Utrecht (2026), Entrepreneurial ecosysteem index 2026. Utrecht

Cushman & Wakefield (2023), Markttoetsing kantorenvoorraad Den Haag (maart 2023)

Cushman & Wakefield (2025), Vastgoedmonitor

Fujita, M., P. Krugman en A.J. Venables (1999), The Spatial Economy: Cities, Regions, and International Trade. Boston/Mass.: The MIT Press

Gemeente Den Haag (2019), Economische visie Den Haag+ 2030. Brede economische bloei in een stad zonder grenzen. Kadernota economisch beleid

Gemeente Den Haag/Sociale Zaken en Werkgelegenheid (2025), Arbeidsmarktontwikkelingen Den Haag, januari en februari 2025. Den Haag

International Congress & Convention Association (ICCA) (2025), Annual Country and City Rankings Report for 2023. Amsterdam ICCA

Jane Jacobs (1969) The economy of cities. Random House

Kleinknecht, A. (2024), Productiviteitsmisère staat niet los van lonen en flexibel werk. In: ESB 109 (4837S), 26 september 2024, pp. 21-23

Manshanden, W. (2023), Verkenning van wonen, werken en pendel naar opleiding in de Metropoolregio Amsterdam. Rotterdam: NEO Observatory

Manshanden, W., F. van Oort en H.L.F. de Groot (2024), Brede welvaart in de MRDH en haar deelregio's. Naar een visie en een handelingsperspectief. Rotterdam: NEO Observatory

NUFFIC (2025), Stayrate en arbeidsmarktpositie van internationale afgestudeerden 2013-2022. Te vinden op: https://www.nuffic.nl/sites/default/files/2025-03/nuffic_stayrate_en_arbeidsmarktpositie-van-internationale-afgestudeerden.pdf

ROA (2024), Arbeidsmarktprognoses tot 2028. Maastricht: ROA/Maastricht University
Te vinden op: https://haaglandeninzicht.nl/curacao/update-arbeidsmarktonderzoek-roa-arbeidsmarktprognoses-tot-2028, of: https://roa.nl/sites/roa/files/2024-06/ROA_F_2024_8_arbeidsmarktprognoses2028_update.pdf

Schrijver, W. (2024), Regio in Beeld Haaglanden, 2024-2025. Amsterdam: UWV Arbeidsmarkt-informatie en -advies

Stec Groep (2024), Retailmonitor Den Haag. Klaar voor de toekomst: een analyse van de Haagse winkelgebieden. Arnhem: STEC groep. Te vinden op: https://www.haagsretailpunt.nl/nieuws